

Strategia

Informacja o wykorzystaniu środków publicznych z programów wdrażanych w województwie warmińsko-mazurskim

Stan na dzień 31.XII.2013 roku

www.wrota.warmia.mazury.pl

Spis treści

I. Fundusze strukturalne na lata 2007-2013	3
II. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013.....	5
III. Regionalne Programy Operacyjne na lata 2007-2013 w piętnastu pozostałych województwach	44
IV. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013	46
V. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013.....	57
VI. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013	67
VII. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013	72
VIII. Europejska Współpraca Terytorialna 2007-2013	77
IX. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.....	89
X. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 i jego kontynuacja	93
XI. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).....	95
Spis tabel, wykresów i map	98
Wykaz ważniejszych źródeł wykorzystanych przy opracowaniu	99

I. Fundusze strukturalne na lata 2007-2013

Z początkiem 2007 r. rozpoczął się kolejny wieloletni okres realizacji polityki spójności z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej.

W latach 2007-2013 Polska jest beneficjentem pomocy unijnej (w ramach polityki spójności) przekazywanej w ramach dwóch Funduszy Strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w ramach Funduszu Spójności.

Cele, priorytety i zakres wykorzystania funduszy strukturalnych w Polsce w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013 określa przygotowana przez rząd Narodowa Strategia Spójności (NSS) na lata 2007-2013.

Założenia NSS są realizowane za pomocą sześciu Programów Operacyjnych (PO), zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz za pomocą 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), zarządzanych przez Zarządy poszczególnych województw.

Pomoc finansowa z Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności, z której Polska korzysta i będzie korzystała w latach 2007-2013, przyznawana jest w ramach poszczególnych programów pomocowych (tzw. programów operacyjnych), są to:

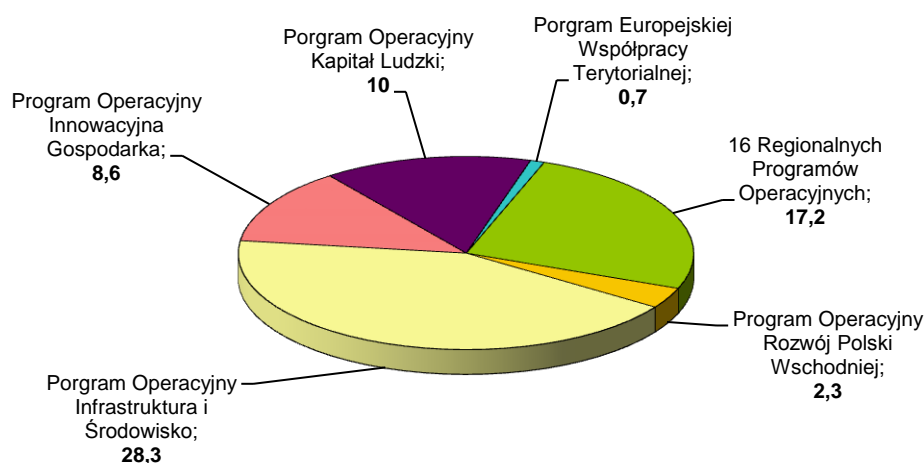
1. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych
2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki
4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
5. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
6. programy operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej
7. Program Operacyjny Pomoc Techniczna

W perspektywie finansowej na lata 2007-2013 Polska otrzyma kwotę równą 67,1 mld euro i tym samym stanie się największym beneficjentem środków unijnych spośród wszystkich państw UE.

Podział środków pomiędzy poszczególne programy operacyjne przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Podział środków z UE pomiędzy programy operacyjne na lata 2007-2013* (w mld euro)

*Po zwiększeniu alokacji o dodatkowe środki z Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji ze strony internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl z 27.02.2012 r.

Do 31 grudnia 2013 r. w całym kraju podpisano z beneficjentami 94 053 umowy o dofinansowanie na kwotę dofinansowania z UE 269 mld zł, co stanowi 95,3 % alokacji na lata 2007-2013. Zakontraktowane do końca 2013 roku środki dofinansowania z UE przekładają się na następujące efekty:

- utworzono ponad 340 tys. nowych etatów, w tym ponad 3,8 tys. etatów badawczych,
- 28,5 tys. przedsiębiorstw objętych systemem B2B,
- ponad 2,2 tys. nowych lub zmodernizowanych laboratoriów i ośrodków badawczych,
- prawie 3 tys. wdrożonych technologii,
- ponad 2,4 tys. pomysłów inkubowanych dzięki wsparciu,
- 408 oczyszczalni ścieków,
- ponad 2,1 tys. zakupiono jednostek taboru komunikacji miejskiej,
- ponad 10,9 tys. km nowych/przebudowanych dróg,
- ponad 201 tys. gospodarstw domowych z dostępem do Internetu,
- ponad 5 tys. nowych e-usług.

II. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013

Przygotowanie 16 Regionalnych Programów Operacyjnych jest wynikiem decentralizacji programowania rozwoju regionów, zwiększeniem efektywności prowadzenia działań rozwojowych przez administrację publiczną, jak również efektywnym wykorzystaniem przez regiony środków strukturalnych na okres 2004 – 2006 w ramach ZPORR¹.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr 61/354/07/III z dnia 14 listopada 2007 roku, a zatwierdzony Decyzją Komisji K(2007) 4624 z dnia 4 października 2007 roku. W związku z decyzją Komisji Europejskiej K(2011) 9875 z dnia 22.12.2011 r., zmieniającą decyzję K(2007) 4624, w sprawie przyjęcia programu operacyjnego w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem Konwergencji dla regionu Warmińsko-Mazurskiego, w dniu 17 stycznia 2012 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął Uchwałą Nr 3/21/12/IV zmieniony dokument Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Dokonana zmiana programu była wynikiem przeglądu śródkresowego i wynikała w szczególności

z uwzględnienia wniosków wynikających z okresowej oceny realizacji programu oraz uzyskania dodatkowych środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pochodzących z Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego.

Celem RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 jest wzrost konkurencyjności gospodarki oraz liczby i jakości powiązań sieciowych. Cel główny programu będzie osiągnięty poprzez realizację trzech celów szczegółowych:

Cel 1. Wzrost konkurencyjności firm, produktów i usług

Cel 2. Wyższa konkurencyjność województwa jako miejsca pracy i życia

Cel 3. Poprawa połączeń sieciowych województwa warmińsko-mazurskiego

Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 osiągnane będą poprzez koncentrację przedmiotową wsparcia na realizacji konkretnych przedsięwzięć, odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

- I. Przedsiębiorczość
- II. Turystyka
- III. Infrastruktura społeczna
- IV. Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast
- V. Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna
- VI. Środowisko przyrodnicze
- VII. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
- VIII. Pomoc techniczna

Na realizację RPO Warmia i Mazury zaangażowane zostanie łącznie 1 599 308 281 euro. Na kwotę tę składa się 1 070 550 290 euro środków z EFRR, 199 904 750 euro środków publicznych wkładu krajowego oraz 328 853 241 euro innych środków finansowych, w tym prywatnych. Szczegółowy podział środków między poszczególne osie prezentuje rycina nr 2.²

Instytucją Zarządzającą RPO WiM na lata 2007-2013 jest Zarząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie. Instytucją Pośredniczącą został Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie (dla osi priorytetowej 6 pn. Środowisko Przyrodnicze), natomiast rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia pełni Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego

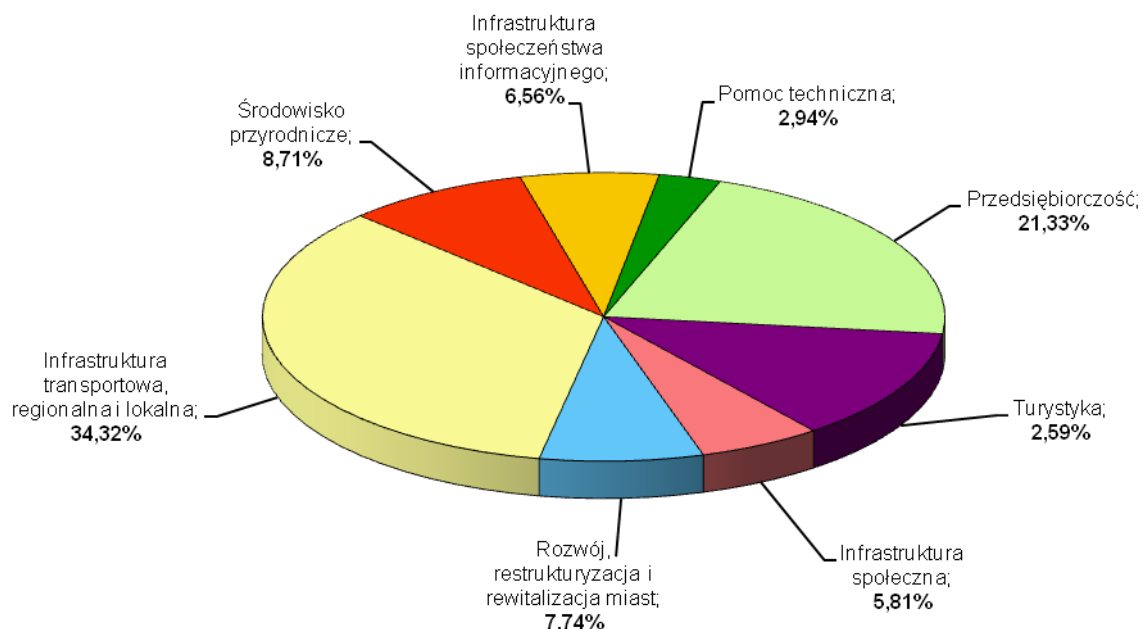
¹ Informacja pochodzi z opracowania pn. „Polska i jej fundusze” Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

² Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 przyjęty przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 17 stycznia 2012 roku.

S.A. w Olsztynie (w ramach poddziałań 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8 oraz 1.1.9 osi priorytetowej 1 pn. Przedsiębiorczość).

Wykres nr 2

Podział środków EFRR według osi priorytetowych RPO WiM na lata 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 z dnia 17 stycznia 2012 r.

W ramach RPO WiM wyróżniono trzy tryby wyboru projektów:

- tryb indywidualny (projekty o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu, które umiejscowione są w indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych RPO WiM);
- tryb systemowy (projekty, których beneficjentami są IZ oraz IP finansowane ze środków pomocy technicznej);
- tryb konkursowy.

Łączna liczba przedsięwzięć umieszczonych w Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013, według stanu na koniec 2012 roku, wynosi 17. W ramach 17 przedmiotowych przedsięwzięć realizowanych jest 5 Programów oraz 1 Zintegrowany program rozwoju lokalnego (łącznie 84 projekty).

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zawarł 81 umów wstępnych tzw. pre-umów z beneficjentami, których projekty ujęte zostały w indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych RPO WiM na lata 2007-2013. Podpisane pre-umowy zobowiązały każdego z beneficjentów do prawidłowego i terminowego przygotowania projektu do realizacji. W pre-umowie Instytucja Zarządzająca RPO WiM określa niezbędne warunki do spełnienia przez beneficjenta przed złożeniem przez niego wniosku o dofinansowanie projektu. Zawarcie i prawidłowe rozliczenie się przez beneficjenta z wykonania pre-umowy jest jednym z warunków decydujących o uzyskaniu dofinansowania. Do dnia 31.12.2013 r. złożono do oceny 81 wniosków aplikacyjnych (5 projektów zostało złożonych bez podpisania pre-umowy/uchwały) o dofinansowanie ze środków UE projektów kluczowych, na kwotę dofinansowania z EFRR

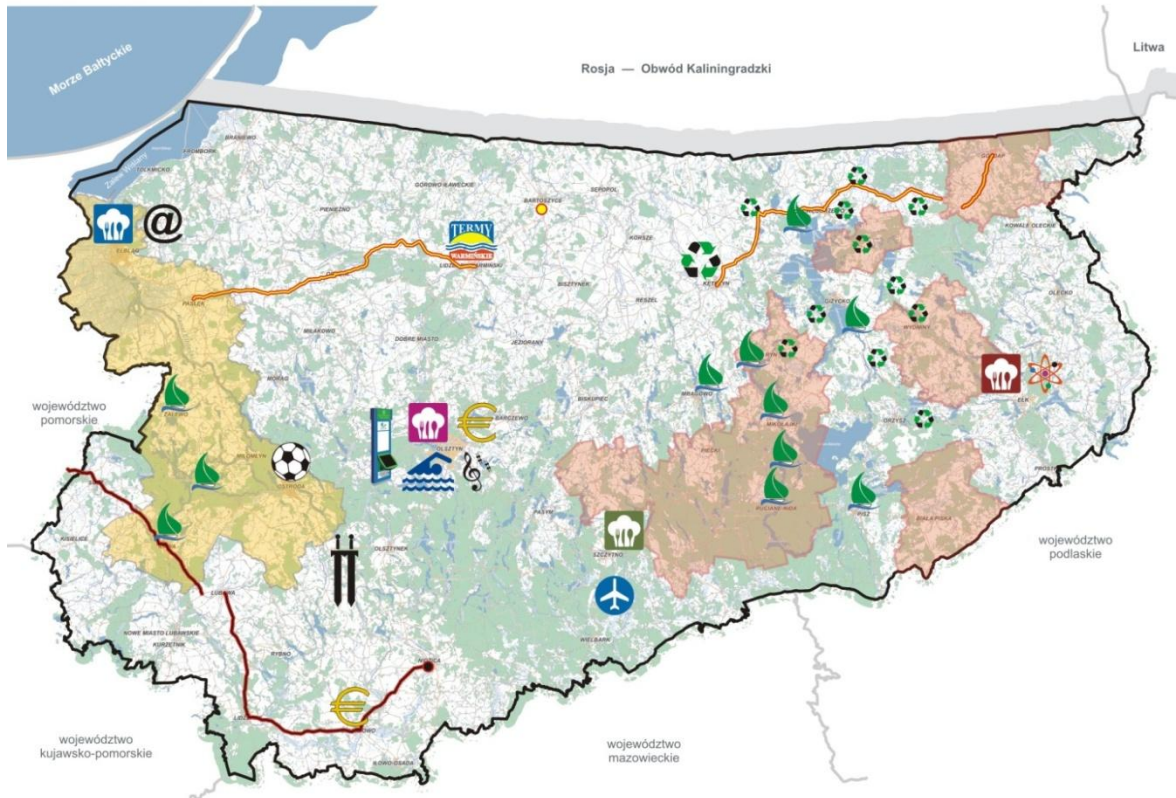

1 407,74 mln zł. Umowy podpisano ze wszystkimi złożonymi wnioskami aplikacyjnymi o dofinansowanie z EFRR na kwotę 1 277,78 mln zł.

Poniższa mapa prezentuje indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Mapa nr 1

Wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO WiM 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)

- Grunwald - zespół działań inwestycyjno-remontowo-konserwatorskich i muzealnych związanych z kompleksowym zagospodarowaniem Pól Grunwaldzkich
- Program pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego
- Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego
- Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego
- Budowa miejskiej sieci szerokopasmowej w Elblągu
- Regionalny system gospodarki odpadami - Ochrona Wielkich Jezior Mazurskich poprzez stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami
- Regionalny Port Lotniczy Olsztyn - Szymany
- Dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych
- Termy Warmińskie
- Budowa nowej siedziby Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie
- Rozbudowa Techno-Parku w Elku
- Rozbudowa infrastruktury szerokopasmowego dostępu do internetu i sieci PIAP-ów w woj. warmińsko-mazurskim (poprzez uruchomienie w 292 miejscowościach 640 PIAP-ów, 33 telecentrów oraz 290 hot-spotów).
W celu zachowania czytelności mapy nie wskazano wszystkich 292 miejsc realizacji projektu.
- Program pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich - MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich
- Zintegrowany projekt rozwoju lokalnego pt. "Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanalu Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego"
- Przebudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ulicy 3 Maja w Ostródzie
- Budowa Wodnego Centrum Rekreacyjno - Sportowego
- Program pn. Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w:
  - Zespole Szkół Nr 6 im. Macieja Rataja w Elku
  - Zespole Szkół Nr 2 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Szczytnie
  - Zespole Szkół Gospodarczych w Elblągu
  - Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie

Źródło: Opracowanie własne Departament Polityki Regionalnej Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Regionalny Port Lotniczy Olsztyn-Mazury³

Beneficjent: Port Lotniczy „Warmia i Mazury” Spółka z o.o.

Wartość całkowita: 200 000 000 zł

Dofinansowanie z EFRR: 105 040 651 zł

Dofinansowanie z Budżetu Państwa: 18 536 585 zł

Opis projektu:

Regionalny port lotniczy Olsztyn-Mazury ma spełniać wymogi kodu referencyjnego 4D z możliwością obsługi samolotów Boeing 727 i 737 oraz Airbus 320. Projekt obejmuje rozbudowę infrastruktury lotniska Szymany dla potrzeb lotnictwa cywilnego w zakresie transportu lotniczego poprzez: rozbudowę płaszczyzn ruchu samolotów (droga startowa, drogi kołowania, płyta postojowa, drogi techniczne i przeciwpożarowe), rozbudowę świateł nawigacyjnych, rozbudowę ogrodzenia lotniska, montaż systemu nawigacyjnego, adaptację istniejących budynków, budowę nowego terminala wraz z wyposażeniem i przebudowę sieci zewnętrznych, zakup sprzętu do utrzymania płaszczyzn ruchu samolotów, zakup sprzętu do obsługi samolotów i pasażerów (schody, wózki bagażowe, melex, agregat GPU, samochód do kontroli stanu nawierzchni), zabezpieczenia p.poż., wyposażenie bezpieczeństwa i ochrony, systemy łączności, nawigacji i dozorowania.

Cele i zadania projektu:

- Poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu poprzez utworzenie regionalnego portu lotniczego w Szymanach.

Planowany okres realizacji: 2013-2015

Stan realizacji w roku 2013: 29 czerwca 2012 roku spółka Warmia i Mazury podpisała z Instytucją Zarządzającą Umowę Wstępną (pre-Umowę), natomiast 13 lutego 2013 r. został złożony do Instytucji Zarządzającej wniosek o dofinansowanie projektu. W kwietniu 2013 roku rozstrzygnięto konkurs na koncepcję architektoniczną terminala pasażerskiego regionalnego portu lotniczego w Szymanach. W lipcu 2013 r. uprawomocniła się Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie Portu Lotniczego w Szymanach. W listopadzie zawarto umowę na opracowanie koncepcji projektowanego podłączenia do drogi krajowej nr 57 (drogi dojazdowej do projektowanego terminala) oraz wydana została decyzja Wójta Gminy Szczytno o lokalizacji celu publicznego. Jeszcze w roku 2013 Wojewoda Warmińsko-Mazurski wydał decyzje: o pozwoleniu na budowę terminala pasażerskiego i wiaty technicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, o pozwoleniu na budowę budynku Lotniska Straży Pożarnej o pozwolenie na wykonanie remontu i przebudowy istniejących budynków modernizację istniejących budynków i budowę strażnicy p.poż wraz z rozbiórką trzech istniejących budynków oraz o pozwolenie na budowę ogrodzenia części lotniczej lotniska w Szymanach i rozbiórkę trzech budynków.

Dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych na Warmii i Mazurach

Beneficjent: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie

Wartość całkowita: 63 847 500 zł

Dofinansowanie z EFRR: 63 847 500 zł⁴

Opis projektu:

³ Informacja z Umowy wstępnej dotyczącej przygotowania do realizacji projektu indywidualnego „Regionalny Port Lotniczy Olsztyn-Mazury” z dnia 29.06.2012 r.

⁴ Informacja z Umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 06.11.2009 r. (wygenerowano z LSI MAKŚ wg stanu na koniec 2013 r.)

Projekt zakłada ułatwienie firmom z regionu dostępu do źródeł finansowania, a więc umożliwienie pozyskania środków na rozpoczęcie bądź rozwinięcie działalności gospodarczej, sfinansowanie nowych inwestycji lub też utworzenie nowych miejsc pracy.

Cele i zadania projektu:

- wzrost potencjału gospodarczego i konkurencyjności przedsiębiorstw na Warmii i Mazurach;
- dokapitalizowanie istniejących funduszy pożyczkowych na terenie województwa,
- poprawa sytuacji ekonomicznej i rozwój regionalny;
- ułatwienie dostępu do kapitału firmom, które mają trudności lub nie są w stanie uzyskać zewnętrznego finansowania z komercyjnych źródeł.⁵

Planowany okres realizacji: 2009-2015⁶

Stan realizacji w roku 2013: Projekt jest w trakcie realizacji, która przebiega zgodnie z założonym we wniosku o dofinansowanie harmonogramem.

Wskaźniki realizacji projektu⁷:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Wartość pożyczek i gwarancji udzielonych przedsiębiorstwom (tys. zł)	63 847,50	62 295,05	97,57	2015
Liczba wspartych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych (szt.)	6	6	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe (szt.)	460	0	0	2015

Dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych na Warmii i Mazurach

Beneficjent: Działdowska Agencja Rozwoju S.A. z siedzibą w Działdowie

Wartość całkowita: 42 565 000 zł

Dofinansowanie z EFRR: 42 565 000 zł⁸

Opis projektu:

Projekt zakłada prowadzenie akcji poręczeniowej na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach konsorcjum 3 funduszy lokalnych i 1 funduszu regionalnego o zasięgu obejmującym województwo warmińsko-mazurskie. Fundusze udzielać będą poręczeń do kredytów i pożyczek inwestycyjnych i obrotowych.

⁵ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 30707 (wygenerowano z LSI MAKŚ wg stanu na koniec 2012 r.)

⁶ Informacja z Umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 06.11.2009 r. (wygenerowano z LSI MAKŚ wg stanu na koniec 2012 r.)

⁷ Informacja z wniosku o płatność z dnia 21.01.2013 roku. (wygenerowano z LSI MAKŚ 15.04.2013 r.)

Zgodnie z wytycznymi *Instrukcji wypełniania wniosku beneficjenta o płatność w Generatorze Wniosków o Płatność* LSI MAKŚ tabela dotycząca wskaźników produktu powinna być wypełniana dla każdego wniosku o płatność, natomiast część tabeli z wskaźnikami rezultatu wyłącznie dla wniosku o płatność końcową, wniosku stanowiącego rozliczenie ostatniej transzy przekazywanej w formie zaliczki lub ostatniego wniosku o płatność składanego w ramach projektu realizowanego przez beneficjenta będącego państwową jednostką budżetową. W przypadku wskaźnika rezultatu beneficjent we wniosku o płatność końcową podaje wartość jaka będzie osiągnięta w momencie zakończenia projektu bądź w okresie bezpośrednio następującym po tym terminie, w zależności od specyfiki wskaźnika (jednak nie później niż po roku, z wyjątkiem horyzontalnych wskaźników kluczowych, służących do pomiaru liczby nowoutworzonych miejsc pracy). W sytuacji gdy ze względu na specyfikę wskaźnika rezultatu będzie on osiągnięty dopiero po zakończeniu realizacji projektu beneficjent wypełnia Oświadczenie, w którym zobowiązuje się do poinformowania IZ o osiągnięciu wskaźnika rezultatu w terminie do 30 dni kalendarzowych od wskazanej w kolumnie *Termin osiągnięcia wskaźnika* daty.

⁸ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 06.11.2009 r. (wygenerowano z LSI MAKŚ wg stanu na koniec 2013 r.)

Cele i zadania projektu:

- wzrost potencjału gospodarczego i konkurencyjności przedsiębiorstw na Warmii i Mazurach;
- dokapitalizowanie istniejących funduszy pożyczkowych na terenie województwa;
- poprawa sytuacji ekonomicznej i rozwój regionalny;
- ułatwienie dostępu do kapitału firmom, które mają trudności lub nie są w stanie uzyskać zewnętrznego finansowania z komercyjnych źródeł⁹.

Planowany okres realizacji: 2009-2015¹⁰

Stan realizacji w roku 2012: Projekt jest w trakcie realizacji, która przebiega zgodnie z założonym we wniosku o dofinansowanie harmonogramem.

Wskaźniki realizacji projektu¹¹:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Wartość pożyczek i gwarancji udzielonych przedsiębiorstwom (tys. zł)	42 565,00	35 523,72	83,46	2015
Liczba wspartych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych (szt.)	4	4	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe (szt.)	739	320	43,30	2015

Rozbudowa Techno-Parku w Ełku

Beneficjent: Miasto Ełk

Wartość całkowita: 10 977 914,81 zł

Dofinansowanie z EFRR: 4 275 493,30 zł

Dofinansowanie z Budżetu Państwa: 754 498,82 zł

Wkład własny Beneficjenta: 5 947 922,69 zł¹²

Opis projektu:

W ramach projektu wybudowano kompleks budynków, w których znajdują się: centrum badań i rozwoju, centrum logistyczno-usługowe, inkubator technologii oraz inkubator przedsiębiorczości wraz z zaawansowaną infrastrukturą do obsługi użytkowników Techno-Parku. Przedsiębiorcy uzyskują tu pomoc w zakresie doradztwa usług specjalistycznych, promowane są prace badawczo-rozwojowe i ich transfer do przemysłu.

Cele i zadania projektu:

- pobudzenie wzrostu gospodarczego miasta Ełku i regionu;
- stymulowanie współpracy pomiędzy sferą nauki i biznesu;

⁹ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 22245 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

¹⁰ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 06.11.2009 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.)

¹¹ Informacja z wniosku o płatność z dnia 20.11.2013 roku. (wygenerowano z LSI MAKS 26.06.2014 r.)

¹² Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej w dniu 29.07.2010 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.)

- aktywizacja zawodowa lokalnej społeczności – poprzez nowe miejsca pracy, możliwość założenia własnej firmy w przyjaznym otoczeniu, doradztwo naukowe i biznesowe;
- pobudzenie, restrukturyzacja i wzrost konkurencyjności gospodarki regionu;
- zapewnienie inwestorom warunków do rozwoju firm innowacyjnych oraz realizacji przedsięwzięć opartych na nowoczesnych technologiach.¹³

Planowany okres realizacji: 2010-2012¹⁴

Wskaźniki realizacji projektu¹⁵:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba wspartych parków technologicznych i przemysłowych oraz inkubatorów przedsiębiorczości (szt.)	1	1	100	----
Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi (szt.)	5	5	100	----
Liczba projektów BRT w MSP (szt.)	2	2	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	4	4	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla kobiet (brutto szt.)	2	2	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn (brutto szt.)	2	2	100	----

Budowa nowej siedziby Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie

Beneficjent: Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Felixa Nowowiejskiego w Olsztynie.

Wartość całkowita: 63 896 820,50 zł

Dofinansowanie z EFRR: 42 864 775,14 zł

Wkład własny Beneficjenta: 21 032 044,36 zł¹⁶

Opis projektu:

W marcu 2011 r. został oddany do użytku publicznego wybudowany w ramach projektu nowy 5-cio kondygnacyjny budynek filharmonii o powierzchni użytkowej 10 687 m², którego najważniejszą częścią jest sala koncertowa o powierzchni 876,69 m², która na widowni pomieści 505 osób. Na parterze znajdują się: hol z recepcją, punkt informacyjny, kasy biletowe oraz część gastronomiczna. Na pierwszym piętrze: garderoby dla orkiestry, biuro koncertowe, sale prób oraz część administracyjna obiektu. Na piętrze drugim umieszczono część hotelową wraz z salą konferencyjną oraz salami szkoleniowymi. Na kondygnacjach -1 i -2 zaplanowano część techniczno-magazynową z garażami podziemnymi.

Cele i zadania projektu:

- wzrost atrakcyjności regionu dla inwestorów i mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury o znaczeniu ponadregionalnym;

¹³ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 29127 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 03.12.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 26.06.2014 r.)

¹⁶ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 15.07.2009 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

- wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy regionu;
- wypromowanie Olsztyna jako centrum artystycznego doskonale przygotowanego do propagowania muzyki symfonicznej i organizacji imprez kulturalnych i masowych;
- lepsze wykorzystanie istniejącego potencjału w celu podniesienia aktywności kulturalnej dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta i regionu.¹⁷

Okres realizacji: 2007-2010

Wskaźniki realizacji projektu¹⁸:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba nowopowstałych (wybudowanych) obiektów kultury (szt.)	1	1	100	----
Liczba instytucji kultury zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych (szt.)	1	1	100	----
Powierzchnia nowopowstałych (wybudowanych) obiektów kultury (m ²)	10 687,15	10 687,15	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	17	17	100	2012
Liczba utworzonych miejsc pracy dla kobiet (brutto szt.)	9	9	100	2012
Liczba utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn (brutto szt.)	8	8	100	2012

Budowa Wodnego Centrum Rekreacyjno-Sportowego

Beneficjent: Miasto Olsztyn

Wartość całkowita: 73 730 781,39 zł

Dofinansowanie z EFRR: 7 559 733,23 zł

Dofinansowanie z Budżetu Państwa: 1 334 070,57zł

Wkład własny Beneficjenta: 64 836 977,59 zł¹⁹

Opis projektu:

Wybudowany kompleks, o powierzchni użytkowej 20 207 m², składa się z: części sportowej obejmującej basen olimpijski, basen do rozgrzewki oraz basen do nauki pływania; części rekreacyjnej posiadającej takie atrakcje jak: sztuczna rzeka, masaże podwodne, bicze wodne, kaskada wodna, whirlpoole, zjeżdżalnia z hamownią czy brodzik dla dzieci; oraz części pełniącej funkcję centrum odnowy biologicznej. Wszystkie części powiązane są ze sobą wspólnym holem oraz centralną klatką schodową i windą. W sąsiedztwie holu znajduje się dodatkowo część gastronomiczna, szatnia okryć wierzchnich, pokoje administracyjne, sala konferencyjna oraz sklep sportowy.

Cele i zadania projektu:

- wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu poprzez zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej Warmii i Mazur;
- poprawa sytuacji w zakresie całorocznej dostępności obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie miasta i regionu;

¹⁷ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 26082 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.) oraz www.muratorplus.pl/inwestycje/inwestycje-publiczne (wygenerowano w dniu 09.03.2011 r.)

¹⁸ Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 28.12.2011 roku (wygenerowano z LSI MAKS 15.04.2013 r.)

¹⁹ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 29.05.2009 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

- wzrost liczby turystów poza sezonem letnim²⁰.

Okres realizacji: 2009-2011

Wskaźniki realizacji projektu²¹:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba nowopowstałych (wybudowanych) obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)	1	1	100	----
Liczba wyposażonych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)	1	1	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	71	71	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla kobiet (brutto szt.)	42	42	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn (brutto szt.)	29	29	100	----
Liczba nowych lub utrzymanych użytkowników infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (osoby)	625 519	625 519	100	----

Termy Warmińskie

Beneficjent: Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim

Wartość całkowita: 93 592 234,40 zł

Dofinansowanie z EFRR: 64 420 715,24 zł

Wkład własny Beneficjenta: 29 171 519,16 zł²²

Opis projektu:

Kompleks Term Warmińskich będzie obiektem wielofunkcyjnym składającym się z: zespołu term tj. basenów krytych (w tym do celów balneologicznych) oraz części rekreacyjnej wyposażonej w różne atrakcje m.in.: sauny, jacuzzi, grotty solne, solaria, fitness, gabinety odnowy biologicznej. W budynku o 3 kondygnacjach naziemnych i jednej kondygnacji podziemnej znaleźć się mają ponadto 3 sale konferencyjne o różnej wielkości, stołówka i restauracja, sala klubowa oraz kręgielnia. Wokół głównego budynku przewiduje się powstanie centrum aktywności tj. boisk sportowych, parku wspinaczkowego oraz ogrodu linowego jak również wioski wakacyjnej przeznaczonej dla rodzin z dziećmi, zwolenników aktywnego wypoczynku i turystów, składającej się z 33 domków.

Cele i zadania projektu:

- uatrakcyjnienie oferty turystycznej i rozwój regionu poprzez budowę zakładu balneologicznego na terenie powiatu lidzbarskiego;
- wzrost potencjału turystycznego i promocja regionu w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe;
- poprawa całorocznej infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej funkcjonującej w powiecie lidzbarskim;
- rozwój gospodarczy miasta i regionu poprzez zwiększenie ilości miejsc pracy.²³

Planowany okres realizacji: 2010-2014²⁴

²⁰ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 28827 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

²¹ Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 16.11.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 15.04.2013 r.)

²² Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 25.01.2011 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.)

²³ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 29419 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.)

Stan realizacji w roku 2012: W 2013 r. trwały prace budowlane.²⁵

Wskaźniki realizacji projektu²⁶:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba nowopowstałych (wybudowanych) obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)	1	0	0	2013
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	52	0	0	2014
Liczba utworzonych miejsc pracy dla kobiet (brutto szt.)	26	0	0	2014
Liczba utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn (brutto szt.)	26	0	0	2014

Grunwald – zespół działań inwestycyjno-remontowo-konserwatorskich i muzealnych związanych z kompleksowym zagospodarowaniem Pól Grunwaldzkich

Beneficjent: Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

Wartość całkowita: 26 870 536,53 zł

Dofinansowanie z EFRR: 17 605 157,53 zł

Wkład własny Beneficjenta: 9 265 379,00 zł²⁷

Opis projektu:

Realizacja projektu została zakończona w lipcu 2010 roku. W wyniku realizacji projektu wybudowano nowy budynek recepcyjny z parkingiem i szlakami komunikacyjnymi, powstał plac widowiskowy na 950 miejsc oraz nowoczesne pole namiotowe z zapleczem socjalnym. Poza tym, przeprowadzona została modernizacja Zespołu Pomnikowego wraz z budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej oraz renowacja ruin kaplicy pobitewnej.

Cele i zadania projektu:

- polepszenie jakości oferty turystycznej i kulturalnej w obrębie Pól Grunwaldzkich;
- wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu poprzez poprawę atrakcyjności turystycznej Pól Grunwaldzkich.²⁸

Okres realizacji: 2008-2010.

²⁴ Ibidem

²⁵ Informacja z wniosku o płatność z dnia 02.01.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 15.04.2013 r.)

²⁶ Ibidem

²⁷ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 24.02.2009r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2011 r.)

²⁸ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 24163 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2011 r.) oraz www.muzeum.olsztyn.pl (wygenerowano w dniu 09.03.2011 r.)

Wskaźniki realizacji projektu²⁹:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba nowopowstałych (wybudowanych) obiektów kultury (szt.)	3	3	100	----
Liczba zmodernizowanych obiektów kultury (z wyłączeniem przebudowywanych) (szt.)	2	2	100	----
Liczba instytucji kultury zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych (szt.)	1	1	100	----
Powierzchnia nowopowstałych (wybudowanych) obiektów kultury (m ²)	680,35	680,35	100	----
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów kultury (z wyłączeniem przebudowywanych) (m ²)	448,11	448,11	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	1	1	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla kobiet (brutto szt.)	1	1	100	----
Liczba nowych osób odwiedzających obiekty kultury lub osób, które przestałyby odwiedzać te obiekty gdyby nie realizacja projektu (osoby)	17 500	17 500	100	----

Przebudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ulicy 3 Maja w Ostródzie**Beneficjent:** Miasto Ostróda**Wartość całkowita:** 39 054 712,26 zł**Dofinansowanie z EFRR:** 19 636 519,61 zł**Wkład własny beneficjenta:** 19 418 192,65 zł³⁰**Opis projektu:**

Realizacja projektu została zakończona w listopadzie 2011 roku. W ramach projektu wybudowano wielofunkcyjny, całoroczny kompleks sportowo – rekreacyjny składający się z dwóch obiektów sportowo-rekreacyjnych. W ramach pierwszego obiektu powstał stadion piłkarski, dwa zadaszone korty do gry w tenisa, sztuczne lodowisko, ścianka wspinaczkowa oraz rampa skateboardową. W ramach drugiego obiektu, tj. Parku Collisa, powstało kilka różnego rodzaju placzków i kompleksów urządzeń rekreacyjnych przeznaczonych do wypoczynku biernego i rekreacji cichej m.in.: polany do plażowania i gimnastyki chińskiej, place do kontemplacji, placzki do gier planszowych, ścieżki zdrowia, zespół torów do mini-golfa, stoły do ping-ponga, linarium i skałki wspinaczkowe, siłownia plenerowa, tor przeszkód.

Cele i zadania projektu:

- wzrost potencjału turystycznego regionu poprzez wzbogacenie oferty usług turystycznych, sportowych i rekreacyjnych o jedyny w województwie kompleks sportowy spełniający wszystkie europejskie normy i standardy jakości UEFA;
- podnoszenie konkurencyjności i spójności społeczno-ekonomicznej regionu poprzez promowanie rozwoju turystyki oraz zdrowia i rekreacji.³¹

²⁹ Informacja z wniosku o płatność końcowa z dnia 15.11.2010 roku. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2011 r.)

³⁰ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 30.10.2009 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.).

Okres realizacji: 2009-2011

Wskaźniki realizacji projektu:³²

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba przebudowywanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)	2	2	100	----
Liczba wyposażonych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)	2	2	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	8	8	100	----
Liczba nowych lub utrzymanych użytkowników infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (osoby)	35 000	35 000	100	----

Regionalny system gospodarki odpadami – Ochrona Wielkich Jezior Mazurskich poprzez stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami

Beneficjent: Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Spytkowo Sp. z o. o.

Wartość całkowita: 47 279 244,63 zł

Dofinansowanie z EFRR: 15 369 443,36 zł

Dofinansowanie Budżetu Państwa: 2 712 254,72 zł

Wkład własny Beneficjenta: 29 197 546,55 zł³³

Opis projektu:

Projekt zakłada budowę Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych oraz zamknięcie i rekultywację 15 składowisk. ZUOK będzie obsługiwał ponad 100 tys. mieszkańców gmin wiejskich i miejskich: Banie Mazurskie, Budry, Giżycko, Kruklanki, Miłki, Orzysz, Pozezdrze, Ryn, Srokowo, Węgorzewo i Wydminy. Powstanie m.in. sortownia, kompostownia, segment do przerobu odpadów budowlanych oraz demontażu odpadów wielkogabarytowych oraz składowisko odpadów. Przewiduje się, że będzie tam też składowany eternit, który zakopany w ziemi jest całkowicie bezpieczny.

Cele i zadania projektu:

- zwiększenie ilości odpadów poddanych odzyskowi i redukcja ilości odpadów składowanych do 30% strumienia wyjściowego oraz zmniejszenie składowanych odpadów ulegających biodegradacji poniżej 35% ilości składowanych w 1995 roku;
- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców oraz większości mieszkańców zorganizowanym systemem selektywnego zbierania odpadów;
- zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych składowanych na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne;
- zwalczanie nielegalnego składowania odpadów;
- wykorzystanie energetyczne biogazu;
- wzrost świadomości ekologicznej oraz wdrażanie ekologicznych nawyków wśród mieszkańców regionu;

³¹ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 22276 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

³² Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 08.05.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 15.04.2013 r.)

³³ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 30.07.2010 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.)

- zwiększenie ilości odpadów opakowaniowych i poużytkowych poddawanych odzyskowi i recyklingowi.³⁴

Planowany okres realizacji: 2010-2013³⁵

Wskaźniki realizacji projektu³⁶:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Łączna liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO (szt.)	3	3	100	----
Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.)	1	1	100	----
Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.)	1	1	100	----
Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.)	1	1	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	48	48	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla kobiet (brutto szt.)	24	24	100	----
Liczba utworzonych miejsc pracy dla mężczyzn (brutto szt.)	24	24	100	----
Moc przerobowa ZUO (tony/rok)	40 000	40 000	100	----
Odpady wytworzone poddane odzyskowi (odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach RPO WiM (%))	50	50	100	----

Rozbudowa infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu i sieci PIAP-ów w województwie warmińsko-mazurskim

Beneficjent: Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Wartość całkowita: 19 260 472,07 zł

Dofinansowanie z EFRR: 15 854 017,16 zł

Wkład własny Beneficjenta: 3 406 454,91 zł³⁷

Opis projektu:

Realizacja projektu została zakończona w dniu 31 grudnia 2011 roku. Projekt zakładał zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu zainteresowanym gospodarstwom domowym, przedsiębiorstwom, jednostkom administracji, instytucjom edukacyjnym na obszarze całego województwa, szczególnie tam gdzie nie są opłacalne inwestycje prywatnych inwestorów, poprzez uruchomienie: 640 PIAP-ów, 33 telecentrów oraz rozbudowę dostępu do sieci szerokopasmowej o 290 hot-spotów.

³⁴ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 33544 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.)

³⁵ Ibidem

³⁶ Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 17.12.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 26.06.2014 r.)

³⁷ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 24.02.2010 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

Cele i zadania projektu:

- zwiększenie dostępu do sieci Internet i wykorzystania technik informatycznych w gospodarce i sferze społecznej Warmii i Mazur;
- stworzenie możliwości łatwego dostępu do rozwiązań telekomunikacyjnych funkcjonujących w nowoczesnym społeczeństwie;
- ułatwienie dostępu do informacji dla ludności i przedsiębiorców;
- podwyższenie jakości życia mieszkańców województwa;
- podniesienie stopnia dostępu do edukacji oraz przełamanie barier dotyczących „cyfrowego wykluczenia”.³⁸

Okres realizacji: 2010-2011**Wskaźniki realizacji projektu:**³⁹

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba nowych PIAP (szt.)	640	640	100	----
Liczba zmodernizowanych centrów zarządzania siecią (szt.)	1	1	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	2	2	100	----
Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu (osoby)	201 900	625 378	309,75	----
Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu - w tym z terenów wiejskich (osoby)	192 000	248 506	129,43	----
Liczba połączeń do szerokopasmowego Internetu (szt.)	1 679	1 679	100	----
Liczba osób korzystających miesięcznie z uruchomionych PIAP (osoby)	183 700	183 700	100	----

Budowa miejskiej sieci szerokopasmowej w Elblągu**Beneficjent:** Miasto Elbląg**Wartość całkowita:** 42 519 260,89 zł**Dofinansowanie z EFRR:** 36 017 519,35 zł**Wkład własny Beneficjenta:** 6 501 741,54 zł⁴⁰**Opis projektu:**

Realizacja projektu została zakończona w czerwcu 2011 roku. Projekt zakładał budowę szerokopasmowej miejskiej sieci teleinformatycznej, umożliwiającej szybkie i bezpieczne przesyłanie dużej ilości danych. Zbudowane zostały 2 punkty styku operatorskiego, zdublowane centrum przetwarzania danych, wewnątrzsieciowy system telefonii IP, 8 bezprzewodowych punktów dostępu do Internetu (HotSpot) i 20 punktów PIAP.

Cele i zadania projektu:

- stworzenie warunków do budowy społeczeństwa informacyjnego poprzez budowę infrastruktury sieciowej;

³⁸ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 28196 (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

³⁹ Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 06.07.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 15.04.2013 r.)

⁴⁰ Informacja z umowy o dofinansowanie projektu podpisanej dnia 31.03.2010 r. z późniejszymi zmianami (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.)

- umożliwienie korzystania z technik informacyjnych i komunikacyjnych,
- podwyższenie jakości życia mieszkańców;
- rozwój e-usług pozwalający na zaspokojenie specyficznych potrzeb obywateli, jak: e-zdrowie, e-edukacja, e-praca, e-handel, e-bezpieczeństwo.⁴¹

Okres realizacji: 2009-2011

Wskaźniki realizacji projektu⁴²:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba nowych PIAP (szt.)	20	20	100	----
Liczba nowopowstałych centrów zarządzania siecią (szt.)	1	1	100	----
Liczba węzłów sieci szkieletowej (szt.)	161	161	100	----
Długość wybudowanej sieci Internetu szerokopasmowego (km)	96,77	96,77	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Łączna liczba utworzonych miejsc pracy (brutto szt.)	6	6	100	----
Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu (osoby)	96 000	96 000	100	----
Liczba podłączeń do szerokopasmowego Internetu (szt.)	161	161	100	----
Liczba osób korzystających miesięcznie z uruchomionych PIAP (osoby)	2 000	2 000	100	----

Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego, z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych

Program „Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego, z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół Nr 6 im. Macieja Rataja w Elku, Zespole Szkół Nr 2 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Szczytnie, Zespole Szkół Gospodarczych w Elblągu, Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie” stanowi uszczegółowienie zapisów dotyczących przedsięwzięć inwestycyjnych planowanych do realizacji w ramach Modułu I Edukacja szkolna młodzieży programu „Poprawa jakości usług gastronomicznych i hotelarskich w regionie Warmii i Mazur na lata 2007-2013” przyjętego do realizacji przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 21 grudnia 2004r. Przedmiotowy Program został opracowany przez Biuro Jakości i Znaków Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, pełniącego jednocześnie rolę Koordynatora, w październiku 2008 roku. Decyzją Zarządu Województwa, w dniu 27.10.2008 r., Program został przyjęty do realizacji.

Beneficjenci: Miasto Olsztyn, Miasto Elbląg, Powiat Szczycieński, Powiat Elcki

Koordynator: Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Wartość całkowita: 42 878 388,87 zł

Dofinansowanie z EFRR: 30 359 611,22 zł⁴³

⁴¹ Informacja z wniosku o dofinansowanie projektu ID 27769 (wygenerowano z LSI MAKŚ wg stanu na koniec 2012 r.)

⁴² Informacja z wniosku o płatność końcową z dnia 21.05.2012 roku (wygenerowano z LSI MAKŚ 15.04.2013 r.)

⁴³ Dane z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013”KSI SIMIK” (stan na 31.12.2013 r.),

Opis Programu:

Program zakładał modernizację czterech szkół zawodowych: w Olsztynie, Ełku, Elblągu i Szczytnie. W wyniku realizacji projektu powstały nowe, nowoczesnie wyposażone pracownie: hotelarskie, gastronomiczne, sensoryczne, chemiczne i mikrobiologiczne; obsługi konsumenta czy oceny organoleptycznej.

Cele i zadania Programu:

- podniesienie jakości kształcenia zawodowego poprzez stworzenie profesjonalnej bazy do praktycznej nauki zawodu w kierunkach gastronomia i hotelarstwo przy uwzględnieniu standardów europejskich;
- podniesienie poziomu usług gastronomiczno-hotelarskich;
- przebudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego i gastronomiczno-hotelarskiego Warmii i Mazur;
- poprawa jakości kształcenia zawodowego i stworzenie możliwości uzyskania przez mieszkańców wysokich kwalifikacji;
- zwiększenie potencjału branży gastronomiczno-hotelarskiej.⁴⁴

Projekty wchodzące w skład Programu⁴⁵:

1. „Budowa, rozbudowa i unowocześnianie bazy szkolnictwa zawodowego gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół nr 6 im. Macieja Rataja w Ełku”.

W ramach realizacji projektu przebudowano oraz zmodernizowano istniejący budynek szkoły oraz wybudowano 3 nowe budynki - centrum gastronomiczno-hotelarskie, sale dydaktyczno-sportową oraz budynek dydaktyczno-biblioteczny. W budynkach powstały nowoczesne i w pełni wyposażone pracownie do nauki zawodu (m. in.: pracownia bufetowa, technologii stosowanej, czekolady, garmażeryjna i kuchenna). Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury wyniosła 2 354,70 m², a przebudowywanych 6 413,90 m². W ramach wyposażenia pracowni zakupiono 12 988 sztuk nowoczesnego sprzętu. Wsparcie uzyskało 366 uczniów. W wyniku realizacji projektu utworzono 4 nowe miejsca pracy. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.

2. „Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół Gospodarczych w Elblągu”.

W ramach projektu przebudowano pomieszczenia istniejącego budynku szkoły, rozbudowano budynek o łącznik prowadzący z zaplecza pracowni kuchni profesjonalnej do piwnicy budynku z pracowniami hotelarskimi, przebudowano budynek administracyjny na pracownie hotelarskie a także zagospodarowano teren. Utworzono: pracownie do szkolenia zawodowego kucharzy, techników żywienia i gospodarstwa domowego, dietetyków, organizatorów usług gastronomicznych, pracownie czekolady, pracownie do nauki zawodów techników usług gastronomicznych, sensorycznej, chemicznej, mikrobiologicznej oraz restauracyjnej. Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury wyniosła 38,53 m², a przebudowywanych 4 693,12 m². W ramach wyposażenia pracowni zakupiono 8 313 sztuk nowoczesnego sprzętu. Z realizacji projektu skorzystało 510 uczniów. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.

⁴⁴Program „Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych” , Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego – Biuro Jakości i Znaków Regionalnych, październik 2008 r.

⁴⁵Sprawozdanie o płatność końcową z 08.09.2011 roku (wygenerowano z LSI MAKS 26.06.2014 r.) projektu pn. Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół nr 2 im. J. Śniadeckiego w Szczytnie oraz sprawozdanie o płatność końcową z 08.09.2011 roku (wygenerowano z LSI MAKS 26.06.2014 r.) Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie.

3. „Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół nr 2 im. J. Śniadeckiego w Szczytnie”.

W ramach realizacji projektu przebudowano oraz zmodernizowano istniejący budynek szkoły, wybudowano nowy budynek oraz zagospodarowano teren. W budynkach powstały nowoczesne i w pełni wyposażone sale dydaktyczne między innymi: pracownia kuchenna, restauracyjna, bufetowa, garmażeryjna, cukiernicza i technologii stosowanej. Wszystkie pracownie wyposażone są w niezbędny nowoczesny sprzęt, potrzebny do kompleksowej nauki zawodu (łącznie 5 557 sztuk). Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury wyniosła 486,36 m², a przebudowywanych 1 057,84 m². Z projektu skorzystało 489 uczniów. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.

4. „Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie”.

W ramach realizacji projektu przebudowano oraz zmodernizowano istniejący budynek szkoły, wybudowano nowy budynek trzykondygnacyjny, zbudowano linie elektroenergetyczną, c.o. oraz linie telefoniczną. W budynkach powstały nowoczesne i w pełni wyposażone sale dydaktyczne między innymi: pracownia obsługi konsumenta, pracownia analizy mikrobiologicznej, analizy chemicznej, analizy sensorycznej, pracownia czekolady, sale oceny organoleptycznej. Wszystkie pracownie są wyposażone w niezbędny nowoczesny sprzęt, potrzebny do kompleksowej nauki zawodu (17 684 sztuk). Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury wyniosła 2 555 m², a przebudowywanych 1 139 m². Z realizacji projektu skorzystało 556 uczniów. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.

Okres realizacji: 2009-2011

Wskaźniki realizacji Programu⁴⁶:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba projektów z zakresu edukacji (szt.)	4	4	100	----
Liczba wspartych jednostek edukacyjnych - szkół kształcących na poziomie średnim (tj. licea, technika, szkoły zawodowe, szkoły policealne) (szt.)	5	5	100	----
Wskaźniki rezultatu:				
Liczba uczniów korzystających z efektów projektów (osoby)	1 921	1 921	100	----

Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego

Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego przewiduje realizację inwestycji z zakresu rozbudowy ważnych odcinków dróg w południowo-zachodniej części województwa obsługujących gospodarkę, w tym turystykę oraz wiążących regionalny system transportowy z siecią dróg krajowych i transeuropejską siecią transportową. Program został opracowany przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie w sierpniu 2010 r. Decyzją Zarządu Województwa, w dniu 07.09.2010 r., Program został przyjęty do realizacji.

Beneficjent: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

⁴⁶ Ibidem

Koordynator: Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego / Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

Wartość całkowita: 309,24 mln zł

Dofinansowanie z EFRR: 245,55 mln zł⁴⁷

Opis Programu:

Realizacja *Programu* dotyczy usprawnienia ważnych dla województwa połączeń drogowych wiążących regionalny system transportowy z siecią dróg krajowych i z transeuropejską siecią transportową przebiegającą na obrzeżach województwa warmińsko-mazurskiego. *Program* obejmuje 7 projektów.

Cele i zadania Programu:

- poprawa zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności transportowej województwa warmińsko-mazurskiego;
- usprawnienie istotnych dla województwa połączeń drogowych;
- podniesienie standardu dróg o znaczeniu regionalnym;
- likwidacja utrudnień w przewozie osób i towarów;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- oszczędności czasu podróży;
- zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania drogi na środowisko.⁴⁸

Projekty wchodzące w skład Programu to⁴⁹:

1. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku gr. województwa-Susz wraz z m. Susz.*
2. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku Susz-Iława.*
3. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 536 na odcinku Iława-Samplawa wraz z ul. Lubawską w Iławie.*
4. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 541 na odcinku Lubawa-Lidzbark ze zmianą przebiegu w m. Lubawa.*
5. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 544 na odcinku Lidzbark-Działdowo z obejściem na terenie Lidzbarka.*
6. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 545 na odcinku Działdowo-Nidzica z m. Działdowo.*
7. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 545 i 604 z przebudową 2 skrzyżowań w m. Nidzica wraz ze wschodnim wylotem drogi nr 604.*

Planowany okres realizacji: 2011-2014⁵⁰

Stan realizacji w roku 2013: Do końca 2013 roku podpisano pięć umów o dofinansowanie projektu, natomiast dla dwóch pozostałych projektów (pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku gr. województwa-Susz wraz z m. Susz* oraz pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 545 i 604 z przebudową 2 skrzyżowań w m. Nidzica wraz ze wschodnim wylotem drogi nr 604*) przygotowano dokumentację niezbędną do rozpoczęcia realizacji.

⁴⁷Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

⁴⁸Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego”, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie, sierpień 2010 r.

⁴⁹Według stanu na 31.12.2013 r.

⁵⁰Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

Wskaźniki realizacji Programu⁵¹:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
łączna długość nowych dróg wojewódzkich (km)	3,40	0	0	2015
łączna długość zrekonstruowanych dróg wojewódzkich (km)	114,31	0	0	2015
Wskaźniki rezultatu:				
Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich (euro)	773 400,00	0	0	2016
Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach towarowych (euro)	272 800,00	0	0	2016

**Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego
w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego**

Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego przewiduje realizację inwestycji z zakresu rozbudowy ważnych odcinków dróg wojewódzkich zapewniających obsługę transportową północnej granicy województwa z sąsiadującym Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Program został opracowany przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie w sierpniu 2010 r. Decyzją Zarządu Województwa, w dniu 07.09.2010 r., Program został przyjęty do realizacji.

Beneficjent: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

Koordynator: Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego / Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

Wartość całkowita: 415 134 802,43 mln zł

Dofinansowanie z EFRR: 356 938 728,26 zł⁵²

Opis Programu:

Realizacja *Programu* dotyczy usprawnienia ważnych dla województwa połączeń drogowych wiążących regionalny system transportowy z siecią dróg krajowych i z transeuropejską siecią transportową przebiegającą na obrzeżach województwa warmińsko-mazurskiego. *Program* obejmuje 7 projektów dotyczących rozbudowy dróg wojewódzkich.

Cele i zadania Programu:

- poprawa zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności transportowej województwa warmińsko-mazurskiego;
- usprawnienie istotnych dla województwa połączeń drogowych;
- podniesienie standardu dróg o znaczeniu regionalnym;
- likwidacja utrudnień w przewozie osób i towarów;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;

⁵¹Dane z wniosków o płatność: projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 536 na odcinku Iława - Samplawa wraz z ul. Lubawską w Iławie z 31.12.2013 r. (wygenerowanego z LSI MAKS 01.07.2015 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 541 na odcinku Lubawa - Lidzbark ze zmianą przebiegu w m. Lubawa z 30.12.2013 r. (wygenerowany z LSI MAKS 01.07.2015 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 545 na odcinku Działdowo - Nidzica z m. Działdowo z 26.11.2013 r. (wygenerowany z LSI MAKS 01.07.2015 r.).

⁵²Na podstawie danych z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK wg stanu na dzień 31. 12. 2013 r. wygenerowanej z KSI SIMIK 29. 05. 2014 r.

- oszczędności czasu podróży;
- zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania drogi na środowisko.⁵³

Projekty wchodzące w skład Programu to⁵⁴:

1. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513 na odcinku Pasłęk – Orneta (projekt jest w trakcie realizacji).*
2. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 513 na odcinku węzeł Pasłęk Północ - Pasłęk wraz ze zmianą przebiegu na terenie Pasłęka (projekt jest w trakcie realizacji).*
3. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513 na odcinku Orneta - Lidzbark Warmiński wraz z m. Orneta i Lidzbark Warmiński (projekt jest w trakcie realizacji).*
4. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Srokowo - Stara Różanka i drogi wojewódzkiej nr 591 na odcinku Stara Różanka - Kętrzyn wraz z ulicami Bałtycka i Traugutta w Kętrzynie (projekt jest w trakcie realizacji).*
5. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Srokowo - Węgorzewo do skrzyżowania z drogą krajową nr 63 (projekt jest w trakcie realizacji).*
6. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Węgorzewo (od skrzyżowania z drogą krajową nr 63) - Banie Mazurskie wraz z m. Banie Mazurskie (projekt jest w trakcie realizacji).*
7. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Banie Mazurskie - Boćwinka i Grabowo - Gołdap wraz ze wschodnim wylotem Gołdapi (ul. Paderewskiego) (projekt jest w trakcie realizacji).*
8. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 592 w ciągu ul. Kętrzyńskiej i Bohaterów Warszawy w m. Bartoszyce.*

Rzeczowa realizacja projektu została zakończona w sierpniu 2012 roku. W wyniku realizacji projektu zrekonstruowano 2,37 km dróg wojewódzkich oraz wybudowano 0,38 km nowych dróg wojewódzkich.⁵⁵

Planowany okres realizacji: 2010-2013⁵⁶

Stan realizacji w roku 2013: Do końca 2013 roku zakończono rzeczową realizację projektu Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 592 w ciągu ul. Kętrzyńskiej i Bohaterów Warszawy w m. Bartoszyce. Pozostałe siedem projektów jest w trakcie realizacji.

⁵³ „Program usprawnienia powiązania komunikacyjnego w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego”, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie, sierpień 2010 r.

⁵⁴ Według stanu na 31.12.2013 r.

⁵⁵ Wniosek o płatność z dnia 06.12.2012 r. (wygenerowano LSI MAKS 27.06.2014 r.)

⁵⁶ Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

Wskaźniki realizacji Programu⁵⁷:

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
łączna długość nowych dróg wojewódzkich (km)	0,38	0,38	100	---
łączna długość zrekonstruowanych dróg wojewódzkich (km)	150,50	2,37	1,57	2014
Wskaźniki rezultatu:				
Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich (euro)	3 373 900,00	0	0	2015
Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach towarowych (euro)	831 600,00	0	0	2015

Realizacja Programu usprawnienia powiązania komunikacyjnego w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego oraz Programu usprawnienia powiązania komunikacyjnego w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego opóźniła się. Powodem opóźnień w realizacji był przedłużający się proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W trakcie badań terenowych prowadzonych na terenie planowanych inwestycji stwierdzono wysoką koncentrację pachnicy dębowej i porostów, gatunków chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej oraz prawa krajowego.

Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego

Program pn. „Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko - mazurskiego” powstał z inicjatywy Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju i Bezpieczeństwa Wielkich Jezior Mazurskich i jest kontynuacją działań związanych z poprawą stanu infrastruktury przystani żeglarskich i bezpieczeństwa ekologicznego na akwenach wodnych Warmii i Mazur, określonych w „Strategii budowy ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemem odbioru i segregacji odpadów na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich”.

Program został przyjęty do realizacji decyzją Zarządu Województwa, w dniu 08.09.2009 r.

Beneficjenci: Gmina Pisz, Gmina Miejsko-Wiejska Węgorzewo, Gmina Wiejska Ława, Gmina Mrągowo, Gmina Miejska Mikołajki, Gmina Ryn, Gmina Miasto Ława, Gmina Zalewo, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajobrazowe Kamień, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajobrazowe Wilkasy, Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie oraz Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Korektywa”

⁵⁷ Dane z wniosków o płatność: projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513 na odcinku Pasłęk – Orneta z 29.11.2013 r. (wygenerowanego z LSI MAKS 27.06.2014 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513 na odcinku Orneta - Lidzbark Warmiński wraz z m. Orneta i Lidzbark Warmiński z 27.11.2013 r. (wygenerowany z LSI MAKS 27.06.2014 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Srokowo - Stara Różanka i drogi wojewódzkiej nr 591 na odcinku Stara Różanka - Kętrzyn wraz z ulicami Bałtycka i Traugutta w Kętrzynie z 23.12.2013 r. (wygenerowany z LSI MAKS 27.06.2014 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Srokowo - Węgorzewo do skrzyżowania z drogą krajową nr 63 z 19.12.2013 r. (wygenerowany z LSI MAKS 27.06.2014 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Węgorzewo (od skrzyżowania z drogą krajową nr 63) - Banie Mazurskie wraz z m. Banie Mazurskie z 23.12.2013 r. (wygenerowanego z LSI MAKS 27.06.2014 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Banie Mazurskie - Boćwinka i Grabowo - Gołdap wraz ze wschodnim wylotem Gołdapi (ul. Paderewskiego) z 28.11.2013 r. (wygenerowanego z LSI MAKS 27.06.2014 r.), projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 592 w ciągu ul. Kętrzyńskiej i Bohaterów Warszawy w m. Bartoszyce z 06.12.2013 r. (wygenerowanego z LSI MAKS 27.06.2014 r.).

Koordynator: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Bezpieczeństwa Wielkich Jezior Mazurskich w Szczytnie

Wartość całkowita: 42,9 mln zł

Dofinansowanie z EFRR: 23,4 mln zł⁵⁸

Opis Programu:

Program zakłada budowę sieci przystani o unikalnej infrastrukturze i wysokiej jakości usług. Do podstawowego zakresu usług oferowanych przez przystanie zaliczyć można: cumowanie jachtów, usługi socjalno-bytowe (woda, WC, prysznic, pralnio-suszarnia oraz mini zaplecze kuchenne), odbiór ścieków jachtowych i nieczystości stałych, dostęp do energii elektrycznej i wody na pomoście, możliwość wymiany butli gazowych. Przystanie, które będą dysponowały odpowiednią infrastrukturą i zapleczem technicznych będą mogły też świadczyć usługi: gastronomiczne, noclegowe, handlowe, szkoleniowe czy wypożyczania sprzętu wodnego.

Cele i zadania Programu:

- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego w regionie;
- wykreowanie nowych centrów ruchu turystycznego;
- rozwoju poziomu i skali usług świadczonych dla żeglarzy i turystów;
- zwiększenie napływu kapitału inwestycyjnego związanego ze wzrostem atrakcyjności regionu;
- poprawa warunków do żeglowania oraz bezpieczeństwa turystów.⁵⁹

Projekty wchodzące w skład Programu to⁶⁰:

1. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Iława.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto selektywną zbiórką odpadów 15 000 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁶¹
2. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Miejska Mrągowo.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto selektywną zbiórką odpadów 70 471 osób. Ponadto ochroną i innymi środkami ochrony objęto 14 127 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁶²
3. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Węgorzewo.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto selektywną zbiórką odpadów 5 520 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁶³
4. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Pisz.*
Rzeczowa realizacja projektu została zakończona. W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz zakupiono 1 sztukę specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratunkowych i usuwania skutków katastrof. Wskaźniki produktu zostały osiągnięte w 100%. Wskaźniki rezultatu: 21 600 osób objętych ochroną i innymi środkami ochrony oraz 26 220 osób objętych selektywną zbiórką odpadów zostały osiągnięte w grudniu 2013 roku.⁶⁴

⁵⁸ Na podstawie danych z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK wg stanu na dzień 31. 12. 2013 r. wygenerowanej z KSI SIMIK 29. 05. 2014 r.

⁵⁹ Program „Budowy ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego”, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Bezpieczeństwa Wielkich Jezior Mazurskich, 2008 rok.

⁶⁰ Według stanu na dzień 31.12.2013 r.

⁶¹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 16.10.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁶² Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 06.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁶³ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 04.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁶⁴ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 07.06.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

5. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Zalewo.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto selektywną zbiórką odpadów 8 400 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁶⁵
6. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – PTTK Kamień (projekt był w fazie realizacji).*⁶⁶
7. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – PTTK Wilkasy.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto selektywną zbiórką odpadów 74 000 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁶⁷
8. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Mikołajki.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto selektywną zbiórką odpadów 11 600 osoby. Wskaźnik produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁶⁸
9. *Budowa ekologicznej mini przystani żeglarskiej nad Jeziorem Jeziorak w Iławie.*
W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń oraz objęto ochroną i innymi środkami ochrony 36 000 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte w 100%.⁶⁹
10. *Zapobieganie degradacji środowiska mazurskich jezior poprzez modernizację zaplecza technicznego jednostek wodnych Policji.*
W ramach realizacji projektu zakupiono 5 sztuk specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratunkowych i usuwania skutków katastrof, co pozwoliło na objęcie ochroną i innymi środkami ochrony 672 142 osoby. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁷⁰
11. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – TKKF „Korektywa” (projekt był w trakcie realizacji).*
12. *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Ryn.*
Rzeczowa realizacja projektu została zakończona. W ramach projektu zrealizowano 1 projekt z zakresu prewencji zagrożeń, 11 163 osób objęto ochroną i innymi środkami ochrony oraz selektywną zbiórką odpadów. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte w 100%.⁷¹

Planowany okres realizacji: 2009-2013⁷²

Stan realizacji w roku 2013: Dwa projekty były w trakcie realizacji, natomiast wszystkie pozostałe projekty zakończono.

Wskaźniki realizacji Programu⁷³:

⁶⁵ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 21.05.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁶⁶ W związku z koniecznością dokonania zmian w projekcie, ze względu na ochronę środowiska w obszarze Natura 2000 i licznymi protestami uniemożliwiającymi realizację, beneficjent zwrócił się do IZ z prośbą o wyrażenie zgody na zmianę zakresu prac i terminów aplikacji dokumentów. Projekt ma polegać na przebudowie a nie budowie nowego obiektu.

⁶⁷ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 22.12.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.).

⁶⁸ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 30.08.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁶⁹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 02.07.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁷⁰ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 22.02.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁷¹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 15. 11. 2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁷² Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

⁷³ Dane z wniosków o płatność: projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Iława z dnia 16.10.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Miejska Mrągowo z dnia 06.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Węgorzewo z dnia 04.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń (szt.)	5,00	9,00	180	---
Wskaźniki rezultatu:				
Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów (os)	101 634,00	222 374,00	218,79	---
Liczba osób objętych ochroną i innymi środkami ochrony (os)	701 032,00	740 905,00	105,68	---

Program *Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego* nie zawiera w swej treści żadnych wskaźników, których wartości mogłyby być okresowo analizowane i które służyłyby monitorowaniu stopnia realizacji założonych celów. Efekty jakie zostaną osiągnięte, w wyniku realizacji *Programu*, zostały określone jedynie w formie tekstu (np. zmniejszenie presji na środowisko naturalne, poprawa bezpieczeństwa turystów, poprawa warunków żeglowania, przyczynienie się do wzrostu ilości turystów), mimo, że w przypadku niektórych celów można by się pokusić o przedstawienie orientacyjnych wartości docelowych (liczba stworzonych miejsc pracy, zwiększenie napływu kapitału inwestycyjnego).

Beneficjenci realizujący poszczególne projekty wchodzące w skład *Programu*, na mocy umowy o dofinansowanie projektu, zobowiązani są do systematycznego monitorowania przebiegu realizacji projektu oraz pomiaru wskaźników produktu i rezultatu, a następnie przekazywania do IZ RPO WiM pełnej informacji w ramach wniosku o płatność. W zakresie sprawozdawczości całego *Programu*, taki obowiązek spoczywa na Koordynatorze, który opracowuje monitoring strategiczny (zadania wynikające z zapisów umowy między Koordynatorem a Beneficjentami).

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich

We wrześniu 2008 r. Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich przedłożyła Samorządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego Program pn. *MASTERPLAN dla Regionu Wielkich Jezior Mazurskich (aktualizacja w zakresie gospodarki wodno-ściekowej)*, który był aktualizacją dokumentu opracowanego w 1993 roku na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Zgodnie z przyjętą ścieżką realizacji Programu zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach od 2 do 15 tys. RLM⁷⁴ przewidziano do dofinansowania w ramach RPO WiM na lata 2007-2013, natomiast zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM przewidziano do realizacji w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

---

pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Pisz. z dnia 07.06.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Zalewo. z dnia 21.05.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – PTTK Wilkasy. z dnia 22.12.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2012 r.), projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Mikołajki. z dnia 30.08.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Budowa ekologicznej mini przystani żeglarskiej nad Jeziorem Jeziorak w Iławie z dnia 02.07.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Zapobieganie degradacji środowiska mazurskich jezior poprzez modernizację zaplecza technicznego jednostek wodnych Policji. z dnia 22.02.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.), projektu pn. Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Ryn. z dnia 15. 11. 2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27. 06. 2014 r.).

⁷⁴ Równoważna liczba mieszkańców

Program „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich” obejmuje swoim zakresem wszystkie zadania Programu MASTERPLAN dla Regionu Wielkich Jezior Mazurskich (aktualizacja w zakresie gospodarki wodno-ściekowej), z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach od 2 do 15 tys. RLM (przewidzianych do dofinansowania z RPO WiM) realizowane w gminach Regionu Wielkich Jezior Mazurskich. W przypadku przedmiotowego Programu odstąpiono od wcześniejszego przyjęcia treści Programu i decyzją Zarządu Województwa w dniu 30.09.2008 r. od razu wyrażono zgodę na podpisanie umów wstępnych z Beneficjentami.

Beneficjenci: Gmina Biała Piska, Gmina Dźwierzuty, Gmina Gołdap (2 projekty), Gmina Mikołajki, Gmina Piecki, Gmina Pozezdrze, Gmina Ruciane-Nida, Gmina Ryn (3 projekty), Gmina Stare Juchy, Gmina Świętajno (2 projekty), Gmina Wydminy (2 projekty)

Koordynator: Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich w Giżycku

Wartość całkowita: 152,79 mln zł

Dofinansowanie z EFRR: 100,26 mln zł⁷⁵

Opis Programu:

W ramach Programu przewidziano modernizację i rozbudowę infrastruktury wodno – ściekowej w 11 gminach Regionu Wielkich Jezior Mazurskich. Planowane inwestycje obejmują m.in. rozbudowę sieci wodociągowych w celu zaopatrzenia w wodę terenów dotychczas niezwodociągowanych oraz połączenia istniejących sieci w system pierścieniowy, modernizację systemu stacji uzdatniania wody, modernizację oczyszczalni ścieków w celu zwiększenia ich przepustowości, budowę kolektorów tłocznych i grawitacyjnych, budowę separatorów zanieczyszczeń.

Cele i zadania Programu:

- trwałe zachowanie cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz poprawa jakości środowiska regionu poprzez poprawę jakości wód powierzchniowych;
- polepszenie dystrybucji i jakości wody do picia;
- stworzenie możliwości rozwoju turystyki i nowych miejsc pracy.⁷⁶

Projekty wchodzące w skład Programu to⁷⁷:

1. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Pozezdrze.*
W wyniku realizacji projektu osiągnięto wybudowano 22,9 km sieci kanalizacyjnej oraz 10,9 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 469 osób, natomiast do sieci wodociągowej 50 osób. Przebudowano 1 oczyszczalnię ścieków, której moc instalacji do odzysku osadów ściekowych wynosi 32,80 tony/rok. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁷⁸
2. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Piecki.*
W wyniku realizacji projektu wybudowano 63,47 km sieci kanalizacyjnej oraz 9,14 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 2 167 osób, natomiast do sieci wodociągowej 146 osób. Przebudowano 1 oczyszczalnię ścieków. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁷⁹
3. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Ruciane – Nida.*

⁷⁵ Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

⁷⁶ „MASTERPLAN dla Regionu Wielkich Jezior Mazurskich” Aktualizacja w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich, sierpień 2008 r.

⁷⁷ Według stanu na dzień 31.12.2013 r.

⁷⁸ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 02.11.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 17.04.2013 r.)

⁷⁹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 19.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 17.04.2013 r.)

W wyniku realizacji projektu wybudowano 77,74 km sieci kanalizacyjnej (osiągnięto 102,82 % wartości zakładanej) oraz 23,06 km sieci wodociągowej (osiągnięto 105,2 % wartości zakładanej). Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 1 460 osób oraz podłączono do wybudowanej sieci wodociągowej 430 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁰

4. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Biała Piska.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 22,1 km sieci kanalizacyjnej, do której podłączono 2 403 osoby. Przebudowano 1 oczyszczalnię ścieków. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸¹

5. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Wydminy.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 15,64 km sieci kanalizacyjnej oraz 3,82 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 584 osób, natomiast do sieci wodociągowej podłączono 12 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸²

6. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Mikołajki.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 47,4 km sieci kanalizacyjnej oraz 5,13 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 2 723 osoby, natomiast do sieci wodociągowej 689 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸³

7. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Dźwierzuty (projekt był w fazie realizacji).*

8. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich” – Gmina Stare Juchy.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 6,71 km sieci kanalizacyjnej oraz 5,85 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 129 osoby, natomiast do sieci wodociągowej 129 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁴

9. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Świątajno.*

W ramach projektu wybudowano 19,7 km sieci kanalizacyjnej oraz 14,75 km sieci wodociągowej. Przebudowano 1 oczyszczalnię ścieków. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 716 osoby, natomiast do sieci wodociągowej 72 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁵

10. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Gołdap.*

W ramach realizacji projektu wybudowano 34,81 km sieci kanalizacyjnej, do której podłączono 3 943 osoby. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁶

11. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Ryn.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 72,24 km sieci kanalizacyjnej i 44,26 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 1 809 osób,

⁸⁰ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 15.04.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27.06.2014 r.)

⁸¹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 07.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 17.04.2013 r.)

⁸² Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 30.07.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27.06.2014 r.)

⁸³ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 05.07.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 27.06.2014 r.)

⁸⁴ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 15.11.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09.07.2014 r.)

⁸⁵ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 11.06.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 17.04.2013 r.)

⁸⁶ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 20.04.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 17.04.2013 r.)

natomiast do sieci wodociągowej 507 osób. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁷

12. Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu w obrębie miejscowości Ryńskie Pole - Siejkowo - Ławki – Skorupki.

W wyniku realizacji projektu wybudowano 27,68 km sieci kanalizacyjnej oraz 23,61 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 533 osoby, natomiast do sieci wodociągowej 274 osoby. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁸

13. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Gołdap (II etap - rozbudowa i przebudowa stacji wodociągowej w Gołdapi).

W wyniku realizacji projektu wybudowano 0,56 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci wodociągowej podłączono 15 774 osoby. Utworzono łącznie 2 nowe miejsca pracy. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁸⁹

14. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – budowa sieci kanalizacji sanitarnej, stacji uzdatniania wody oraz modernizacja oczyszczalni ścieków (etap II) w aglomeracjach Świątajno i Spychowo (projekt był w fazie realizacji).

15. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągu w obrębie miejscowości Ryn, Krzyżany, Słabowo, Wejdyki (projekt był w fazie realizacji).

W wyniku realizacji projektu wybudowano 24,10 km sieci kanalizacyjnej oraz 17,22 km sieci wodociągowej. Do wybudowanej w ramach projektu sieci kanalizacyjnej podłączono 297 osoby, natomiast do sieci wodociągowej 297 osoby. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%.⁹⁰

Planowany okres realizacji: 2008-2013⁹¹

Stan realizacji w roku 2012: Realizacja 13 projektów została zakończona, natomiast 2 projekty były w trakcie realizacji.

Wskaźniki realizacji Programu⁹²:

⁸⁷ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 24.06.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.).

⁸⁸ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 28.09.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.).

⁸⁹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 28.01.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 17.04.2013 r.).

⁹⁰ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 13.02.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09.07.2014 r.).

⁹¹ Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

⁹² Dane z wniosków o płatność: projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Pozezdrze z dnia 02.11.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Piecki z dnia 19.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Ruciane – Nida z dnia 15.04.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Biata Piska z dnia 07.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Wydminy z dnia 30.07.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Mikołajki z dnia 05.07.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Dźwierzuty (projekt był w fazie realizacji) z dnia 15.11.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Stare Juchy (projekt był w fazie realizacji) z dnia 22.05.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Świątajno z dnia 11.06.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Gołdap z dnia 20.04.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Ryn z dnia 24.06.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu w obrębie miejscowości Ryńskie Pole - Siejkowo - Ławki – Skorupki z dnia 28.09.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km)	272,42	268,79	98,67	214
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km)	484,64	481,01	99,25	214
Wskaźniki rezultatu:				
Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu (os)	20 051	17 615	87,85	2014
Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu (os)	18 547	18 547	100,0	---

Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego

Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego powstał w październiku 2008r. na mocy porozumienia członków Związku Gmin Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. Stanowi on uszczegółowienie zadań wchodzących w skład projektów w obszarze Komponentu I dokumentu pn. „*Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013*”. Komponent I określany, jako zintegrowany projekt rozwoju lokalnego, realizowany w ramach osi priorytetowych *Turystyka, Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast, Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna oraz Środowisko przyrodnicze* dofinansowany jest ze środków RPO WiM na lata 2007-2013. Jednocześnie w ramach innych komponentów „*Programu Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013*” realizowany jest projekt polegający na poprawie stanu toru wodnego i urządzeń hydrotechnicznych Kanału Elbląskiego współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Zarząd Województwa, w dniu 16.10.2008 roku, zaakceptował projekt Porozumienia w sprawie realizacji zintegrowanego projektu rozwoju lokalnego pt. „*Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego*”. Projekty wchodzące w skład *Programu* zostały zatwierdzone, na podstawie ekspertyzy opracowanej przez Wojciecha Samulowskiego pt. „*Ocena zgłoszeń do Programu Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego*”, w dniu 12.06.2007 roku.

Beneficjenci: Gmina Miejska Ostróda (4 projekty), Gmina Ostróda, Gmina Miejska Iława (4 projekty), Gmina Iława (3 projekty), Gmina Miłomłyn (3 projekty), Gmina Miasto Elbląg, Gmina Miejska Pasłęk (3 projekty), Gmina Małdyty, Powiat Elbląski (2 projekty), Powiat Iławski, Powiat Ostródzki, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie (2 projekty), Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Dep. Turystyki)

Koordynator: Warmińsko – Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego w Olsztynie

Wartość całkowita: 273,10 mln zł

Dofinansowanie z EFRR: 188,77 mln zł⁹³

dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Gołdap (II etap - rozbudowa i przebudowa stacji wodociągowej w Gołdapi) z dnia 29.08.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – budowa sieci kanalizacji sanitarnej, stacji uzdatniania wody oraz modernizacja oczyszczalni ścieków (etap II) w aglomeracjach Świętajno i Spychowo (projekt był w fazie realizacji) z dnia 19.12.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.), projektu pn. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągu w obrębie miejscowości Ryn, Krzyżany, Słabowo, Wejdyki (projekt był w fazie realizacji) z dnia 13.02.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 09. 07. 2014 r.).

⁹³ Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indyktywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie j, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

Opis Programu:

Przedsięwzięcia wchodzące w skład *Programu* dotyczą: zagospodarowania nadbrzeży jezior, stworzenia bazy rekreacyjno-biwakowej, ścieżek rowerowych, urządzenia plaż, renowacji obiektów dziedzictwa kulturowego, budowy stancji wodnych wyposażonych w sprzęt pływający czy też stworzenie uzdrowiska. *Program* obejmuje swym zasięgiem gminy powiatów elbląskiego, ławskiego i ostródzkiego oraz miasto na prawach powiatu – Elbląg (razem 16 jednostek).

Cele i zadania Programu:

- aktywizacja gospodarcza obszaru Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego poprzez stworzenie komplementarnej oferty turystycznej w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe;
- rozwój różnych form turystyki (wodnej, pieszej, rowerowej) na Żuławach Elbląskich i Pojezierzu Ławskim poprzez budowę wysokiej jakości infrastruktury turystycznej;
- poprawa żeglowności i bezpieczeństwa na szlakach wodnych Żuław Wiślanych i Zalewu Wiślanego;
- zwiększenie ruchu turystycznego poprzez wydłużenie sezonu turystycznego;
- ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego na Żuławach Elbląskich i Pojezierzu Ławskim;
- poprawa stanu technicznego infrastruktury technicznej obszaru;
- promocja walorów turystycznych Żuław Wiślanych i Pojezierza Ławskiego.⁹⁴

Projekty wchodzące w skład Programu to⁹⁵:

1. *Zwiększenie oferty turystycznej Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej w Ostródzie (projekt był w fazie realizacji).*
2. *Zagospodarowanie turystyczne nabrzeża jeziora Drwęckiego w Ostródzie – etap II.*
W ramach projektu wybudowano amfiteatr, promenadę wraz z umocnieniami linii brzegowej wzdłuż jeziora Drwęckiego, kilometrowy odcinek ścieżki rowerowo-pieszej oraz parking. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte w 100%⁹⁶.
3. *Zagospodarowanie turystyczne nabrzeża jeziora Drwęckiego w Ostródzie – etap III.*
W ramach projektu zrealizowano prace związane z budową: 0,48 km ścieżki rowerowo-pieszej wraz z promenadą, fontanny, zaplecza sanitarnego dla turystów, stancji wodnej wraz z bosmanatem oraz budowę 3 bojerów⁹⁷.
4. *Urządzenie ogólnodostępnych plaż w miejscowościach Kątno, Stare Jabłonki, gm. Ostróda.*
W ramach realizacji projektu wybudowano 2 altany rekreacyjne wraz z wyposażeniem (ławki, kosze na odpady, tablice informacyjno-regulaminowe). Długość wybrzeża udostępnionego dla celów rekreacyjnych wyniosła 0,16 km Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%⁹⁸.
5. *Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Ławie – etap I Zagospodarowanie turystyczne brzegów rzeki Ławki i jeziora Jeziorak.*
W wyniku realizacji projektu wybudowano: kładkę pieszo-rowerową o dł. 10,5 m; pomost wzdłuż rzeki o dł. 84 m; pomosty 3,63 km ciągu rowerowego oraz 4,06 km ciągu spacerowego; most pieszo-rowerowy z platformą widokową dł. 37,8 m; pomost widokowy i dla wędkarzu; placówki rekreacyjne, liniowe umocnienie brzegów; oświetlenie; elementy małej infrastruktury (ławki, altany wypoczynkowe, kosze na śmieci, wyposażenie placów zabaw); parkingi z kostki brukowej. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte w 100%⁹⁹.
6. *Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Ławie - etap II "Budowa centrum turystyczno-rekreacyjnego".*

⁹⁴ „Program Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013 – komponent I, aktualizacja”, Związek Gmin Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego, październik 2008 r.

⁹⁵ Według stanu na dzień 31.12.2013 r.

⁹⁶ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 17.08.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.).

⁹⁷ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 16.10.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.).

⁹⁸ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 02.06.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 25.10.2011 r.), oraz Sprawozdania Koordynatora z monitoringu strategicznego „Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013” za okres II półrocze 2010 r. (Biuro Programowania, Departament Polityki Regionalnej).

⁹⁹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 08.11.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.).

W ramach realizacji projektu wybudowano 1 obiekt turystyczno-rekreacyjny – budynek centrum, wyposażony w profesjonalne urządzenia do obsługi – pływalni, kręgielni, zespołu odnowy biologicznej i innych. W wyniku realizacji projektu powstanie łącznie 15 nowych miejsc pracy – 7 etatów dla mężczyzn oraz 8 etatów dla kobiet¹⁰⁰.

7. *Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie - etap III Budowa sceny i zadaszenia amfiteatru.*

W wyniku realizacji projektu powstał 1 budynek amfiteatru wraz z zadaszeniem oraz zakupiono profesjonalne urządzenia do nagłośnienia i oświetlenia. Utworzono 1 nowe miejsce pracy dla mężczyzny (brutto). Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰¹.

8. *Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Jeziorak.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 5,37 km ścieżek rowerowych. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰².

9. *Uzdrowisko w Siemianach - I etap - Budowa ścieżek rowerowych.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 2,10 km ścieżek rowerowych. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰³.

10. *Odbudowa i budowa ścieżek rowerowych wraz z ciągiem rowerowym wzdłuż Kanału Elbląskiego.*

W ramach zrealizowanego projektu wybudowano 6 obiektów turystyczno-rekreacyjnych – wiat postojowych wyposażonych w stół, 2 ławki, kosz na odpadki oraz stojak na rowery. Ponadto zmodernizowano 4 szlaki rowerowe poprzez oznakowanie i urządzenie infrastruktury towarzyszącej. Długość przebudowanych szlaków turystycznych wyniosła 89,40 km natomiast długość wybudowanych ścieżek rowerowych 1,21 km Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰⁴.

11. *Budowa bazy rekreacyjno-biwakowej przy pochylni Buczyniec.*

W wyniku realizacji projektu powstała 1 nowa baza rekreacyjno-biwakowa z 41 kwaterami o łącznej powierzchni 4 358 m² (na 400 osób) wraz z niezbędną infrastrukturą (alejki komunikacyjne, parking, droga dojazdowa, boiska do piłki nożnej i siatkowej, plac zabaw dla dzieci). łącznie utworzono 4 nowe miejsca pracy (brutto). Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰⁵.

12. *Odbudowa Ratusza Staromiejskiego w Elblągu.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 1 obiekt z zakresu dziedzictwa kulturowego przystosowany dla osób niepełnosprawnych¹⁰⁶.

13. *Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego.*

W ramach projektu zrealizowano: 12 specjalistycznych imprez targowych o charakterze turystycznym; 3 makiety pochylni Oleśnica; promocję obszaru Kanału Elbląskiego podczas targów krajowych i zagranicznych; 3 konferencje; 3 stoiska wystawienniczo-promocyjne; szereg artykułów o Krainie Kanału Elbląskiego w prasie branżowej w ramach promocji medialnej; film promocyjny, przewodnik/informator oraz mapę Krainy Kanału Elbląskiego; 3 imprezy promocyjne w ramach Festiwalu Krainy Kanału Elbląskiego; promocję medialną w portalach i stronie

¹⁰⁰ Dane ze Sprawozdania Koordynatora z monitoringu strategicznego „Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013” za okres II półrocze 2011 r. (Biuro Programowania, Departament Polityki Regionalnej) oraz dane z wniosku o płatność końcową z dnia 24.02.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2012 r.).

¹⁰¹ Dane ze Sprawozdania Koordynatora z monitoringu strategicznego „Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013” za okres I półrocze 2010 r. (Biuro Programowania, Departament Polityki Regionalnej).

¹⁰² Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 03.03.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.).

¹⁰³ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 28.02.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS wg stanu na koniec 2013 r.).

¹⁰⁴ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 27.04.2010 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 25.10.2011 r.), oraz Sprawozdania Koordynatora z monitoringu strategicznego „Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013” za okres I półrocze 2011 r. (Biuro Programowania, Departament Polityki Regionalnej).

¹⁰⁵ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 27.04.2010 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

¹⁰⁶ Dane z wniosku o płatność z dnia 12.11.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

internetową obszar; animację 3D działania jednej z pochylni Kanału Elbląskiego; layout oraz księgę znaku Krainy Kanału Elbląskiego¹⁰⁷.

14. *Poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego Starego Miasta w Pasłęku.*

W ramach projektu zrewitalizowano 1 obszar o powierzchni użytkowej 19 346 m². Długość wyremontowanej infrastruktury technicznej wyniosła 1 943 m, natomiast długość przebudowywanych dróg lokalnych na obszarze objętym wsparciem – 0,44 km. Powierzchnia przebudowanych terenów przeznaczonych na plac parkingowy wyniosła 800,52 m². Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰⁸.

15. *Rewitalizacja pomieszczenia zamkowego w Pasłęku – remont i przebudowa sali widowiskowo-kinowej.*

W wyniku realizacji projektu przebudowano 1 obiekt o łącznej powierzchni rewitalizowanego obszaru 935,35 m². Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹⁰⁹.

16. *Remont murów obronnych w Pasłęku.*

W wyniku realizacji projektu zrewitalizowano 1 obiekt przeznaczony na cele turystycznego łącznej powierzchni rewitalizowanego obszaru 40 634 m². Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁰.

17. *Przebudowa drogi powiatowej nr 1329 w Iławie, ulice Dąbrowskiego i ul. Zalewskiej.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 4 zatoki autobusowe, 11 przejść dla pieszych, 2 skrzyżowania oraz 2 obiekty infrastruktury ochrony środowiska. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych wyniosła 1,46 km, chodników – 2,16 km, a sieci kanalizacji deszczowej – 1,48 km. Ponadto zrekonstruowano 2,03 km długości dróg powiatowych do nośności 100kN/oś. Oszczędność czasu¹¹¹ na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wyniosła 4 912 765,72 zł, natomiast w przewozach towarowych 1 090 024,33 zł. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹².

18. *Budowa Obwodnicy Północnej w Iławie.*

Rzeczowa realizacja projektu została zakończona. W wyniku realizacji projektu wybudowano 1 obwodnicę o długości 1,47 km. Długość wybudowanych dróg gminnych wyniosła 1,14 km, natomiast zrekonstruowanych 0,33 km. Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wyniosła 595 536,05 zł, natomiast w przewozach towarowych 177 732,90 zł. Wskaźniki produktu zrealizowano w 100% natomiast wskaźniki rezultatu odpowiednio w 142,10% i 143,77%¹¹³.

19. *Budowa drogi gminnej Szalkowo - Tynwałd – Makowo.*

W wyniku realizacji projektu wybudowano 5,09 km nowych dróg gminnych na terenach wiejskich. Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wyniosła 1 163 243,23 zł, natomiast w przewozach towarowych 12 556,77 zł. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁴.

20. *Przebudowa drogi powiatowej Nr 1179N Drulity- Marzewo- Sambród- Małdyty-droga Nr 7 (projekt był w fazie realizacji).*

21. *Przebudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej przy nabrzeżu jeziora Drwęckiego w Ostródzie.*

W wyniku realizacji projektu zrekonstruowano 2,5 km dróg powiatowych do nośności 80 kN/oś. Przebudowa infrastruktury technicznej i drogowej dotyczyła ulicy: Mickiewicza, Słowackiego

¹⁰⁷ Dane ze Sprawozdania Koordynatora z monitoringu strategicznego „Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013” za okres II półrocze 2012 r. (Biuro Programowania, Departament Polityki Regionalnej).

¹⁰⁸ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 12.10.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

¹⁰⁹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 03.12.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

¹¹⁰ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 24.08.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

¹¹¹ Dla wskaźnika rezultatu „Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych” jednostką miary wskaźnika jest euro/rok, jednak zgodnie z zaleceniami Instytucji Zarządzającej Beneficjenci mają podawać wartość wskaźnika w PLN.

¹¹² Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 22.12.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

¹¹³ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 28.10.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

¹¹⁴ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 28.02.2011 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

i Olsztyńskiej w Ostródzie. Ponadto przebudowano most na rzece Drwęcy w ciągu ul. Mickiewicza. Wskaźniki produkty i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁵.

22. Przebudowa drogi powiatowej Nr 1103N Bielnik Drugi-Jegłownik-Gronowo Elbląskie-Stare Dolno-Marwica na odcinku Stare Dolno-Powodowo-Wysoka od km 21+048 do km 23+248 o długości 2,2 km, Gm. Rychliki.

W wyniku realizacji projektu przebudowano 5 obiektów inżynierskich oraz zrekonstruowano 2,2 km długości dróg powiatowych na terenach wiejskich do nośności 100kN/oś. Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wyniosła 271 000,00 zł, natomiast w przewozach towarowych 64 000,00 zł. Czas przejazdu między dwoma punktami w sieci skrócił się o 1 minutę. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁶.

23. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 526 na odcinku Śliwice-Kąty – 2,4 km z przebudową mostu.

W ramach projektu wyremontowano most nad Kanałem Elbląskim, przebudowano przepusty, zrekonstruowano 2,37 km drogi wojewódzkiej nr 526, wybudowano drogę dojazdową z kostki kamiennej oraz plac rekreacyjno-widokowy. W m. Kąty wybudowano kanalizację deszczową, 2 zatoki autobusowe, ustawiono wiaty i ułożono chodniki. Wybudowano 0,74 km ciągu pieszo-rowerowego, parking oraz 2 ceglane wiaty wraz z infrastrukturą. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁷.

24. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku Rychliki-Jelonki wraz z infrastrukturą towarzyszącą (projekt był w fazie realizacji).

25. Przebudowa drogi gminnej Miłomłyn-Winiec.

W wyniku realizacji projektu zrekonstruowano 3,88 km długości dróg gminnych na terenach wiejskich do nośności 80kN/oś. Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wyniosła 41 278,49 zł, natomiast w przewozach towarowych 6 699,55 zł. Czas przejazdu między dwoma punktami w sieci skrócił się o 2,68 minuty. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁸.

26. Przebudowa drogi gminnej o nawierzchni ulepszonej Dziśnity (trasa E7)-Szymonówko.

W wyniku realizacji projektu zrekonstruowano 3,03 km długości dróg gminnych i powiatowych na terenach wiejskich (0,34 km dróg powiatowych i 2,69 km dróg gminnych) do nośności 100kN/oś. Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wyniosła 184 871,85 zł, natomiast w przewozach towarowych 83 213,46 zł. Wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100%¹¹⁹.

Planowany okres realizacji: 2008-2013¹²⁰

Aktualny stan realizacji: Realizacja 23 projektów z Programu zakończyła się, 3 projektów było w trakcie realizacji.

Wskaźniki realizacji Programu¹²¹:

¹¹⁵ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 10.07.2012 r. (wygenerowano z LSI MAKS w dniu 28.08.2014 r.).

* Wskaźnik nie zostanie osiągnięty ze względu na wycofanie z realizacji projektu „Kultura Mennonicka na Żuławach – dawniej i dziś”, „Rewaloryzacja i kontynuacja rewitalizacji zamku krzyżackiego w Ostródzie”, „Budowa bazy do obsługi indywidualnego ruchu turystyki wodnej w Miłomłynie”

¹¹⁶ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 20.06.2011.r. (wygenerowano z LSI MAKS 28.08.2014 r.).

¹¹⁷ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 23.01.2013 r. (wygenerowano z LSI MAKS 28.08.2014 r.).

¹¹⁸ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 30.07.2010.r. (wygenerowano z LSI MAKS 28.08.2014 r.).

¹¹⁹ Dane z wniosku o płatność końcową z dnia 20.10.2010.r. (wygenerowano z LSI MAKS. 28.08.2014 r.).

¹²⁰ Dane z Zestawienia umów wstępnych dotyczących przygotowania do realizacji projektów objętych „Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” opracowanego przez Biuro Programowania w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

¹²¹ Dane z wniosków o płatność: projektu pn. Zwiększenie oferty turystycznej Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej w Ostródzie (projekt był w fazie realizacji) z dnia 18.05.2012 r., projektu pn. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeża jeziora Drwęckiego w Ostródzie – etap II. z dnia 14.06.2013 r., projektu pn. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeża jeziora Drwęckiego w Ostródzie – etap III. z dnia 22.08.2013 r., projektu pn. Urządzenie ogólnodostępnych plaż w miejscowościach Kątno, Stare Jabłonki, gm. Ostróda z dnia 03.06.2011 r., projektu pn. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie – etap I Zagospodarowanie turystyczne brzegów rzeki Iławki i jeziora Jeziorak z dnia 30.07.2013 r., projektu pn. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie - etap II "Budowa centrum turystyczno-rekreacyjnego" z dnia 04.07.2013 r., projektu pn. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie - etap III Budowa sceny i zadaszenia amfiteatru z dnia 07.03.2011 r., projektu pn. Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Jeziorak z dnia 03.03.2011 r., projektu pn. Uzdrowisko w Siemianach - I etap - Budowa ścieżek rowerowych

Wskaźniki produktu:	Wartość docelowa wskaźnika określona w Programie	Wartość wskaźnika osiągnięta od momentu rozpoczęcia realizacji Programu	Stopień realizacji wskaźnika określonego w Programie (%)	Zakładany termin osiągnięcia wskaźnika określonego w Programie
Liczba projektów z zakresu turystyki (szt.)*	16	13	81,25	----
Liczba nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)	22	25	113,64	----
Liczba nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów kultury (szt.)*	6	1	16,66	----
Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast (szt.)	1	0	0	----
Liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)	3	2	66,66	----
Długość zrekonstruowanych dróg wojewódzkich (km)	10,43	2,37	22,72	2014
Długość zrekonstruowanych dróg powiatowych (km)	14,65	7,07	48,25	2013
Długość zrekonstruowanych dróg gminnych (km)	11,99	11,99	100,00	----
Łączna długość nowych dróg (km)	6,23	6,23	100,00	----
Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km)*	2,81	0	0	----
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km)*	13,89	0	0	----
Długość wybudowanych ciągów rowerowo-piesznych (km)	15,99	15,99	100,00	----
Wskaźniki rezultatu:				
Liczba utworzonych miejsc pracy (szt.)	75	30,75	41,00	----
Liczba stworzonych ofert turystycznych (szt.)	15	19	126,67	----
Liczba osób odwiedzających zmodernizowane obiekty kultury (os)	15 000	5 000	33,33	2014
Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sportowo rekreacyjnej i aktywnego wypoczynku (osoby)	188 788	170 256	42,90	2014
Liczba osób korzystających z wyremontowanej/przebudowanej infrastruktury kulturalnej na terenie zrewitalizowanym (osoby)	670	300	44,78	----
Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych (PLN)	1 015 991,65	9 140 144,00	899,62	----
Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu (osoby)*	98	0	0	----
Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu (osoby)*	1 382,00	0	0	----

z dnia 28.02.2011 r., projektu pn. Odbudowa i budowa ścieżek rowerowych wraz z ciągiem rowerowym wzdłuż Kanału Elbląskiego z dnia 27.04.2010 r., projektu pn. Budowa bazy rekreacyjno-biwakowej przy pochylni Buczyniec z dnia 27.04.2010 r., projektu pn. Odbudowa Ratusza Staromiejskiego w Elblągu z dnia 17.05.2011 r., projektu pn. Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego z dnia 18.10.2012 r., projektu pn. Poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego Starego Miasta w Pasłęku z dnia 12.10.2011 r., projektu pn. Rewitalizacja pomieszczenia zamkowego w Pasłęku – remont i przebudowa sali widowiskowo-kinowej z dnia 03.12.2012 r., Remont murów obronnych w Pasłęku z dnia 24.08.2011 r., projektu pn. Przebudowa drogi powiatowej nr 1329 w Iławie, ulice Dąbrowskiego i ul. Zalewskiej z dnia 22.12.2011 r., projektu pn. Budowa Obwodnicy Północnej w Iławie z dnia 28.10.2011 r., projektu pn. Budowa drogi gminnej Szałkowo - Tynwałd – Makowo z dnia 28.02.2011 r., projektu pn. Przebudowa drogi powiatowej Nr 1179N Drulity- Marzewo- Sambród- Małdyty-droga Nr 7 (projekt był w fazie realizacji) z dnia 04.11.2013 r., projektu pn. Przebudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej przy nabrzeżu jeziora Drwęckiego w Ostródzie z dnia 10.07.2012 r., projektu pn. Przebudowa drogi powiatowej Nr 1103N Bielnik Drugi-Jegłownik-Gronowo Elbląskie-Stare Dolno-Marwica na odcinku Stare Dolno-Powodowo-Wysoka od km 21+048 do km 23+248 o długości 2,2 km , Gm. Rychliki z dnia 20.06.2011 r., projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 526 na odcinku Śliwice-Kąty – 2,4 km z przebudową mostu z dnia 23.01.2013 r., projektu pn. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku Rychliki-Jelonki wraz z infrastrukturą towarzyszącą (projekt był w fazie realizacji) z dnia 29.11.2013 r., projektu pn. Przebudowa drogi gminnej Miłomłyn-Winiec z dnia 30.07.2010 r., projektu pn. Przebudowa drogi gminnej o nawierzchni ulepszonej Dziśnity (trasa E7)-Szymonówko z dnia 20.10.2010 r.,

* Wskaźniki realizacji nie zostaną osiągnięte

Oprócz wniosków składanych dla projektów ujętych w indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych beneficjenci mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym. Do dnia 31.12.2013 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego ogłosił 167 naborów wniosków. Szczegółowe informacje odnośnie podpisanych umów (projektów zatwierdzonych do dofinansowania) w ramach RPO WiM prezentuje tabela nr 1.

Tabela nr 1

Podpisane umowy o dofinansowanie projektów w ramach RPO WiM 2007-2013 w podziale na poszczególne działania (stan na 31.12.2013 r. – kumulatywnie od początku realizacji)

Nr osi/ działania	Nazwa osi / działania	Liczba podpisanych umów	Całkowita wartość projektów (PLN)	Dofinansowanie z UE wg podpisanych umów (PLN)
1	Przedsiębiorczość	1 094	2 240 214 625,39	867 930 347,72
1.1	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	1 047	2 061 180 020,15	704 449 148,23
1.1.1	Inwestycje w infrastrukturę badawczą instytucji B+RT oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	6	85 497 482,26	43 970 075,90
1.1.2	Tworzenie parków technologicznych, przemysłowych i inkubatorów przedsiębiorczości	9	44 610 114,35	18 638 928,37
1.1.3	Inwestycje infrastrukturalne tworzące powiązania kooperacyjne pomiędzy jednostkami naukowymi, badawczo-rozwojowymi, a przedsiębiorstwami	17	40 918 076,75	22 481 700,12
1.1.4	Budowa i rozbudowa klastrów o znaczeniu lokalnym i regionalnym	5	6 309 558,92	3 869 055,66
1.1.5	Wsparcie MŚP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	40	56 511 986,83	17 781 580,24
1.1.6	Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw	29	173 942 096,66	59 327 104,26
1.1.7	Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii	219	495 257 665,54	157 280 188,12
1.1.8	Wsparcie przedsiębiorstw przemysłowo-naukowych	10	59 265 941,29	20 306 116,69
1.1.9	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	694	1 057 475 359,22	315 428 982,59
1.1.10	Przygotowywanie stref przedsiębiorczości	17	97 245 833,63	66 712 361,98
1.1.11	Regionalny System Wspierania Innowacji	1	12 111 658,18	9 638 953,45
1.2	Wzrost potencjału instytucji otoczenia biznesu	12	145 110 132,62	141 845 015,69
1.2.1	Instytucje otoczenia biznesu	6	7 991 046,69	6 259 568,09
1.2.2	Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe	4	127 396 500,00	127 396 500,00
1.2.3	System obsługi inwestora na poziomie regionalnym	2	9 722 585,93	8 188 947,60
1.3	Wspieranie wytwarzania i promocji produktów regionalnych	35	33 924 472,62	21 636 183,80
2	Turystyka	137	1 244 776 377,43	552 705 107,24
2.1	Wzrost potencjału turystycznego	115	1 213 189 364,78	527 670 872,88
2.1.1	Baza noclegowa i gastronomiczna	33	408 406 061,87	110 399 910,03
2.1.2	Infrastruktura uzdrowiskowa	4	47 994 644,07	38 961 871,11
2.1.3	Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	17	440 822 999,79	187 393 160,38
2.1.4	Publiczna infrastruktura turystyczna i około turystyczna	36	119 956 409,06	74 219 775,23
2.1.5	Dziedzictwo kulturowe	13	58 238 042,71	36 166 040,58
2.1.6	Infrastruktura kultury	12	137 771 207,28	80 530 115,55
2.2	Promocja województwa i jego oferty turystycznej	22	31 587 012,65	25 034 234,36
3	Infrastruktura społeczna	96	365 455 570,84	256 916 018,40
3.1	Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną	67	125 150 624,22	90 900 397,83

3.2	Wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności medycznej i opiekuńczej	29	240 304 946,62	166 015 620,57
3.2.1	Infrastruktura ochrony zdrowia	25	219 789 981,39	149 172 342,99
3.2.2	Pozostała infrastruktura społeczna	4	20 514 965,23	16 843 277,58
4	Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	183	643 277 111,94	345 370 258,39
4.1	Humanizacja blokowisk	84	203 616 583,96	95 527 518,27
4.1.1	Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty	78	199 445 037,71	92 466 029,63
4.1.2	Wzmocnienie funkcji społecznych	6	4 171 546,25	3 061 488,64
4.2	Rewitalizacja miast	91	364 274 031,49	204 873 585,16
4.3	Restrukturyzacja terenów powojсковych i poprzemysłowych	8	75 386 496,49	44 969 154,96
5	Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	134	1 787 497 342,61	1 300 593 580,35
5.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej warunkującej rozwój regionalny	84	1 587 883 761,45	1 187 504 019,47
5.1.1	Infrastruktura kolejowa	1	115 161 571,79	67 993 297,94
5.1.2	Tabor kolejowy	1	28 261 811,53	18 217 563,72
5.1.4	Infrastruktura portowa	3	32 220 203,01	16 838 717,96
5.1.5	Śródlądowe drogi wodne	2	10 279 635,84	7 070 351,20
5.1.6	Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny	77	1 401 960 539,28	1 077 384 088,65
5.2	Infrastruktura transportowa służąca rozwojowi lokalnemu	50	199 613 581,16	113 089 560,88
5.2.1	Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny	46	163 088 454,12	101 286 203,38
5.2.2	Infrastruktura energii elektrycznej	4	36 525 127,04	11 803 357,50
6	Środowisko Przyrodnicze	208	639 879 846,39	356 703 895,80
6.1	Poprawa i zapobieganie degradacji środowiska poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska	72	406 343 631,34	240 797 833,10
6.1.1	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	17	95 564 874,24	43 591 468,08
6.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa	42	267 255 540,29	173 620 419,18
6.1.3	System odbioru nieczystości z łodzi na jeziorach	13	43 523 216,81	23 585 945,84
6.2	Ochrona środowiska przed zanieczyszczeniami i zniszczeniami	136	233 536 215,05	115 906 062,70
6.2.1	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	76	186 605 643,52	81 522 093,67
6.2.2	Bezpieczeństwo ekologiczne	60	46 930 571,53	34 383 969,03
7	Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	310	442 700 023,48	284 258 890,02
7.1	Tworzenie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	21	115 033 965,93	93 525 054,49
7.2	Promocja i ułatwianie dostępu do usług teleinformatycznych	289	327 666 057,55	190 733 835,53
7.2.1	Usługi i aplikacje dla obywateli	84	124 796 669,93	102 621 573,82
7.2.2	Usługi i aplikacje dla MŚP	186	174 322 872,57	64 632 953,73
7.2.3	Kształcenie kadr dla informatyki	19	28 546 515,05	23 479 307,98
8	Pomoc techniczna	34	91 359 584,49	91 359 582,40
8.1	Wsparcie procesu realizacji RPO 2007-2013 oraz programowania na lata 2014-2020	14	82 051 005,82	82 051 003,73
8.2	Działania informacyjne i promocyjne	20	9 308 578,67	9 308 578,67
8.2.1	Działania informacyjne i promocyjne RPO WiM 2007-2013	14	6 550 254,72	6 550 254,72
8.2.2	Ewaluacja RPO WiM 2007-2013	6	2 758 323,95	2 758 323,95
RAZEM		2 196	7 455 160 482,57	4 055 837 680,32

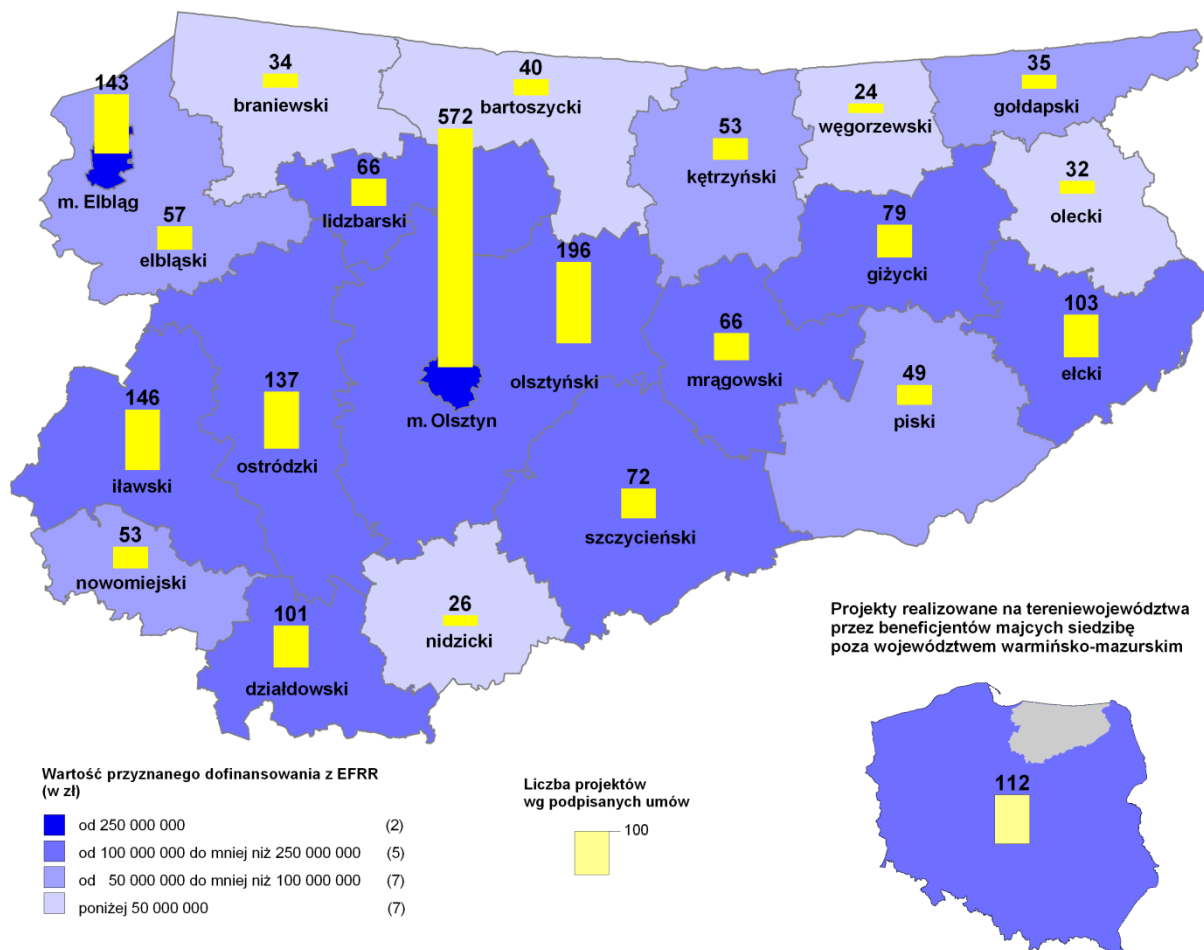
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK07-13, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

W ramach naborów w trybie konkursowym do końca 2013 r. wybranych do dofinansowania zostało 2 081 projektów (bez pomocy technicznej) na wartość dofinansowania z EFRR 2,7 mld zł. Od 2010 roku widoczne jest znaczne przyspieszenie wdrażania programu. Tylko w latach 2010-2011 podpisano 749 umów na kwotę dofinansowania 638 106 909,27 zł. Główną przyczyną tak znacznego przyspieszenia wdrażania programu była możliwość otrzymania dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego. Województwo warmińsko-mazurskie, z wynikiem 69,7% zakontraktowanej alokacji programu oraz 22% alokacji programu w zatwierdzonych wnioskach o płatność w 2010 roku znalazło się wśród regionów, którym zostały przyznane dodatkowe środki (24 616 794 euro z KRW oraz 9 391 455 euro z DT)¹²². Środki te mają stanowić instrumenty sprzyjające wzrostowi i koncentracji, dzięki ukierunkowaniu na obszary proinnowacyjne i prorozwojowe oraz na podnoszenie standardów dostępu do usług.

Rozkład przestrzenny liczby i wartości dofinansowania z EFRR podpisanych umów według powiatów (zgodnie z siedzibą beneficjenta) przedstawia mapa nr 2.

Mapa nr 2

Umowy o dofinansowanie projektów w ramach RPO WiM 2007-2013 w województwie warmińsko-mazurskim wg powiatów (zgodnie z siedzibą beneficjenta) (stan na 31.12.2013 r.)

¹²² Sprawozdanie roczne za 2010 r. z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013, zatwierdzone przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie 28 czerwca 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK07-13, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

Rozkład terytorialny przyznanego dofinansowania w ramach RPO WiM wskazuje, że najwięcej środków otrzymali beneficjenci z powiatów cechujących się wysokim i średnim potencjałem rozwojowym¹²³ (m. Olsztyn, m. Elbląg, powiat olsztyński i ostródzki).

Od początku realizacji programu najwięcej środków zostało zakontraktowanych na realizację projektów w ramach osi priorytetowej 1 *Przedsiębiorczość* (1 094 umowy na dofinansowanie z UE 867,9 mln zł). Większość środków w ramach I osi zakontraktowano na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw (1 047 umów, 704,4 mln zł), w tym na dotacje inwestycyjne dla sektora MŚP w zakresie innowacyjności oraz na inwestycje, które przyczynią się do utworzenia nowych miejsc pracy lub utrzymają już istniejące.

Przykładem dobrych praktyk w ramach osi I *Przedsiębiorczość* może być projekt, realizowany ze środków działania 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw*, p.n. *Rozbudowa i modernizacja Oddziału Zakaźnego Szpitala w Ostródzie poprzez wprowadzenie nowych usług z wykorzystaniem Komór Meltzera (wartość dofinansowania z EFRR – 3,2 mln zł)*¹²⁴. W ramach projektu pozyskana zostanie innowacyjna technologia – *Ciąg technologiczny do wspomagania Komór Meltzera*, umożliwiającą zmianę procesu świadczenia usług leczenia chorób zakaźnych wysokiego ryzyka w sposób dotychczas nie stosowany w województwie warmińsko-mazurskim. Ciąg technologiczny do wspomagania Komór Meltzera składał się będzie z: systemu instalacji nawiewowo-wywiewnej, systemu klimatyzacji zamkniętych, z zespołu filtrów absolutnych Hepa, systemu podtrzymywania podciśnienia, systemu śluz ograniczających i oczyszczających przepływ bakterii, systemu video com do celów obserwacji i komunikacji z pacjentem oraz systemu monitorującego funkcje życiowe. Dzięki zastosowaniu tej innowacyjnej technologii nieobecnej na rynku województwa, można będzie leczyć pacjentów chorych na: choroby szczególnie niebezpieczne (zakażeni wirusem HIV), choroby odkleszczowe (borelioza, zapalenie mózgu), SARS, Ptasią Grypę, gorączki krwotoczne, węglik, choroby infekcyjne (nueroinfekcje). Beneficjentem projektu jest Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej S.A. w Ostródzie. Planowany termin realizacji – lipiec 2010 r. – styczeń 2012 r.¹²⁵.

W wyniku minimalnego zainteresowanie ogłoszonymi konkursami w latach poprzednich w ramach poddziałania 1.1.3 *Inwestycje infrastrukturalne tworzące powiązania kooperacyjne pomiędzy jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami* spowodowanego ograniczoną liczbą typów podmiotów mogących brać udział w konkursie jako beneficjenci w roku 2012 dodano nowy typ beneficjenta „Przedsiębiorcy”, który następnie został zamieniony na „Mikro, mali i średni przedsiębiorcy”¹²⁶. Zmiana przyczyniła się do wyższego zainteresowania ogłaszanymi konkursami w roku 2013 co przełożyło się na większą liczbę podpisanych umów w ramach poddziałania.

Kolejnym obszarem wsparcia, które otrzymało znaczną wartość dofinansowania z EFRR była V oś *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* (134 umowy na wartość dofinansowania z EFRR 1,3 mld zł). Największym zainteresowaniem beneficjentów w 2013 r. cieszyło się działanie 5.1.6 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny* (podpisano 77 umów na wartość dofinansowania UE 1,1 mld zł), minimalnym zaś poddziałanie 5.1.5 *Śródlądowe drogi wodne* w ramach, którego podpisano 2 umowy (7,1 mln zł).

¹²³ Potencjał rozwojowy gmin województwa warmińsko-mazurskiego został określony jako wskaźnik syntetyczny mierzony jako suma trzech wymiarów: zamożności, nowoczesności oraz konkurencyjności gminy. Obliczenia potencjału rozwojowego gmin województwa dokonał dr W. Dziemianowicz oraz prof. J. Szlachta w opracowaniu „Konkurencyjności Warmii i Mazur – diagnoza problemowa”.

¹²⁴ Wybrany z grupy 5 projektów o najwyższej wartości dofinansowania w ramach poddziałania 1.1.6

¹²⁵ Dane z Wniosku o dofinansowanie projektu z dnia 09.02.2010 r. (wygenerowano z LSI MAKŚ w dniu 20.02.2012 r.).

¹²⁶ Zgodnie z definicją w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (Dz.U.L.214 z 9.08.2008 r.)

Przykładem dobrych praktyk w ramach V osi *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* może być projekt, realizowany ze środków działania 5.1.4 *Infrastruktura portowa*, p.n. *Budowa portu pasażerskiego Eko-Marina w Giżycku*¹²⁷. W wyniku realizacji inwestycji powstał nowoczesny port pasażerski, z pełnym zapleczem technicznym i sanitarnym, poprawiający bezpieczeństwo pasażerów oraz przewoźników. W skład Eko-Mariny wchodzi: wyremontowany i zmodernizowany budynek główny o powierzchni użytkowej 2 431,60 m² (obecny budynek, który zostanie poddany adaptacji i rozbudowie ma powierzchnie użytkową 950,71 m²) mieszczący sanitariaty, pomieszczenia dla Policji, WOPR-u, oraz obsługi portu; budynek techniczno-gospodarczy przy sanitariatach; port pasażerski, w którym stworzono 138 stanowisk cumowniczych i 6 stanowisk technicznych dla wieloosobowych jednostek pływających; uzbrojenie terenu EKO-MARINY w sieć energetyczna i oświetlenie terenu; drogi, place wewnętrzne oraz parking na 168 miejsc parkingowych dla samochodów osobowych i 4 dla autobusów. Łączna powierzchnia terenu wchodząca w zakres EKO-MARINY wynosi około 69 415 m², w tym ok. 33 450 m² – jezioro Niegocin. Beneficjentem projektu była Gmina Miejska Giżycko. Całkowita wartość dofinansowania – 19 728 904,73 zł, wartość dofinansowanie z EFRR – 7 486 261,32 zł. Projekt realizowany był od kwietnia 2008 r. do listopada 2011r¹²⁸.

Istotna część środków została zakontraktowana ponadto w ramach II osi *Turystyka* (137 umów na wartość dofinansowania z EFRR 552 705 107,24zł) oraz IV osi *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast* (183 umowy na wartość dofinansowania z EFRR 345 370 258,39zł).

W ramach osi *Turystyka* najwięcej środków zakontraktowano na rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej oraz na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną natomiast w ramach osi *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast* najwięcej środków przekazano na realizację inwestycji związanych z rewitalizacją śródmieścia miast oraz na poprawę stanu technicznego budynków mieszkalnych.

Na koniec 2013 roku kontraktacja środków RPO WiM sięgnęła ponad 91 % alokacji na lata 2007-2013 i wyniosła 4 055 837 680,32 zł. Zakończono realizację 1 453¹²⁹ projektów.

Do dnia 31.12.2013 r. w ramach realizacji RPO WiM na lata 2007-2013 osiągnięto następujące efekty rzeczowe¹³⁰:

- zainicjowano realizację:
  - 25 projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi;
  - 704 projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla przedsiębiorstw;
  - 99 projektów z zakresu turystyki;
  - 65 projektów z zakresu edukacji;
  - 24 projektów z zakresu ochrony zdrowia;
  - 123 projektów zapewniających zrównoważenie i poprawę atrakcyjności miast i miasteczek;
  - 20 projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii;
  - 97 projektów z zakresu transportu;
  - 9 projektów z zakresu prewencji zagrożeń;
  - 4 projektów z zakresu gospodarki odpadami;
  - 34 projektów z zakresu energii odnawialnej;
  - 185 projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego;
- utworzono 3391,19 nowych miejsc pracy (brutto);
- utworzono 4 nowe miejsca pracy (etaty badawcze) w zakresie B+R;

¹²⁷ Przykład dobrych praktyk zaczerpnięty ze Sprawozdania rocznego za 2011 r. z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

¹²⁸ Dane z wniosku o dofinansowanie projektu z dnia 27.10.2011r. (wygenerowano z LSI MAKs w dniu 21.02.2012r.)

¹²⁹ Dane w oparciu o Sprawozdanie okresowe za II półrocze 2013 r. z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 zatwierdzone Uchwałą Nr 39/2014 Komitetu Monitorującego RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 z 24 marca 2014 r.

¹³⁰ Dane w oparciu o Sprawozdanie okresowe za II półrocze 2013 r. z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 zatwierdzone Uchwałą Nr 39/2014 Komitetu Monitorującego RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 z 24 marca 2014 r.

- z efektów realizacji projektów skorzystało 5953 studentów;
- powstało/zmodernizowano: 81 obiektów turystycznych oraz 10 obiektów kultury;
- 542 budynków poddano rewitalizacji;
- wybudowano 11,63 km nowych dróg a 259,71 km dróg zrekonstruowano;
- wybudowano 194,82 km sieci wodociągowej oraz 558,27 km sieci kanalizacyjnej;
- przyłączono 29,78 tys. osób do sieci kanalizacyjnej oraz 21,27 tys. osób do sieci wodociągowej;
- wybudowano/zmodernizowano 0,63 km sieci elektroenergetycznej;
- zakupiono 3 tabory kolejowe o pojemności 750 miejsc;
- objęto 115,2 tys. osób selektywną zbiórką odpadów;
- dodatkowa moc zainstalowanej energii ze źródeł odnawialnych wyniosła 13,11 MW;
- wytworzono 50 706,48 MWh/rok z odnawialnych źródeł energii;
- zabezpieczono 150,036 tys. osób przed powodzią;
- wybudowano/zmodernizowano 710 PIAP-ów;
- dostęp do szerokopasmowego Internetu uzyskało 772,15 tys. osób.

III. Regionalne Programy Operacyjne na lata 2007-2013 w piętnastu pozostałych województwach

Beneficjenci, których siedziba zlokalizowana jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego mają także możliwość realizacji projektów wspartych w ramach programów operacyjnych innych województw. Zestawienie takich projektów prezentuje Tabela nr 2.

Tabela nr 2

Projekty realizowane przez beneficjentów z województwa warmińsko-mazurskiego na terenie innych województw w ramach pozostałych 15 RPO 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)

Lp.	Tytuł projektu	Wartość całkowita (zł)	Wartość dofinansowania UE (zł)	Beneficjent	Miejsce realizacji	Nazwa osi priorytetowej	Nazwa działania
Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego							
1	Zakup innowacyjnych maszyn umożliwiających automatyzację pracy i rozszerzenie oferty przedsiębiorstwa o nowe usługi	445 756,81	178 231,58	"TOP TEN" Sp. z o.o. z Olsztyna	Świebodzin (gmina)	2. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego	2.2. Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego							
2	Implementacja innowacyjnych technologii środkiem do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku międzynarodowym	1 107 000,00	535 500,00	Dariusz Rembowski DEER z Kętrzyna	Łódź (miasto)	3. Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość	3.2. Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw
3	Dywersyfikacja produkcji oraz zmiana procesu produkcyjnego poprzez modernizację parku maszynowego z zastosowaniem innowacyjnej technologii w firmie DEER	170 970,00	58 380,00				3.6. Rozwój mikro- i małych przedsiębiorstw
Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego							
4	Nowoczesna elektrownia wiatrowa w miejscowości Blenda	5 151 942,37	1 430 550,00	Mała Elektrownia Wodna Nowy Młyn S.C. W. Kotarska, L. Kotarski z Nowej Wsi Ełckiej	Przerośl (gmina)	1. Wzrost innowacyjności i wspieranie przedsiębiorczości w regionie	1.4. Wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw
5	Wzrost konkurencyjności firmy poprzez zakup innowacyjnej linii do produkcji galanterii śniadaniowej pszenno-kukurydzianej	5 797 182,56	1 802 722,49	„Pol Foods” Sp. z o.o. z Ełku	Grajewo (miasto)		
6	Inwestycja w nowoczesne laboratorium gwarantem rozwoju przedsiębiorstwa POL-FOODS Sp. z o.o.	3 800 012,43	1 050 409,94				
7	Rozbudowa i dywersyfikacja AUTOSALONU EUCAR w Suwałkach poprzez zakup innowacyjnych urządzeń	1 607 591,21	445 230,00	"Autosalon Eucar" w Ełku Sp. z o.o. z Ełku	Suwałki (miasto)		
8	Budowa trzygwiazdkowego Hotelu Villa Eden w Suwałkach.	5 719 612,59	1 335 538,19	Jarosław Milewski Zakład Prod.-Handl.-Usługowy. Usługi Hotelarskie z Olecka	Suwałki (miasto)		

9	Zwiększenie produkcji energii odnawialnej poprzez budowę elektrowni wiatrowej o mocy 0,8 MW wraz z elektrownią fotowoltaiczną o mocy 98,56 kW w miejscowości Blenda	7 052 820,00	2 436 950,00	Mała Elektrownia Wodna Nowy Młyn S.C. W. Kotarska, L. Kotarski z Nowej Wsi Etckiej	Przerośl (gmina)	5. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska	5.2. Rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska
Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego							
10	Zakup innowacyjnych maszyn oraz budowa hali celem rozszerzenia produkcji o części lotnicze i złącza kablowe	2 647 861,35	971 054,39	Zakłady Metalowe ERKO R. Pętlak spółka jawna Bracia Pętlak z Jonkowa	Tarnowiec (gmina)	1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	1.1. Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości
Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego							
11	Wzrost konkurencyjności firmy BPN poprzez wprowadzenie nowych usług i utworzenie nowego oddziału w Malborku	323 485,22	141 669,21	Jarosław Kraiński BPN Biuro Pośrednictwa Nieruchomości, BPN Finanse z Elbląga	Malbork (miasto)	1. Rozwój i innowacje w MŚP	1.1. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
12	Wzrost innowacyjności przedsiębiorstwa RAJ-WAFEL Karol Kuchta poprzez inwestycje w nowoczesną linię do wyrobu wafli	505 200,00	200 000,00	RAJ-WAFEL Karol Kuchta z Ornety	Pruszcz Gdański (miasto)		
13	Dywersyfikacja sprzedaży poprzez uruchomienie usługi w zakresie mycia bezdotykowego	471 984,12	173 337,73	BH PERFEKT S.c. Wszystko dla Sprzątań z Elbląga	Gdańsk (miasto)		
14	Rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa ELEKTROBUD poprzez wyposażenie apartamentowca MEDUSA w Sztutowie	539 025,93	200 000,00	Zakład Budowlano-Instalacyjny "ELEKTROBUD" Zbigniew Hauer z Elbląga	Sztutowo (gmina)		
ŁĄCZNIE		35 340 444,59	10 959 573,53				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 „KSI SIMIK07-13”, www.funduszeuropejskie.gov.pl.
Pobrano 2.01.2014 r.

Większość z prezentowanych powyżej projektów (12) dotyczyła inwestycji w przedsiębiorstwa i ich innowacyjność, 1 projekt dotyczył sektora turystycznego, a 1 – inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska.

IV. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013

2 października 2007 r., decyzją Komisji Europejskiej nr K(2007)4568, przyjęto do realizacji Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013. W wyniku przeprowadzonej w 2010 r. procedury przeglądu śródkresowego programu oraz zagospodarowania dodatkowych środków finansowych pochodzących z Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego, wprowadzono zmiany w Programie Rozwój Polski Wschodniej. 23 grudnia 2011 r. Komisja Europejska podjęła decyzję nr K(2011)9789 zmieniającą decyzję z 2007 r., w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013 w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem Konwergencji w Polsce.

Celem PO RPW 2007-2013 jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego 5 województw Polski Wschodniej, tj. lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacji powyższego celu służyć mają takie działania jak: stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy, zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego, rozwój wybranych funkcji metropolitarnych miast wojewódzkich, poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych, jak również zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu.

Cele programu są realizowane w ramach 6 osi priorytetowych:

- I. Nowoczesna gospodarka
- II. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
- III. Wojewódzkie ośrodki wzrostu
- IV. Infrastruktura transportowa
- V. Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne
- VI. Pomoc techniczna

Instytucją Zarządzającą PO RPW 2007-2013 jest Minister Infrastruktury i Rozwoju, w imieniu którego obowiązki pełni Departament Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju. Instytucją Pośredniczącą programu została Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Pula środków przeznaczonych na program z EFRR wyniosła 2 387,71 mln euro.

W ramach ogólnej alokacji EFRR na PO RPW 2007-2013 składają się:

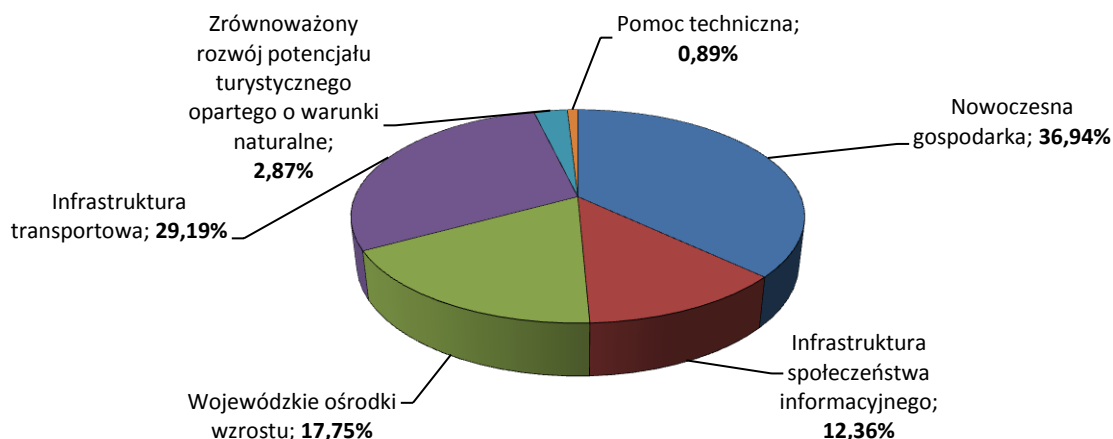
- 992,19 mln euro przeznaczone przez Radę Europejską na wsparcie regionów: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko – mazurskie (zajmujących pięć ostatnich miejsc w UE-25 o najniższym PKB na mieszkańca);
- 1 281,6 mln euro środki dodatkowe przyznane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej;
- 62,91 mln euro środki przydzielone programowi z Krajowej Rezerwy Wykonania;
- 51 mln euro środki z Dostosowania Technicznego.

Oprócz środków pochodzących z EFRR, w realizację PO RPW 2007-2013 zaangażowane są także krajowe środki publiczne w kwocie ok. 421,36 mln euro oraz środki prywatne¹³¹.

---

¹³¹Szczegółowy opis priorytetów dla Programu Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 z dnia 21 maja 2014 r.

Wykres nr 3
Podział środków z UE w ramach priorytetów PO RPW (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Szczegółowego opisu priorytetów dla Programu Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 z dnia 21 maja 2014 r.*

Na liście projektów indywidualnych PO RPW 2007-2013 w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. wpisanych było 19 projektów indywidualnych na szacowaną kwotę dofinansowania z EFRR około 1 571,8 mln zł (w tym 4 projekty realizowane na obszarze 5 województw Polski Wschodniej).

Wykaz projektów indywidualnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego dla PO RPW 2007-2013 wg stanu na styczeń 2014 r. przedstawia się następująco:

1. *Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie zespołu laboratoriów edukacyjno-badawczych technologii, jakości i bezpieczeństwa zdrowotnego żywności (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie).*
2. *Udoskonalenie infrastruktury i wyposażenia laboratoryjnego nauk technicznych i informatycznych (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie).*
3. *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dydaktycznej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu, służącej do kształcenia kadr nowoczesnej gospodarki, ze szczególnym nastawieniem na nowoczesne technologie informatyczne (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu).*
4. *Budowa i wyposażenie Policijnego Centrum Dydaktyczno-Badawczego w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie dla wzmocnienia bezpieczeństwa kraju (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie).*
5. *Elbląski Park Technologiczny na Modrzewinie Południe (Gmina Miasta Elblągu).*
6. *Budowa i uruchomienie Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego (Gmina Olsztyn).*
7. *Kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje w Miejskiej Strefie Rozwoju "Techno-Park" w Ełku (Miasto Ełk).*
8. *Modernizacja i rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego w Olsztynie (Gmina Olsztyn).*
9. *Obwodnica Ełku (etap III i IV) w ciągu drogi krajowej nr 16 i nr 65 (GDDKiA Oddział w Olsztynie).*
10. *Zachodnia obwodnica Mrągowa w ciągu drogi krajowej nr 59 (GDDKiA Oddział w Olsztynie).*
11. *Obwodnica Olecka w ciągu drogi krajowej nr 65 (GDDKiA Oddział w Olsztynie).*
12. *ARENA OSTRÓDA Centrum Targowo-Konferencyjne Warmii i Mazur (Demuth Alfa Sp. z o.o. Ostróda spółka komandytowo-akcyjna).*
13. *ARENA OSTRÓDA Centrum Targowo-Konferencyjne Warmii i Mazur – II etap (Demuth Alfa Sp. z o.o. Ostróda spółka komandytowo-akcyjna).*
14. *Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie (Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie).*
15. *Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie (Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie).*

16. Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki (Polska Organizacja Turystyczna).
17. Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej (Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych).
18. Reporęczenia i pożyczki szansą na zwiększenie finansowania zewnętrznego MSP. Instrument wsparcia funduszy poręczeniowych w Polsce Wschodniej (Bank Gospodarstwa Krajowego).
19. Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja (Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach).

Z 15 projektów indywidualnych znajdujących się na liście podstawowej w województwie warmińsko-mazurskim (z wyłączeniem projektów obejmujących swoim zasięgiem wszystkie 5 województw Polski Wschodniej), do końca 2013 r., podpisane zostały umowy o dofinansowanie dla wszystkich 15 projektów na kwotę dofinansowania z EFRR 1 301,4 mln zł.

Tabela nr 3

Umowy o dofinansowanie projektów z LPI podpisane z beneficjentami z województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO RPW 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)

L.p.	Beneficjent	Nazwa projektu	Wartość przyznanego dofinansowania (mln PLN)	Opis projektu
1.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	<i>Udoskonalenie infrastruktury i wyposażenia laboratoryjnego nauk technicznych i informatycznych</i>	82,11	Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była budowa i wyposażenie: Regionalnego Centrum Informatycznego UWM; kompleksu 3 budynków naukowo-dydaktycznych Wydziału Nauk Technicznych w Olsztynie oraz rozbudowa, modernizacja i wyposażenie Centrum Studiów Bałtyckich w Elku. Dodatkowo dzięki oszczędnościom na pracach budowlanych w ramach Projektu Techno zmodernizowano i rozbudowano obiekt na Centrum Edukacji Technologicznej Stara Kottłownia ¹³² .
2.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie zespołu laboratoriów edukacyjno-badawczych technologii, jakości i bezpieczeństwa zdrowotnego żywności	109,58	Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była rozbudowa, modernizacja i wyposażenie kompleksu obiektów: Centrum Edukacyjno-Badawczego Mleczarstwa, Ośrodka Kontroli Bezpieczeństwa Zdrowotnego Żywności i Profilaktyki Weterynaryjnej, Ośrodka Oceny Produktów Pochodzenia Zwierzęcego, zespołu laboratoriów diagnostyki molekularnej oraz budowa i wyposażenie Centrum Akwakultury i Inżynierii Ekologicznej. W ramach projektu osiągnięto następujące efekty: <ul style="list-style-type: none"> Wybudowano nowoczesne Centrum Akwakultury i Inżynierii Ekologicznej o powierzchni 2,5 tys. m². W części dot. akwakultury hodowane będą organizmy wodne (ryby, bezkręgowce) zarówno słodko- jak i słono-wodne. W części przeznaczonej na potrzeby inżynierii ekologicznej testowane będą nowe technologie oczyszczania ścieków przemysłowych, przede wszystkim powstałych np. w gorzelniach, czy mleczarniach z dużą ilością miogenów. Zmodernizowano i rozbudowano Centrum Edukacyjno-Badawcze Mleczarstwa. W zmodernizowanej hali znalazły się m.in.: dział odbioru i magazynowania mleka, aparatuwnia służąca do termiczno-mechanicznej obróbki przerabianych surowców, dział produkcji koncentratów mlecznych, dział masłowni, dział obróbki membranowej mleka i serwatki Zmodernizowano, rozbudowano i wyposażono Ośrodek Oceny Produktów Pochodzenia Zwierzęcego na Wydziale Bioinżynierii Zwierząt oraz Laboratorium Doświadczalne Trzody Chlewniej w Bałcynach. Studenci Wydziału Bioinżynierii Zwierząt mają do dyspozycji 3,4 tys. m² powierzchni, na której znajduje się 6 specjalistycznych laboratoriów: Analizy i Oceny Jakości Pasz, Kriokonserwacji Nasienia, Monitoringu Jakości i Bezpieczeństwa Produktów Pszczelich, Oceny Jakości Jaj, Oceny Mleka Surowego, Oceny Mięsa i Produktów Mięsnych. Zmodernizowano i wyposażono Laboratorium Diagnostyki Molekularnej Wydziału Biologii. Do dyspozycji studentów są pracownie: analizy kwasów nukleinowych, cytometrii przepływowej, analizy białek, mikroskopowe, zwierzęcych kultur

¹³²<http://www.uwm.edu.pl/bio/artykuly/1337035.pdf>

				<p>in vitro, hodowli roślin i roślinnych kultur in vitro, mikrobiologiczne, izotopowe oraz immunohistochemiczne. W kilkunastu pracowniach dydaktycznych studenci mogą kształcić się m.in. z ewolucji molekularnej, inżynierii genetycznej, czy proteomiki.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zmodernizowano, rozbudowano i wyposażono Ośrodek Kontroli Bezpieczeństwa Zdrowotnego Żywności i Profilaktyki Weterynaryjnej na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej. W ramach projektu wybudowano m.in. unikatowe obiekty: Pawilon Zakażeń Eksperymentalnych Ptaków oraz Zakażeń Eksperymentalnych Ssaków. Pawilony zostały wyposażone między innymi w system filtracji HEPA powietrza wlotowego i wylotowego, zapewniający utrzymanie stref zróżnicowanego podciśnienia, instalacje dezynfekcji ścieków oraz kamery do obserwacji zwierząt¹³³.
3.	Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie	<i>Budowa i wyposażenie Policyjnego Centrum Dydaktyczno-Badawczego w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie dla wzmocnienia bezpieczeństwa kraju</i>	51,56	<p>Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była budowa i wyposażenie Uczelniano-Policyjnego Systemu Biblioteczno-Informacyjnego oraz Policyjnego Centrum Analityczno-Badawczego. Nowy system biblioteczno-informacyjny opiera się na pracowni internetowej oraz digitalizacji przez co zapewnia szybki i łatwy dostęp do wiedzy oraz sprawną obróbkę wydawnictw i dokumentów. Natomiast Centrum Analityczno-Badawcze składa się z 9 specjalistycznych pracowni kryminalistycznych wraz z laboratorium inforencisc, które pozwala poszerzać wiedzę z zakresu kryminalistyki badań komputerowych (praktyczne metody postępowania z elektronicznymi dowodami, bazy fałszywych kart płatniczych, badania z zakresu piractwa komputerowego, itp.). W skład pracowni wchodzi m.in. pracownia antynarkotykowa ze specjalistycznym sprzętem, oraz pracownia analizy kryminalistycznej z oprogramowaniem do prowadzenia analiz akt postępowania oraz przedstawiania zdarzenia przestępczego w czasie¹³⁴.</p>
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	<i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dydaktycznej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu, służącej do kształcenia kadr nowoczesnej gospodarki, ze szczególnym nastawieniem na nowoczesne technologie informatyczne</i>	22,03	<p>Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była modernizacja i przebudowa budynków dydaktycznych, rozbudowa i wyposażenie laboratoriów, oraz wdrożenie systemu zdalnego nauczania. Realizacja projektu umożliwiła uczelni włączyć się do nowoczesnych infrastruktur badawczych, w tym do szerokopasmowej ogólnopolskiej sieci optycznej PIONIER. W nowym budynku powstało 12 laboratoriów; biologii i ekologii monitoringu środowiska, technologii środowiska, chemii środowiska, diagnostyki i naprawy maszyn, maszyn i napędów elektronicznych, elektrotechniki i metrologii, mechaniki płynów i hydrauliki, mechatroniki, inżynierii materiałowej, instalacji budowlanych oraz CAD/CAM; nowoczesna aula; dwa audytoria; sale wykładowe. W roku 2012 laboratoria zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt i specjalistyczne urządzenia. W ramach projektu dokonano informatyzacji uczelni poprzez wdrożenie sieci LAN i kompletnej platformy telekomunikacyjnej VoIP¹³⁵.</p>
5.	Gmina Miasto Elbląg	<i>Elbląski Park Technologiczny na Modrzewinie Południe</i>	50,51	<p>Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była budowa budynku Elbląskiego Parku Technologicznego oraz infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i ciepłowniczej, oświetlenia i dróg wewnętrznych. Powstało 67 ha terenów inwestycyjnych w nowej dzielnicy Elbląga-Modrzewinie Południe, gdzie sercem jest Centrum Biznesu Rozwoju i Innowacji o pow. 5 832 m², w który znajdują: metaloznawstwa, jakości ochrony środowiska (2 laboratoria: Laboratorium Zaawansowanych Analiz Środowiskowych oraz Laboratorium Środowiska Pracy i Emisji), transferu technologii informatycznych oraz technologii drewna i mebli¹³⁶.</p>

¹³³ Ibidem.

¹³⁴ www.polskawschodnia.gov.pl.

¹³⁵ www.rozbudowa.pwsz.elblag.pl.

¹³⁶ www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/parki_przemyslowe_i_tehnologiczne/elblag.

6.	Miasto Ełk	<i>Kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje w Miejskiej Strefie Rozwoju „Techno-Park” w Ełku</i>	5,05	Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu było uzbrojenie terenów pod działalność inwestycyjną, w tym budowa i modernizacja sieci dróg wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną: oświetleniem, siecią kanalizacyjną, wodociągową, energetyczną i teletechniczną.
7.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	<i>Zachodnia obwodnica Mrągowa w ciągu drogi krajowej nr 59</i>	113,85	Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była budowa ok. 7 km nowego odcinka drogi krajowej nr 59 pełniącego funkcję zachodniej obwodnicy miasta Mrągowa. Nowa droga łączy drogę krajową nr 16 z drogą krajową nr 59 i wyprowadza ruch tranzytowy poza obszar zurbanizowany miasta. Wybudowana droga klasy GP posiada 3 pasy ruchu (przekrój 2+1). Najciekawszym obiektem inwestycji jest 6-przęstowa estakada E-4 nad rzeką Dajna, ulicą Młynową i dojazdem do Mrongoville. W ramach projektu wybudowano nowe skrzyżowania, ronda, kładki dla pieszych, estakady i wiadukty ¹³⁷ .
8.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	<i>Obwodnica Ełku (etap III i IV) w ciągu drogi krajowej nr 16 i nr 65</i>	113,63	Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była budowa ok. 5 km nowego odcinka drogi krajowej nr 16 pełniącego funkcję obwodnicy miasta Ełku. Realizacja projektu umożliwiła wyprowadzenie z miasta Ełku ruchu tranzytowego w ciągu drogi krajowej nr 16 i drogi krajowej nr 65 oraz przyczyniła się do poprawy bezpieczeństwa i warunków na drodze poprzez rozdzielanie uczestników ruchu tranzytowego i miejskiego. W ramach projektu wybudowano: skrzyżowanie typu średnie rondo, dwa węzły typu WB, most, tunel pod linią kolejową, 2 wiadukty kolejowe i 1 wiadukt drogowy, oświetlenie uliczne, ekrany akustyczne ¹³⁸ .
9.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	<i>Obwodnica Olecka w ciągu drogi krajowej nr 65</i>	97,29	Przedmiotem projektu jest budowa ok. 8 km nowego odcinka drogi krajowej nr 65 pełniącego funkcję obwodnicy Olecka łączącego m. Sedranki i m. Kukowo. Inwestycja poprawi warunki ruchu tranzytowego usprawniając dojazd do przejścia granicznego Gołdap – Gusiew z Obwodem Kaliningradzkim oraz odciąży istniejącą drogę na odcinku przebiegającym przez miasto Olecko. 21.02.2013 r. nastąpiło otwarcie obwodnicy do użytku ¹³⁹ .
10.	Gmina Olsztyn	<i>Budowa i uruchomienie Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego</i>	53,37	Przedmiotem projektu jest budowa kompleksu obiektów badawczo-laboratoryjnych na potrzeby „parku”, uzbrojenie terenu oraz wyposażenie w aparaturę badawczą. Do końca 2012 roku zakończono budowę dróg dojazdowych 1KDL i 1KDD wraz ze skrzyżowaniem z al. Piłsudskiego, trwały prace budowlane na obiektach OPN-T, prace związane z zagospodarowaniem terenu. Otwarcie nastąpiło 6 listopada 2013 r. ^{140,141} .
11.	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie	<i>Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie</i>	226,34	Realizacja projektu obejmuje 2 komponenty: <ul style="list-style-type: none"> • budowę regionalnej sieci szerokopasmowej województwa warmińsko-mazurskiego, • szkolenia osób zagrożonych „wykluczeniem cyfrowym” (maks. do 10% wartości projektu). Do końca 2013 roku Województwo Warmińsko-Mazurskie: <ul style="list-style-type: none"> – pozyskało 100% materiałów geodezyjnych dla sieci i węzłów, – dokonało ok. 97% uzgodnień z właściwymi organami dla węzłów, – pozyskało ok. 44% map do celów projektowych dla sieci oraz 10% dla węzłów, zakończyło proces projektowania w ok. 3% dla sieci i 2% dla węzłów. ¹⁴²

¹³⁷ www.polskawschodnia.gov.pl.

¹³⁸ www.gddkia.gov.pl.

¹³⁹ <http://obwodnicaolecka.com/aktualnosc.php>.

¹⁴⁰ www.parktechnologiczny.olsztyn.eu.

¹⁴¹ <http://portal.warmia.mazury.pl/pl/rozwoj-regionu/1578-otwarcie-olsztyńskiego-parku-naukowo-technologicznego>.

¹⁴² <http://wrota.warmia.mazury.pl/Informatyzacja/SSPW/Dokumentacja-projektu-pt.-Siec-Szerokopasmowa-Polski-Wschodniej-województwo-warmińsko-mazurskie.html>.

12.	Demuth Alfa Sp. z o.o. Ostróda S.K.A.	<i>Arena Ostróda Centrum Targowo- Konferencyjne Warmii i Mazur</i>	37,90	Realizacja projektu została zakończona. Przedmiotem projektu była rozbudowa funkcjonującej w Ostródzie infrastruktury targowej. Projekt obejmował rozbiorę jednej z dwóch istniejących hal targowych i wybudowanie na jej miejscu obiektu o większej powierzchni i nowoczesnych rozwiązaniach technicznych. Druga z hal została poddana modernizacji. Oba budynki zostały ze sobą połączone tak, aby stanowiły kompleks. Powstały kompleks podzielony jest na 3 hale wystawiennicze o powierzchni ok. 19 tys. m ² , dodatkowo w hali głównej usytuowany został obszar konferencyjny o powierzchni ok. 2 tys. m ² . Kompleks uzupełnia zaplecze techniczne, w skład którego wchodzi restauracja na 800 osób, sale spotkań biznesowych oraz klub biznesmena ¹⁴³ .
13.	Demuth Alfa Sp. z o.o. Ostróda S.K.A.	<i>Arena Ostróda Centrum Targowo- Konferencyjne Warmii i Mazur – II etap</i>	40,99	Projekt stanowi kontynuację inwestycji pn. „Arena Ostróda Centrum Targowo-Konferencyjne Warmii i Mazur”. Przedmiotowy projekt zakłada rozbudowę Centrum Targowo Konferencyjnego o dodatkową halę o powierzchni użytkowej ponad 21 tys. m ² , połączoną z dotychczasowymi halami przeszklonym łącznikiem, pełniącym funkcję reprezentacyjną. Po zakończeniu projektu (maj 2014 r.) w ramach obu etapów inwestycji udostępnionych będzie ponad 42 tys. m ² powierzchni wystawienniczej spełniającej wszelkie standardy nowoczesnego obiektu wystawienniczego, umożliwiające organizowanie imprez o znaczeniu krajowym i międzynarodowym ¹⁴⁴ .
14.	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie	<i>Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo warmińsko- mazurskie</i>	61,41	Projekt stanowi zbiór inwestycji realizowanych lokalnie, które mają za zadanie budowę lub poprawę stanu infrastruktury rowerowej na potrzeby rowerowego ruchu lokalnego jak i długodystansowej turystyki rowerowej. W wyniku realizacji projektu w województwie warmińsko-mazurskim powstanie najdłuższa oznakowana trasa rowerowa o łącznej długości ponad 420 km. Planowana trasa przebiegać będzie przez miejscowości: Kępa Rybacka, Elbląg, Łęcze, Suchacz, Tolkmicko, Chojnowo, Frombork, Nowa Pasłęka, Braniewo, Pierzchały, Płoskinia, Długobór, Kajnity, Pieniężno, Lełkowo, Kandyty, Górowo Iławeckie, Wielochowo, Lidzbark Warmiński, Stoczek Klasztorny, Krekole, Galiny, Bartoszyce, Liski, Sępólno, Proсна, Głitajny, Korsze, Drogosze, Barciany, Srokowo, Leśniewo, Guja, Węgorzewo, Grądy Węgorzewskie, Banie Mazurskie, Boćwinka, Gołdap, Czarne, Dubeninki, Kiepojcje, Stańczyki, i Przesławki, do granicy z województwem podlaskim w miejscowości Żerdziany (gmina Dubeninki) ^{145,146} .
15.	Gmina Olsztyn	<i>Modernizacja i rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego w Olsztynie</i>	350,39	Projekt zakłada kompleksową przebudowę systemu komunikacji miejskiej w Olsztynie. Obejmuje: budowę ponad 10 km linii tramwajowej; zakup taboru tramwajowego; budowę bus pasów wzdłuż sześciu ulic; Pstrowskiego, al. Niepodległości, Mochackiego, Grunwaldzkiej, Śliwy, al. Warszawskiej; budowę nowej ulicy Obiegowej; wprowadzenie inteligentnego systemu sterowania ruchem ulicznym z priorytetem dla komunikacji miejskiej; wprowadzenie systemu biletów elektronicznych. Do końca 2013 r. rozpoczęto prace przy ulicach Płoskiego, Tuwima, Obiegowej, Dworcowej i Towarowej ^{147,148,149} .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych na Listach Projektów Indywidualnych dla Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej – aktualizacja styczeń 2014 r., http://www.mir.gov.pl/fundusze/fundusze_europejskie/projekty_kluczowe/listy_projektow_kluczowych/strony/listy_projektow_kluczowych.aspx.

Projekty indywidualne, które swoim zasięgiem obejmują wszystkie 5 województw Polski Wschodniej to:

1. *Reporęczenia i pożyczki szansą na zwiększenie finansowania zewnętrznego MSP. Instrument wsparcia funduszy poręczeniowych w Polsce Wschodniej*: Przedmiotem projektu jest organizacja

¹⁴³ www.mtmostroda.pl/.

¹⁴⁴ www.porpw.parp.gov.pl/index/more/29434.

¹⁴⁵ www.wrota.warmia.mazury.pl artykuł „Projekt Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – Województwo Warmińsko-mazurskie z 06.09.2012 r.

¹⁴⁶ <http://provestiqo.pl/trasy-rowerowe-w-polsce-wschodniej/>.

¹⁴⁷ www.olsztyn.gazeta.pl artykuł *Tramwaje opóźnione i jakie są tego konsekwencje* (wygenerowane 07.05.2013 r.).

¹⁴⁸ www.tramwaje.olsztyn.eu, artykuł *Nie tylko tramwaje* (wygenerowano 08.05.2013 r.).

¹⁴⁹ http://olsztyn.gazeta.pl/olsztyn/1,35189,14423983,Plany_ratusza_po_zerwaniu_kontraktu_tramwajowego.html.

i wzmocnienie działalności reporenceniowej dla funduszy prowadzących działalność poręczeniową w 5 województwach Polski Wschodniej. Poręczenia udzielane będą funduszom, wyłonionym w trybie konkursowym, które wykażą najbardziej efektywne wsparcie poręczeniami dla sektora MSP, przy jednoczesnym zachowaniu minimalnego poziomu ryzyka. Maksymalna kwota dofinansowania z EFRR wynosi 149,3 mln zł.

2. *Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej*: Przedmiotem projektu jest promocja gospodarcza województw Polski Wschodniej obejmująca m.in. badania marketingowe pod kątem pozyskiwania inwestorów zagranicznych oraz wyłonienie potencjalnych rynków eksportowych, identyfikację potencjału inwestycyjnego i eksportowego, kampanię promocyjną w mediach krajowych i zagranicznych, tworzenie materiałów promocyjnych, baz danych, portali, wortalu, serwisów i stron internetowych, organizację imprez targowo-wystawienniczych, konferencyjno-kongresowych, forów ekonomicznych, misji branżowych i wizyt studyjnych. Maksymalna kwota dofinansowania z EFRR wynosi 80,6 mln zł.
3. *Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki*: Przedmiotem projektu jest kompleksowa promocja rozwoju turystyki w Polsce Wschodniej. Projekt składa się z 2 komponentów: przygotowanie studium uwarunkowań atrakcyjności turystycznej Polski Wschodniej, w tym dokonanie analizy segmentów turystyki oraz typów turystów odgrywających kluczową rolę w regionalnych gospodarkach makroregionu, oraz promocji Polski Wschodniej jako miejsca aktywnego wypoczynku. Maksymalna kwota dofinansowania z EFRR wynosi 19,4 mln zł.
4. *Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja*: Celem projektu jest rozwój turystyki rowerowej w Polsce Wschodniej. W ramach projektu wspierane będą działania mające na celu promocję tras rowerowych realizowanych w ramach Programu. Projekt będzie komplementarny w stosunku do projektów realizowanych w ramach komponentu budowa tras rowerowych. Działania promocyjne będą polegały na wypromowaniu tras rowerowych, jako produktu turystycznego przyciągającego dodatkowy strumień turystów i pobudzającego przedsiębiorczość na przyległych terenach, znajdujących się wzdłuż przebiegu trasy. W ramach projektu finansowane będą działania polegające m.in. na: stworzeniu systemu identyfikacji wizualnej, zaplanowaniu i realizacji działań informacyjno-promocyjnych oraz zaprojektowaniu, zbudowaniu i zarządzaniu portalem internetowym dla użytkowników tras. Maksymalna kwota dofinansowania z EFRR wynosi 21,1 mln zł.

Poza dofinansowaniem otrzymanym na realizację projektów indywidualnych, beneficjenci z województwa mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów w ramach PO RPW 2007-2013 również w trybie konkursowym. Do 31.12.2013 r. spośród wniosków złożonych przez beneficjentów z województwa warmińsko-mazurskiego podpisano 10 umów o dofinansowanie. Są to:

1. *Zakup aparatury naukowo-badawczej na potrzeby Centrum Innowacyjnych Technik Diagnostycznych i Terapeutycznych*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (kwota dofinansowania z EFRR 20,6 mln zł). Realizacja projektu została zakończona. W ramach projektu zakupiono i wyposażono w aparaturę naukowo-badawczą 3 laboratoria: badań nad komórkami macierzystymi, nowoczesnych technik obrazowania i wideochirurgii oraz medycyny molekularnej. Laboratorium Badań nad Komórkami Macierzystymi to wysokospecjalistyczne laboratorium powstałe dla Wydziału Nauk Medycznych, wyposażone m.in. w kriostat, wibrator, homogenizator tkanek, ultraszybki sorter komórek oraz komorę laminarną. Natomiast Laboratorium Nowoczesnych Technik Obrazowania i Wideochirurgii oraz Laboratorium Medycyny Molekularnej powstałe na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej, wyposażone zostały m.in. w rezonans magnetyczny, kardiomonитор, pulsometr, zestaw aparatury do laparoskopii i artroskopii oraz autoklaw laboratoryjny¹⁵⁰.
2. *Wyposażenie w sprzęt aparaturowy Centrum nutri-bio-chemicznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie* (kwota dofinansowania z EFRR 18,5 mln zł). Realizacja projektu została zakończona. Projekt polegał na utworzeniu nowoczesnego zespołu specjalistycznych

---

¹⁵⁰www.parp.gov.pl.

laboratoriów przystosowanych do prowadzenia działalności badawczej z zakresu produkcji rolno-spożywczej, gospodarki żywnościowej, różnorodności biologicznej i ochrony środowiska. W ramach projektu powstało 5 wyposażonych w nowoczesny sprzęt laboratoriów: Laboratorium Biochemicznej Oceny Jakości Żywnościowych Surowców Zwierzęcych oraz Dobrostanu Zwierząt, Laboratorium Badań i Ochrony Bioróżnorodności, laboratorium Agrobiochemiczne, Laboratorium Badań Żywnościowo-Żywieniowych oraz Laboratorium Oceny Jakości Wód i Zasobów Hydrosfery¹⁵¹.

3. *Wyposażenie w sprzęt aparaturowy laboratoriów nauk technicznych na rzecz zwiększenia ogólnodostępnej oferty badawczej UWM w Olsztynie* (kwota dofinansowania z EFRR 13,4 mln zł). Realizacja projektu została zakończona. Zakupiono sprzęt aparaturowy, w który zostały wyposażone laboratoria na Wydziale Nauk Technicznych, Wydziale Matematyki i Informatyki oraz Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej UWM. W ramach projektu powstało 7 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów: Laboratorium geotechniki i budownictwa drogowego, Laboratorium budowli i konstrukcji inżynierskich, Laboratorium materiałów budowlanych i fizyki budowli, Laboratorium spektroskopii fotoakustycznej, Laboratorium pozyskiwania oraz przetwarzania obrazów naziemnych, lotniczych i satelitarnych, Laboratorium geodezyjnych pomiarów inżynierskich oraz Laboratorium pozyskiwania i przetwarzania geodanych dla potrzeb Systemów Informacji Przestrzennej¹⁵².
4. *Wyposażenie laboratoriów Centrum logistycznego w specjalistyczny sprzęt – dla wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw*, Gmina Miasto Elbląg (kwota dofinansowania z EFRR 10 mln zł). Realizacja projektu została zakończona. Projekt polegał na wyposażeniu w specjalistyczny sprzęt 3 nowopowstałych w Elbląskim Parku Technologicznym – Modrzewina Południe laboratoriów: Laboratorium Zaawansowanych Analiz Środowiskowych, Laboratorium Środowiska Pracy i Emisji oraz Laboratorium Technologii Drewna i Mebli¹⁵³.
5. *Wzmocnienie potencjału innowacyjnego i rozwój klastra stolarki otworowej w Polsce Wschodniej*, Warmińsko-Mazurska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości (wartość dofinansowania z EFRR 2,4 mln zł). Realizacja projektu przewidziana jest do końca 2014 roku. W ramach projektu prowadzone będą m. in. badania promocyjne, badania rynków krajowych i zagranicznych oraz misja branżowa do Gruzji¹⁵⁴.
6. *RAZEM CIEPLEJ – Rozwój Warmińsko-Mazurskiego Klastra Ciepłowniczego*, Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (wartość dofinansowania z EFRR 3,3 mln zł). Realizacja projektu przewidziana była do końca 2012 r. Przedmiotem projektu były działania mające na celu rozwój powiązań kooperacyjnych pomiędzy podmiotami działającymi w branży usług ciepłowniczych, poprzez: organizację i funkcjonowanie Biura Klastrow, organizację zagranicznych misji branżowych, promocję i pozyskiwanie nowych członków Klastra, identyfikowanie nowych inicjatyw klastrowych, opracowywanie dokumentów operacyjnych Klastra oraz podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności Klastra przez zakup wyników badań, analiz, ekspertyz, technologii, know-how¹⁵⁵.
7. *Kierunki rozwoju subregionalnych biegunów wzrostu i instrumentów wsparcia przedsiębiorczości na przykładzie Elbląga i Suwałk*, Gmina Miasto Elbląg (wartość dofinansowania z EFRR 844,9 tys. zł). Realizacja projektu została zakończona. Projekt realizowany w latach 2009-2011, przez Gminę miasto Elbląg i Gminę miasto Suwałki, zakładał stworzenie *Strategii rozwoju ponadregionalnego w Polsce Wschodniej na przykładzie Elbląga i Suwałk* poprzez zbudowanie stałej platformy współpracy oraz na podstawie przeprowadzonych badań i analiz w 4 obszarach: ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej Elbląga i Suwałk, rozwoju społeczeństwa informacyjnego Elbląga i Suwałk, potencjału turystycznego oraz potencjału innowacyjnego Elbląga i Suwałk¹⁵⁶.

---

¹⁵¹ Ibidem.

¹⁵² Ibidem.

¹⁵³ Ibidem.

¹⁵⁴ www.warmińsko-mazurskie.coie.gov.pl.

¹⁵⁵ www.razemcieplej.pl.

¹⁵⁶ www.elblag-suwalki.pl.

8. *Platforma współpracy EGO SA*, Gmina Miasto Etk (wartość dofinansowania z EFRR 2,5 mln zł). Realizacja projektu została zakończona. W ramach projektu zbudowano Partnerstwo, w skład którego weszły: Miasto Etk, Gmina Olecko, Gmina Gołdap, Gmina Miasto Augustów oraz Miasto Suwałki. Partnerstwo realizuje działania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru EGO SA w szczególności w dziedzinie turystyki. W ramach projektu przeprowadzono: badania i analizy rynku i ruchu turystycznego Polski Północno-Wschodniej, seminaria tematyczne, ogólnopolskie konferencje, przygotowano materiały promocyjne i informatyczne (bilbordy, przewodniki turystyczne, ulotki, broszury), nakręcono film promujący region¹⁵⁷.
9. *Wzmocnienie potencjału innowacyjnego i rozwój klastra stolarki otworowej w Polsce Wschodniej – kontynuacja działań*, Fundacja „Wspieranie i Promocja Przedsiębiorczości na Warmii i Mazurach” (wartość dofinansowania z EFRR 1,8 mln zł). W ramach projektu przewidziano m.in. działania promocyjne, badania rynków krajowych i zagranicznych oraz misję branżową do Gruzji. Projekt będzie realizowany do końca stycznia 2014 roku¹⁵⁸.
10. *Koncepcja rewitalizacji i rozbudowy drogi wodnej między Wielkimi Jeziorami Mazurskimi a Kanalem Augustowskim na obszarze województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego*, Powiat Etcki (wartość dofinansowania z EFRR 1 mln zł). Realizacja projektu została zakończona. W ramach projektu powstała *Koncepcja rewitalizacji drogi wodnej między Wielkimi Jeziorami Mazurskimi a Kanalem Augustowskim na obszarze województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego*, będąca dokumentem o charakterze strategii dla piętnastu samorządów (Samorządu Województwa Podlaskiego i Warmińsko-Mazurskiego, Powiatów: Etckiego, Giżyckiego, Grajewskiego i Piskiego, Miasta: Etk i Giżycko, Gminy: Etk, Giżycko, Kalinowo, Miłki, Orzysz, Płaska i Rajgród) biorących udział w projekcie oraz plan wspólnego wykorzystania regionów: połączenia ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, konnych, dróg wodnych, co będzie stymulowało napływ turystów i kapitału inwestycyjnego. „Koncepcja...” opierała się na analizie 22 wariantów przebiegu trasy, z których do dalszych opracowań wybrano 2 – warianty „optymalne”. O środki na realizację zadań wynikających z „Koncepcji...” partnerzy planują ubiegać się w ramach kolejnych wspólnych projektów¹⁵⁹.

Tabela nr 4

Podpisane umowy o dofinansowanie projektów z UE realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO RPW 2007-2013 (bez projektów realizowanych na terenie wszystkich 5 województw Polski Wschodniej) (stan na 31.12.2013 r.)¹⁶⁰

Nr osi/ działania	Nazwa osi / działania	Liczba podpisanych umów	Całkowita wartość projektów (PLN)	Dofinansowanie z UE wg podpisanych umów (PLN)
1	Nowoczesna gospodarka	18	571 144 872,68	461 407 357,75
1.1	Infrastruktura uczelni	4	323 897 809,53	265 277 465,67
1.3	Wspieranie innowacji	8	232 273 763,66	184 257 431,80
1.4	Promocja i współpraca	6	14 973 299,49	11 872 460,28
2	Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	1	327 041 042,07	226 342 304,70
2.1	Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej	1	327 041 042,07	226 342 304,70
3	Wojewódzkie ośrodki wzrostu	3	670 745 896,29	429 210 823,09
3.1	Systemy miejskiego transportu zbiorowego	1	496 960 126,32	350 391 022,30
3.2	Infrastruktura turystyki kongresowej i targowej	2	173 785 769,97	78 819 800,79
4	Infrastruktura transportowa	3	437 503 502,48	324 982 356,66
4.1	Infrastruktura drogowa	3	437 503 502,48	324 982 356,66
5	Zrównoważony rozwój potencjału	1	81 389 920,28	61 411 519,18

¹⁵⁷ www.egosa.org.

¹⁵⁸ www.warmińsko-mazurskie.coie.gov.pl, artykuł *Rozwój klastrów nabiera rozpędu* z 16.04.2012 r.

¹⁵⁹ http://mazurskiszlakwodny.pl/pl/1-O_projekcie.html.

¹⁶⁰ Zestawienie prezentuje projekty realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz projekty realizowane przez beneficjentów z tego województwa.

	turystycznego opartego o warunki naturalne			
5.2	Trasy rowerowe	1	81 389 920,28	61 411 519,18
RAZEM		26	2 087 825 233,80	1 503 354 361,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 „KSI SIMIK07-13”, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

Ponadto podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego do końca 2013 r. miały możliwość uczestniczyć jako partner w 12 projektach realizowanych przez beneficjentów spoza regionu:

1. *Innowacyjny Klaster Zdrowie i Turystyka „Uzdrowiska – Perły Polski Wschodniej”*, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie (wartość dofinansowania z EFRR 3,1 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest gmina Gołdap.
2. *Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu*, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe (wartość dofinansowania z EFRR 3,4 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest Centrum Nowych Technologii w Ełku.
3. *Północno-Wschodni Klaster Edukacji Cyfrowej*, Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód Sp. z o.o. w Suwałkach (wartość dofinansowania z EFRR 3,6 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikami projektu są: Agencja Interaktywna PUMO w Olsztynie, Wszechnica Mazurska w Olecku oraz MTL Creation w Olecku.
4. *Rozwój Kooperacji firm z branży bieliźniarskiej z regionów Polski Wschodniej*, Podlaski Klaster Bielizny (wartość dofinansowania z EFRR 3,3 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest MADA J. Tomalik, M. Obuchowicz Sp. j. w Olsztynie.
5. *Tworzenie i rozwój sieci współpracy Centrów Obsługi Inwestora*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. (wartość dofinansowania z EFRR 13,2 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.
6. *Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw z Polski Wschodniej w ramach Wschodniego Klastra Obróbki Metali*, Wojewódzki Klub Techniki i Racjonalizacji (wartość dofinansowania z EFRR 2,7 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikami projektu są: ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o. w Giżycku, HYDRAMET sp. z o.o. w Giżycku-Gajewie, IRYD Sp. z o.o. w Gołdapi, JARMEX Jarosław Kulesza w Ełku, MG MURBET Sp. z o.o. w Ełku oraz HYDRO-TERM Popławski Jerzy w Ełku.
7. *Lokalne Centrum Obsługi Inwestora – Eastern European Gateway*, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania wokół Łysej Góry (wartość dofinansowania z EFRR 7,5 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Południowa Warmia w Barczewie.
8. *Rozwój Klastra Informatycznego firm Wschodniej Polski*, Stowarzyszenie Informatyka Podkarpacka (wartość dofinansowania z EFRR 3 mln zł).
9. *Wschodni Klaster Budowlany*, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe (wartość dofinansowania z EFRR 3 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikami projektu są: Budomex Puza Sp. J. z Gołdapi oraz Prefabet Ełk Sp. z o.o.
10. *Klaster Marek Turystycznych Polski Wschodniej*, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe (wartość dofinansowania z EFRR 3 mln zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikami projektu są: Hotel Anders w Starych Jabłonkach, Hotel Krasicki w Lidzbarku Warmińskim, Zamek Ryn, Hotel Platinum Aqua Fun and Events w Ostródzie, Hotel Willa Port Conference Resort and SPA w Ostródzie oraz Stowarzyszenie Agroturystyczne Mazurska Kraina.
11. *Rozwój i współpraca pierścieniowych gmin Polski Wschodniej*, Gmina Zamość (wartość dofinansowania z EFRR 844,3 tys. zł). Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest gmina Ełk.

12. *Odlotowa Polska Wschodnia*, Gmina Krosno (wartość dofinansowania z EFRR 1,6 mln zł).
Z województwa warmińsko-mazurskiego uczestnikiem projektu jest gmina Ełk.

W skali całego PO RPW 2007-2013, do końca 2013 r. podpisano 220 umów o wartości dofinansowania z EFRR prawie 9,7 mld zł., co stanowi ok. 96% alokacji przeznaczony dla Programu na lata 2007-2013.

Największe dofinansowanie z EFRR, od początku realizacji programu, otrzymały kolejno następujące województwa Polski Wschodniej:

- lubelskie – 57 umów o wartości dofinansowania z EFRR – 650 mln euro,
- podkarpackie – 37 umów o wartości dofinansowania z EFRR – 535 mln euro,
- podlaskie – 27 umów o wartości dofinansowania z EFRR – 382 mln euro,
- warmińsko-mazurskie – 19 umów o wartości dofinansowania z EFRR – 360 mln euro,
- świętokrzyskie – 14 umów o wartości dofinansowania z EFRR – 275 mln euro,
- 54 umów o zasięgu ponadregionalnym o wartości dofinansowania z EFRR – 90 mln euro¹⁶¹.

Wg stanu na 31.12.2013 r. zakończyła się realizacja 79 projektów, w ramach których osiągnięto następujące efekty:

- 17 szkół wyższych zrealizowało 24 projekty (8 w zakresie infrastruktury dydaktycznej, 16 w zakresie wyposażenia badawczego). Z efektów tych projektów skorzystało ponad 15 tys. studentów.
- Zakupiono sprzęt dydaktyczny i badawczy o wartości ok. 410 mln zł.
- Utworzono 53 nowe etaty badawcze.
- Utworzono 3 nowe parki technologiczne (w Elblągu, Kielcach i Lublinie) oraz zakończono rozbudowę parku w Świdniku.
- Uzbrojono 197 ha terenów inwestycyjnych w 14 miejscowościach.
- Zakończono realizację 2 projektów wystawienniczych i konferencyjnych.
- W ramach projektu transportu miejskiego w Białymstoku zakupiono m.in. 48 autobusów.
- Zakończono 8 inwestycji, w tym budowę 4 obwodnic (Przemysła, zachodniej Mrągowa, Frampola i Kolbuszowej).
- Wybudowano i/lub przebudowano łącznie ponad 58 km dróg krajowych i wojewódzkich.
- Utworzono 550 nowych etatów u przedsiębiorców.

Dodatkowo, w ramach projektów będących w trakcie realizacji:

- Z instrumentów finansowych wspartych z PO RPW 2007-2013 skorzystało dotychczas ponad 1,3 tys. przedsiębiorców, w tym ok. 1,2 tys. mikroprzedsiębiorców.
- Zakupiono 343 szt. taboru¹⁶².

---

¹⁶¹ Prezentacja *Sprawozdanie z realizacji PO RPW za rok 2013 wraz z informacją na temat bieżącego stanu realizacji programu*; Komitet Monitorujący PO RPW 2007-2013, 11 czerwca 2014 r.

¹⁶² Prezentacja *Sprawozdanie z realizacji PO RPW za rok 2013 wraz z informacją na temat bieżącego stanu realizacji programu*; Komitet Monitorujący PO RPW 2007-2013, 11 czerwca 2014 r.

V. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 został przyjęty decyzją Komisji UE dnia 7 grudnia 2007 r. W dniu 21 grudnia 2011 r. Komisja Europejska podjęła Decyzję nr K(2011)9376 w sprawie zmiany Programu Infrastruktura i Środowisko. Zmieniona wersja Programu (wersja 3.0) wynika z przeprowadzonego śródkresowego przeglądu wdrażania oraz uwzględnia alokację dodatkowych środków UE pochodzących z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz Dostosowania Technicznego.

Celem PO liŚ 2007-2013 jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Alokacja środków unijnych przeznaczonych na realizację programu wynosi ponad 28,33 mld euro (łącznie ze środkami z Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego). Skala zaangażowania środków oznacza, iż jest to program o największej wartości w historii dotychczasowej polityki spójności UE. Program ten jest specyficzny również dlatego, że jako jedyny w Polsce jest finansowany z dwóch funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w kwocie 6 mld euro) i Funduszu Spójności (w kwocie 22,4 mld euro). Dodatkowe 9,3 mld euro stanowią krajowe środki publiczne (budżet państwa, budżet JST) oraz środki prywatne.

W ramach programu realizowanych jest aż 15 priorytetów:

- I. Gospodarka wodno-ściekowa
- II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
- VII. Transport przyjazny środowisku
- VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
- X. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii
- XI. Kultura i dziedzictwo kulturowe
- XII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
- XIII. Infrastruktura szkolnictwa wyższego
- XIV. Pomoc techniczna – EFRR
- XV. Pomoc techniczna – FS

Instytucją zarządzającą PO liŚ 2007-2013 jest minister właściwy ds. infrastruktury i rozwoju, który wykonuje swoje funkcje przy pomocy Departamentu Programów Infrastrukturalnych i Departamentu Systemu Wsparcia Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju. Instytucjami Pośredniczącymi programu zostały: Ministerstwo Środowiska (priorytety I-V), Ministerstwo Gospodarki (priorytety IX-X), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (priorytet XI), Ministerstwo Zdrowia (priorytet XII) oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (priorytet XIII).

W województwie warmińsko-mazurskim w ramach PO liŚ 2007-2013 na liście projektów Indywidualnych (LPI) w 2013 r. (aktualizacja LPI z listopada 2013 r.) wpisanych było 17 projektów kluczowych (w tym przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze więcej niż jednego województwa) oraz 1 projekt rezerwowi.

Na liście podstawowej znalazły się następujące projekty (tabela nr 5):

Tabela nr 5

Projekty indywidualne z województwa warmińsko-mazurskiego przewidziane do realizacji w ramach PO IiŚ 2007-2013 (stan na listopad 2013 r.)

L.p.	Beneficjent	Nazwa projektu	Wartość przyznanego dofinansowania (mln PLN)	Opis projektu
1.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	<i>Poprawa gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Ełk</i>	34,16	Celem projektu jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Ełk. Realizacja projektu zakłada renowację, rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz dostosowanie jej do wymogów aktualnego Prawa Wodnego i dyrektyw unijnych.
2.	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu	<i>Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i rekultywacja wysypisk w Elblągu</i>	43,91	Celem projektu jest rozbudowa i unowocześnienie oraz wyposażenie w maszyny i urządzenia służące do gromadzenia, transportu, unieszkodliwiania i odzysku Zakładu Utylizacji Odpadów w Elblągu. Projekt w sposób kompleksowy porządkuje, unowocześnia i racjonalizuje system gospodarki odpadami na obszarze miasta Elbląga oraz w pięciu gminach powiatu elbląskiego: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Markusy, Milejewo, Tolkmicko.
3.	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie	<i>System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów</i>	162,77	Głównym celem projektu jest uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie 37 gmin środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, położonych na terenie 8 powiatów: powiatu m. Olsztyn, bartoszyckiego, lidzbarskiego, mrągowskiego, olsztyńskiego, piskiego, szczycieńskiego oraz kętrzyńskiego, poprzez stworzenie kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych powstających na ich terenie.
4.-6.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu, Gmina Miasto Elbląg	<i>Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław (3 projekty)</i>	178,27	Celem projektu jest odbudowa i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej Żuław, zabezpieczenie ludzi i gospodarki przed stratami, przyrody przed degradacją oraz powstrzymanie procesu peryferyzacji obszaru Żuław. Efektem projektu będzie podwyższenie bezpieczeństwa wałów przeciwpowodziowych kluczowych rzek Żuław, w tym rzeki Elbląg oraz zabezpieczenie sprawnego funkcjonowania systemu odwodnieniowego zabudowy polderowej poprzez modernizację stacji pomp.
7.	GDDKiA	<i>Budowa drogi ekspresowej S7 Elbląg (S22) - Olsztynek (S51) odcinek Elbląg - Miłomłyn</i>	1 462,69	Celem projektu była budowa odcinków drogi ekspresowej S-7, będącej częścią transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, łączącej Gdańsk (A1) z Rabką. Przedmiotowy projekt dotyczył budowy drogi na odcinku Elbląg-Miłomłyn.
8.	GDDKiA	<i>Budowa drogi S7 Olsztynek (S51) - Płońsk (S10) odcinek Olsztynek (S51) - Nidzica</i>	1 025,46	Celem projektu była budowa odcinków drogi ekspresowej S-7, będącej częścią transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, łączącej Gdańsk (A1) z Rabką. Przedmiotowy projekt dotyczył budowy drogi na odcinku Olsztynek-Nidzica.
9.	GDDKiA	<i>Prace przygotowawcze dla wybranych inwestycji planowanych do realizacji w perspektywie finansowej UE 2014-2020</i>	160,90	Przedmiotem projektu jest opracowanie dokumentacji, niezbędnej dla przygotowania do realizacji szeregu inwestycji drogowych zlokalizowanych w ramach docelowej sieci transportowej TEN-T na terenie Polski w ramach 74 umów. Prace przygotowawcze będące przedmiotem projektu obejmują opracowanie dokumentacji: przetargowych, przedprojektowych, projektowych i studialnych, a także materiałów niezbędnych do uzyskania decyzji administracyjnych (np. DUŚ, ZRID). Okres realizacji projektu 2007-2015.

10.- 12.	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	<i>Modernizacja linii kolejowej E65/C-E65 na odcinku Warszawa-Gdynia (3 projekty: obszar LCS Łąwa, LCS Malbork, w zakresie warstwy nadrzędnej LCS, ERTMS/ETCS/GSM-R, DSAT oraz zasilania układu trakcyjnego, obszar LCS Działdowo</i>	2 629,25	Realizacja projektu „Modernizacja linii kolejowej E65/C –E65 na odcinku Warszawa-Gdańsk” obejmuje w sumie 5 projektów z czego 3 przewidziane są do realizacji w województwie warmińsko-mazurskim. Są to: obszar LCS Działdowo, obszar LCS Łąwa, LCS Malbork oraz projekt w zakresie warstwy nadrzędnej LCS, ERTMS/ETCS/GSM-R, DSAT oraz zasilania układu trakcyjnego.
13.	PKP Intercity S.A.	<i>Zakup kolejowego taboru pasażerskiego do obsługi połączeń dalekobieżnych – ETAP I</i>	373,26	Przedmiotem projektu jest zakup nowego taboru przeznaczonego do obsługi dalekobieżnych kolejowych przewozów pasażerskich na następujących liniach kolejowych: Warszawa-Gdynia, Warszawa-Katowice/Gliwice/Bielsko Biała, Warszawa-Kraków/Rzeszów, Warszawa-Wrocław. Realizacja projektu przyczyni się do skrócenia czasu podróży, poprzez zwiększenie prędkości maksymalnej, wzrostu liczby pasażerów w transporcie kolejowym poprzez polepszenie oferty przewozowej oraz poprawy jakości taboru kolejowego oraz mobilności osób niepełnosprawnych. Projekt, poprzez komplementarność z pozostałymi przedsięwzięciami realizowanymi ze środków UE oraz środków publicznych przyczyni się do powstrzymania niekorzystnej tendencji zwiększania udziału transportu drogowego w przewozach pasażerów oraz zmniejszenia uciążliwości transportu dla otoczenia, w tym poprawy bezpieczeństwa ruchu kolejowego.
14.	PKP Intercity S.A.	<i>Budowa hali wielopociągowej dla potrzeb taboru pasażerskiego do obsługi połączeń dalekobieżnych – ETAP II</i>	27,99	
15.	Samorząd Województwa Pomorskiego	<i>Zakup i modernizacja kolejowego taboru pasażerskiego o napędzie elektrycznym, do obsługi połączeń międzyregionalnych na obszarze co najmniej dwóch województw</i>	40,44	Projekt obejmuje zakup 8 używanych elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT) i ich modernizację. Pojazdy będą eksploatowane w następujących relacjach: Gdynia-Elbląg, Gdynia-Malbork-Łąwa/Olsztyn oraz Gdynia-Laskowice Pomorskie/Bydgoszcz. W wyniku realizacji projektu nastąpi polepszenie jakości wykonywanych przewozów przez skrócenie czasu i podniesienie komfortu podróży, zwiększenie bezpieczeństwa pasażerów, itp.
16.	PKP PLK S.A.	<i>Zabudowa systemu zdalnej diagnostyki dla automatyki kolejowej i rozjazdów na liniach kolejowych 65/C-E65 oraz nr 8 i 64 – prace przygotowawcze</i>	2,72	Przedmiotowy projekt obejmuje prace przygotowawcze dla zabudowy systemu diagnostyki zdalnej na liniach nr 8, 64 oraz E 65/C-E65.
17.	Przewozy Regionalne Sp. z o.o.	<i>Modernizacja wagonów osobowych wraz z zakupem i modernizacją lokomotyw elektrycznych</i>	34,09	Przedmiotem projektu jest modernizacja 18 wagonów osobowych oraz zakup i modernizacja 5 używanych lokomotyw elektrycznych do obsługi połączeń międzyregionalnych. Zakres modernizacji wagonów i lokomotyw wykonanej w ramach projektu pozwoli na poprawę i podwyższenie parametrów techniczno-eksploatacyjnych taboru posiadanego i użytkowanego przez Spółkę. Zmodernizowane wagony zostaną przystosowane do potrzeb osób z ograniczoną zdolnością ruchową oraz osób niedosłyszących i niedowidzących lub słabo widzących, poprzez instalację informacji audiowizualnej oraz ułatwienie wsiadania/wysiadania osobom o ograniczonej możliwości poruszania się. Modernizacja wpłynie również na podniesienie komfortu podróżowania (m.in. poprzez instalację urządzeń do wymiany powietrza, klimatyzacji oraz ergonomicznych siedzeń dla pasażerów), umożliwi wyposażenie taboru w zamknięty układ gromadzenia nieczystości oraz przystosowanie taboru pod względem bezpieczeństwa podróżnych (monitoring, przyciski alarmowe, łączność z maszynistą).

18.	Przewozy Regionalne Sp. z o.o.	<i>Wyposażenie zaplecza technicznego Spółki "Przewozy Regionalne" w infrastrukturę służącą do utrzymania kolejowego taboru pasażerskiego</i>	55,96	Przedmiotem projektu jest doposażenie zapleczy technicznych Spółki "Przewozy Regionalne" w nowoczesne urządzenia oraz rozbudowanie istniejących i budowa nowych obiektów o podwyższonym standardzie. Doposażenie i rozbudowa zaplecza dla potrzeb utrzymania kolejowego taboru pasażerskiego jest niezbędna z uwagi na potrzebę: – wykonywania napraw bieżących i przeglądów kontrolnych; – zmechanizowania, dozbrojenia technicznego (urządzenia i instalacje), nowocześniejszego procesu technologicznego wykonywania czynności obiegowo naprawczych; – zagospodarowania odpadów i nieczystości powstałych w trakcie realizacji zadań; – przystosowania infrastruktury związanej z transportem wewnątrzzakładowym dla potrzeb realizacji czynności obsługowo-naprawczych taboru; – modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej w tym sieci trakcyjnej.
19.	PKP PLK S.A.	<i>Prace na wybranych liniach kolejowych w perspektywie UE 2014-2020 – prace przygotowawcze</i>	25,50	Projekt obejmuje realizację Studiów Wykonalności dla następujących projektów planowanych do realizacji w perspektywie UE 2014-2020: 1. Prace na odcinku Kutno-Toruń, prace na odcinku Ełk-Korsze wraz z elektryfikacją, prace na odcinku Łódź Kaliska-Zduńska Wola-Ostrów Wlkp., prace na odcinku Kraków Płaszów-Oświęcim, prace na odcinku Kluczbork-Oleśnica-Wrocław Mikołajów, prace na odcinku Legnica-Rudna Gwizdanów, prace na odcinku Opole Groszowice-Wrocław Brochów, prace na odcinku Skawina-Zakopane, prace na odcinku Wyczerpy-Chorzew Siemkowice, prace na odcinku Częstochowa-Zawiercie, prace na odcinku Skarżysko-Kielce-Kozłów, prace na odcinku Toszek Północ-Rudziniec Gliwicki-Stare Koźle. Opracowanie w obecnej perspektywie finansowej UE Studium Wykonalności dla przedmiotowych projektów umożliwi przyspieszenie rozpoczęcia prac budowlanych planowanych na lata 2014-2020.
20.	Gmina Miasto Elbląg	<i>Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Portu Morskiego w Elblągu (w obrębie Starego Miasta)</i>	29,61	Celem projektu jest przebudowa nadbrzeża portu wraz z przebudową kładek dla pieszych.
21.	Komenda Wojewódzka PSP w Białymstoku, Komenda Wojewódzka PSP w Lublinie, Komenda Wojewódzka PSP w Olsztynie	<i>Trans-BiaLubOl. Poprawa bezpieczeństwa na drogach w województwie lubelskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim</i>	7,38	Przedmiotem projektu był zakup pojazdów wyposażonych w sprzęt służący do usuwania skutków wypadków drogowych na drogach krajowych województwa lubelskiego, podlaskiego oraz warmińsko-mazurskiego. Projekt zapewnić miał szybsze i skuteczniejsze działania w zakresie usług ratowniczych, wpływając bezpośrednio na szansę uratowania zdrowia i życia ofiar wypadków.
22.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	<i>Budujemy miasteczka ruchu drogowego</i>	8,50	Projekt dotyczy budowy miasteczek ruchu drogowego w celu propagowania działań mających na celu podniesienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez edukację dzieci i młodzieży w zakresie wychowania komunikacyjnego, poprzez: a) popularyzowanie zasad i przepisów ruchu drogowego; b) kształtowanie nawyków prawidłowego zachowania się w ruchu drogowym; c) stworzenie warunków dla dzieci i młodzieży do przeprowadzania egzaminów na kartę rowerową i motorowerową; d) popularyzowanie roweru jako środka transportu i rekreacji; e) promowanie bezpiecznych zachowań wśród uczestników ruchu drogowego.
23.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie (lider projektu)	<i>Usprawnienie ratownictwa na drogach – etap II</i>	8,50	Projekt obejmuje zakup specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych w celu usprawnienia dostępu i ewakuacji osób poszkodowanych w wypadkach na drogach.
24.	GDDKiA	<i>Budowa drogi Nr 16 Olsztyn - Augustów (z wyłączeniem obwodnicy Ełku), odcinek Barczewo-Borki Wielkie</i>	451,39	Celem projektu była budowa drogi krajowej nr 16 na odcinku Barczewo – Borki Wielkie z pominięciem obwodnicy Ełku. Projekt zakłada rozbudowę istniejącej drogi krajowej nr 16 do przekroju dwujezdniowego dwupasowego klasy GP.

25.	PSE Operator S.A.	<i>Budowa linii Ełk Bis – Łomża wraz z budową stacji Łomża i stacji Ełk Bis (etap I i II) – część Projektu Połączenie elektroenergetyczne Polska -Litwa</i>	220,13	Realizacja odcinków a) Budowa 2- torowej linii 400 kV Ełk Bis - Łomża, b) Rozbudowa stacji 220/110 kV Ełk o rozdzielnię 400 kV – etap I i II, c) Budowa Stacji 400 kV Łomża, ma na celu wzmocnienie sieci elektroenergetycznej w Polsce północno-wschodniej. Projekt ma wpływ na poprawę bezpieczeństwa energetycznego Polski, zwłaszcza części północno-wschodniej. Ma bardzo duże znaczenie w skali całego kraju.
26.	PSE Operator S.A.	<i>Budowa linii Ełk Bis – Granica RP – część Projektu Połączenie elektroenergetyczne Polska-Litwa</i>	85,85	Realizacja odcinka Budowa 2- torowej linii 400 kV Ełk – Granica RP (kierunek Alytus) ma na celu budowę elektroenergetycznego połączenia transgranicznego między Polską a Litwą. Projekt ma wpływ na poprawę bezpieczeństwa energetycznego Polski, zwłaszcza części północno-wschodniej. Ma bardzo duże znaczenie w skali całego kraju.
27.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie	<i>Centrum urazowe w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Olsztynie szansą kompleksowego leczenia pacjentów z urazami wielonarządowymi</i>	9,54	Celem projektu był remont pomieszczeń, budowa lądowiska oraz zakup sprzętu specjalistycznego i aparatury medycznej na potrzeby centrum urazowego w szpitalu o najwyższym poziomie referencyjności w województwie warmińsko-mazurskim. Utworzenie centrum urazowego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Olsztynie wpłynie na poprawę jakości i dostępności do specjalistycznej diagnostyki oraz kompleksowego leczenia pacjentów z urazami wielonarządowymi, poprzez zmniejszenie powikłań pourazowych oraz obniżenie śmiertelności i kalectwa pourazowego.
28.	Urząd Morski w Gdyni	<i>Przebudowa wejścia do portu Elbląg wraz z pogłębieniem torów podejściowych do portów Zalewu Wiślanego, (projekt rezerwowo)</i>	56,51	Celem projektu jest dostosowanie parametrów toru podejściowego do powstającej nowej infrastruktury.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych na Listach Projektów Indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – aktualizacja listopad 2013 roku, http://www.mir.gov.pl/fundusze/fundusze_europejskie/projekty_kluczowe/listy_projektow_kluczowych/strony/listy_projektow_kluczowych.aspx.

Do końca 2013 r. w ramach programu PO IiŚ 2007-2013 w województwie warmińsko-mazurskim podpisanych zostało 20 umów z beneficjentami projektów kluczowych na kwotę dofinansowania z UE 4,6 mld zł. Są to:

1. *Poprawa gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Ełk* (wartość dofinansowania UE 34,2 mln zł).
2. *System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów* (136,7 mln zł).
3. *Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i rekultywacja składowisk odpadów w Elblągu* (44,7 mln zł).
4. *Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I – Miasto Elbląg* (36 mln zł).
5. *Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku* (35,2 mln zł).
6. *Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I – ŻZMiUW w Elblągu* (71,9 mln zł).
7. *Budowa drogi ekspresowej S7, odcinek Elbląg (S22) – Olsztynek (S51), na odcinku Elbląg-Miłomłyn* (1,5 mld zł).
8. *Budowa drogi ekspresowej S7, odcinek Olsztynek (S51) – Płońsk (S10), na odcinku Olsztynek-Nidzica* (1 mld zł).
9. *Prace przygotowawcze dla wybranych inwestycji planowanych do realizacji w perspektywie finansowej UE 2014-2020* (17,9 mln zł).
10. *Modernizacja linii kolejowej E 65/CE 65 na odcinku Warszawa-Gdynia – obszar LCS Działdowo* (324,8 mln zł).
11. *Modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa-Gdynia – obszar LCS Łąwa, LCS Malbork* (500,1 mln zł).

12. Modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa-Gdynia – w zakresie warstwy nadrzędnej LCS, ERTMS/ETCS/GSMR, DSAT oraz zasilania układu trakcyjnego (245 mln zł).
13. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Portu Morskiego w Elblągu (w obrębie Starego Miasta) (29,6 mln zł).
14. Trans-BiaLubOl. Poprawa bezpieczeństwa na drogach w województwie lubelskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim (2,5 mln zł).
15. Budujemy miasteczka ruchu drogowego (566,7 tys. zł).
16. Usprawnienie ratownictwa na drogach – etap II (403,5 tys. zł).
17. Budowa drogi Nr 16 Olsztyn-Augustów (z wyłączeniem obwodnicy Ełku), odcinek Barczewo-Borki Wielkie (451,4 mln zł).
18. Budowa linii Ełk Bis – Łomża wraz z budową stacji Łomża i stacji Ełk Bis (etap I i II) – część Projektu Połączenie elektroenergetyczne Polska-Litwa (110,1 mln zł).
19. Budowa linii Ełk Bis – Granica RP – część Projektu Połączenie elektroenergetyczne Polska-Litwa (42,9 mln zł).
20. Centrum urazowe w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Olsztynie szansą kompleksowego leczenia pacjentów z urazami wielonarządowymi (9,5 mln zł).

Oprócz projektów realizowanych w trybie indywidualnym, beneficjenci mogą ubiegać się o dofinansowanie również w naborach w trybie konkursowym. Do 31 grudnia 2013 r. w ramach PO IiŚ 2007-2013 wybrano do dofinansowania 100 projektów realizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego na kwotę dofinansowania 828,4 mln zł (Tabela nr 6).

Tabela nr 6

Podpisane umowy o dofinansowanie projektów z UE realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO IiŚ 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)¹⁶³

Nr osi/ działania	Nazwa osi / działania	Liczba podpisanych umów	Całkowita wartość projektów (PLN)	Dofinansowanie z UE wg podpisanych umów (PLN)
1	Gospodarka wodno-ściekowa	17	404 925 944,95	192 930 964,82
1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM	17	404 925 944,95	192 930 964,82
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	4	528 629 952,15	255 455 947,03
2.1	Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	4	528 629 952,15	255 455 947,03
3	Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	3	170 368 850,51	143 092 902,36
3.1	Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	3	170 368 850,51	143 092 902,36
4	Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	5	69 965 439,30	17 203 961,78
4.1	Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego i ekoznaków	2	93 328,78	38 140,00
4.4	Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	1	43 000 972,61	10 332 244,50
4.6	Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne	2	26 871 137,91	6 833 577,28
5	Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	24	28 850 709,87	23 788 398,24

¹⁶³ Zestawienie prezentuje projekty realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz projekty realizowane przez beneficjentów z tego województwa.

5.1	Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej	14	23 372 585,57	19 142 246,40
5.2	Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych	1	681 187,00	578 914,26
5.3	Opracowanie planów ochrony	3	2 634 918,75	2 234 780,97
5.4	Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej	6	2 162 018,54	1 832 456,61
6	Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	3	3 279 734 529,29	2 506 031 422,04
6.1	Rozwój sieci drogowej TEN-T	3	3 279 734 529,29	2 506 031 422,04
7	Transport przyjazny środowisku	9	2 640 265 621,59	1 276 056 931,02
7.1	Rozwój transportu kolejowego	6	2 365 245 412,36	1 129 875 978,94
7.2	Rozwój transportu morskiego	2	77 462 656,14	58 300 726,84
7.3	Transport miejski w obszarach metropolitalnych	1	197 557 553,09	87 880 225,24
8	Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	6	687 737 872,44	549 409 023,97
8.1	Bezpieczeństwo ruchu drogowego	4	18 031 469,28	15 326 384,59
8.2	Drogi krajowe poza siecią TEN-T	2	669 706 403,16	534 082 639,38
9	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	11	471 588 739,74	129 429 258,16
9.1	Wysokosprawne wytwarzanie energii	2	44 153 335,48	15 846 712,00
9.2	Efektywna dystrybucja energii	4	97 985 568,61	40 647 813,87
9.3	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	2	23 794 932,24	14 651 795,36
9.4	Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	3	305 654 903,41	58 282 936,93
10	Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii	6	752 421 437,81	233 646 414,01
10.1	Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego	2	530 355 098,30	152 992 000,00
10.2	Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących systemów dystrybucji	3	196 297 839,51	65 992 914,01
10.3	Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii	1	25 768 500,00	14 661 500,00
11	Kultura i dziedzictwo kulturowe	2	54 617 410,05	32 653 104,24
11.1	Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym	1	43 617 410,05	23 303 104,24
11.3	Infrastruktura szkolnictwa artystycznego	1	11 000 000,00	9 350 000,00
12	Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia	18	50 768 975,98	39 939 957,63
12.1	Rozwój systemu ratownictwa medycznego	16	44 318 589,84	34 457 237,33
12.2	Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym	2	6 450 386,14	5 482 720,30
15	Pomoc techniczna - Fundusz Spójności	12	21 773 656,83	10 247 702,00
15.1	Sprawne zarządzanie programem	6	20 733 942,83	9 363 945,10
15.2	Informacja i promocja	6	1 039 714,00	883 756,90
RAZEM		120	9 161 649 140,50	5 409 885 987,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK07-13, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

Najwięcej umów zawarto w sektorze środowiska (53 umowy na kwotę dofinansowania UE 632,5 mln zł), z czego większość, bo 24 w ramach priorytetu V *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych*. W tym samym okresie z beneficjentami z sektora transportu zawarto 18 umów na kwotę dofinansowania środkami UE w wysokości 4,3 mld zł, z czego 9 umów podpisano w ramach priorytetu VII *Transport przyjazny środowisku*. W sektorze energetyki zawarto 17 nowych umów

(363,1 mln zł), w sektorze zdrowia – 18 umów (39,9 mln zł), natomiast w ramach sektora kultury – 2 umowy (32,7 mln zł).

Najwięcej umów w województwie warmińsko-mazurskim podpisano w działaniu 12.1 *Rozwój systemu ratownictwa medycznego*, w ramach którego zawarto 16 umów na kwotę dofinansowania z UE prawie 34,5 mln zł. W ramach powyższego działania najwięcej środków z UE przypadło na realizację projektu pn. *Rozbudowa i wyposażenie SP ZOZ w Giżycku w celu poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego na terenie powiatu giżyckiego i węgorzewskiego – etap I: SOR* – aż 12,8 mln zł. Realizację przedsięwzięcia zakończono w grudniu 2011 r. Celem projektu było utrzymanie dobrego poziomu zdrowia ludności zamieszkującej powiat giżycki i węgorzewski poprzez szybkie działanie ratownictwa medycznego. W ramach projektu rozbudowany został Szpitalny Oddział Ratunkowy oraz zakupiony został nowy sprzęt medyczny. Nowy budynek składa się z parterowego budynku głównego, podjazdu dla karettek oraz parterowego łącznika.

Kolejnymi działaniami, które charakteryzowały się znacznym zainteresowaniem beneficjentów z regionu były: działanie 5.1 *Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej* – do końca 2013 r. zawarto 13 umów na kwotę dofinansowania z UE 17,9 mln, oraz działanie 1.1 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM* – do końca 2013 r. podpisano 14 umów na kwotę dofinansowania z UE 178 mln zł. Wśród powyższych 14 wniosków zatwierdzonych do dofinansowania w ramach działania 1.1 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM* znalazły się m. in. inwestycje: *Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w gminach Regionu Wielkich Jezior Mazurskich – aglomeracja Pisz* oraz *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy miejskiej Lubawa*. Pierwszy projekt zakłada rozwój, podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej oraz inwestycyjnej gminy Pisz poprzez wyeliminowanie przyczyn zanieczyszczenia środowiska. Koszt inwestycji to 30,8 mln zł, z czego 15,1 mln zł to środki z Funduszu Spójności. Drugi projekt dotyczył przede wszystkim: remontu zbiorników biosorpcji i biostabilizacji, wymiany wszystkich urządzeń, remontu stacji trafo, przepompowni ścieków surowych, agregatorni, budowy nowego punktu zlewnego, a także modernizacji piaskownika i budowy stacji odwadniania osadów. Koszt inwestycji to 16 mln zł, z czego ponad 9,9 mln zł to środki z UE.

Pod względem wielkości przyznanego dofinansowania z PO IiŚ 2007-2013 w województwie warmińsko-mazurskim do końca 2013 r. dominowały projekty z: działania 6.1 *Rozwój sieci drogowej TEN-T*, działania 7.1 *Rozwój transportu kolejowego* oraz działania 8.2 *Drogi krajowe poza siecią TEN-T*.

W ramach działania 6.1 *Rozwój sieci drogowej TEN-T* do największych projektów pod względem wysokości dofinansowania należały:

- *Budowa drogi ekspresowej S7, odcinek Olsztynek (S51) – Płońsk (S10), na odcinku Olsztynek-Nidzica* (1 mld zł) – zasadniczą częścią przedsięwzięcia jest budowa drogi ekspresowej, która ma swój początek w m. Świętajny, a kończy się w m. Załuski, skąd w formie łącznika o długości 542 m łączy się z istniejącą drogą krajową nr 7 w m. Litwinki. Długość ww. odcinka drogi ekspresowej S7 wynosi 25,542 km. Część uzupełniającą podstawowego odcinka drogi ekspresowej S7 stanowi budowa obwodnicy Olsztyńska w ciągu drogi ekspresowej S51 na skrzyżowaniu z drogą ekspresową S7 w węźle *Olsztynek Zachód*. Długość ww. odcinka drogi ekspresowej S51 wynosi 5,707 km.
- *Budowa drogi ekspresowej S7, odcinek Elbląg (S22) – Olsztynek (S51), na odcinku Elbląg-Miłomłyn* (1,5 mld zł) – wybudowana droga ekspresowa S7 jest częścią transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T łączącej Gdańsk, Elbląg, Olsztynek, Warszawę, Kielce, Kraków i Rabkę z granicą państwa w Chyżnem i dalej prowadzącej przez Słowację do Budapesztu (Węgry). Droga S7 jest podstawowym elementem układu drogowego Polski i dróg międzynarodowych. Projekt był podzielony na 2 odrębne kontrakty: Elbląg-Kalsk (Pasłęk) oraz Kalsk (Pasłęk)-Miłomłyn. Celem ogólnym projektu było podniesienie standardu drogowego Polski. Trasa wybudowanej drogi

ekspresowej przebiega po nowym śladzie z wykorzystaniem elementów istniejącego układu komunikacyjnego. Istniejąca droga krajowa nr 7 straciła swoją rangę i stała się połączeniem lokalnym, obsługującym niewielki ruch.

W ramach działania 7.1 *Rozwój transportu kolejowego* największym projektem była *Modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa-Gdynia – obszar LCS Iława, LCS Malbork (500,1 mln zł)*. W ramach prac linia kolejowa zostanie dostosowana do prędkości 160 km/h dla pociągów pasażerskich z taborem klasycznym, o maksymalnym nacisku 221 kN/oś. W wyniku realizacji projektu, który ma być zakończony w 2014 r., zostanie podniesiony standard podróży i bezpieczeństwa pasażerów, skrócony czas jazdy pociągów oraz zwiększona ochrona środowiska naturalnego poprzez zastosowanie nowoczesnych materiałów i technologii użytych do modernizacji linii oraz budowę przejść dla zwierząt i zabudowę urządzeń odstraszających zwierzęta.

W ramach działania 8.2 *Drogi krajowe poza siecią TEN-T* największym projektem była Budowa drogi Nr 16 Olsztyn-Augustów (z wyłączeniem obwodnicy Ełku), odcinek Barczewo-Borki Wielkie (451,4 mln zł). Zakres przedsięwzięcia obejmuje realizację 2 etapów tego projektu: Barczewo-Biskupiec oraz Biskupiec-Borki Wielkie. Drugim największym projektem w ramach tego działania była *Budowa nowego przebiegu ul. Artyleryjskiej z budową wiaduktu w ciągu ulic Partyzantów-Wojska Polskiego (82,7 mln zł)*. Celem projektu jest budowa ponad kilometrowego odcinka czteropasmowej jezdni od alei Schumana do alei Wojska Polskiego, budowa dwóch wiaduktów na skrzyżowaniu ulicy Partyzantów i Wojska Polskiego oraz postawienie nowego mostu przy istniejących wiaduktach kolejowych nad Łyną. Realizacja inwestycji zakłada następujące rezultaty: poprawę powiązań województwa warmińsko – mazurskiego z krajowym i międzynarodowym układem transportowym, usprawnienie powiązań pomiędzy drogami krajowymi i wojewódzkimi, otwarcie dostępu do nowych terenów inwestycji mieszkaniowych, przemysłowych i usługowych oraz poprawę bezpieczeństwa i komfortu jazdy.

Do końca 2013 r. w skali całego kraju w ramach PO IiŚ 2007-2013 podpisano 2 202 umowy na kwotę dofinansowania z UE 113,7 mld zł, co stanowi ponad 84% dostępnej alokacji w ramach programu. Najwięcej umów zawarto w sektorze środowiska¹⁶⁴ (763 umowy na kwotę dofinansowania 19,5 mld zł), z czego większość, bo 285 w ramach priorytetu I *Gospodarka wodno-ściekowa*. W tym samym okresie z beneficjentami z sektora transportu¹⁶⁵ zawarto 295 umów na kwotę dofinansowania środkami UE w wysokości prawie 80 mld zł, z czego aż 132 umowy podpisano w ramach priorytetu VII *Transport przyjazny środowisku*. W sektorze energetyki¹⁶⁶ zawarto 210 umów (6,8 mld zł), zdrowia – 352 umowy (1,6 mld zł), szkolnictwa wyższego – 52 umowy (2,5 mld zł), natomiast w ramach sektora kultury – 79 umów (2,3 mld zł). Umowy o najwyższej wartości dofinansowania zostały podpisane w priorytecie VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T* (40,44 mld zł), priorytecie VII *Transport przyjazny środowisku* (27,9 mld zł), jak również w priorytecie I *Gospodarka wodno-ściekowa* (11,7 mld zł). Analizując stopień wykorzystania alokacji na koniec 2013 r. w odniesieniu do wszystkich dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie, należy zauważyć, że w ramach priorytetów: VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*(108%)¹⁶⁷ oraz XIV *Pomoc techniczna – EFRR* (105%) kontraktacja przekroczyła 100%. Wysoki stopień wykorzystania alokacji jest również, zgodnie z wartością zaangażowanych środków, w przypadku priorytetów: III *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*, IV *Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska*, V *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych* i XI *Kultura i dziedzictwo kulturowe* (po 99%), XIII *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* (98%) oraz

¹⁶⁴ Dane dotyczą 5 priorytetów: I *Gospodarka wodno-ściekowa*, II *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*, III *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*, IV *Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska* oraz V *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych*.

¹⁶⁵ Dane dotyczą 3 priorytetów: VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*, VII *Transport przyjazny środowisku* oraz VIII *Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe*.

¹⁶⁶ Dane dotyczą 2 priorytetów: IX *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna* oraz X *Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii*.

¹⁶⁷ Procent kontraktacji przewyższa wartość alokacji dla priorytetu ponieważ Ministerstwo Finansów wyraziło zgodę na nad kontraktację w ramach działania 6.1.

XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia (97%). Najniższy poziom kontraktacji zanotował priorytet XV Pomoc techniczna – FS (74%), VII Transport przyjazny środowisku (86%) oraz I Gospodarka wodno-ściekowa (89%)¹⁶⁸.

Do końca okresu sprawozdawczego wg danych z KSI (SIMIK 07-13) na obszarze całego kraju zakończono realizację 1 041 projektów. W wyniku ich realizacji do końca 2013 r. osiągnięto następujące wskaźniki:

- wybudowano/zmodernizowano: 8 oczyszczalni ścieków i 5 zakładów zagospodarowania odpadów;
- wybudowano/przebudowano 720,45 km sieci kanalizacyjnej, do której podłączono 36,4 tys. osób;
- wybudowano/przebudowano 137,93 km sieci wodociągowej, do której podłączono 4,3 tys. osób;
- wybudowano/zmodernizowano 317 stanowisk pomiarowych lub innych urządzeń w zakresie monitoringu środowiska;
- wybudowano/zmodernizowano 88 instalacji z zakresu ochrony środowiska;
- zrealizowano: 25 projektów służących poprawie jakości powietrza oraz 18 projektów z zakresu edukacji lub promocji postaw ekologicznych;
- przebudowano 5 lotnisk w zakresie ochrony i bezpieczeństwa;
- przebudowano 10,29 km dróg krajowych w miastach na prawach powiatu oraz zbudowano 4 obwodnice miast w ciągu dróg krajowych;
- wybudowano 195 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z wiatru oraz 6 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z biomasy i biogazu;
- dodatkowa moc zainstalowana w elektrowniach wykorzystujących OZE wyniosła 440,53 MW;
- wybudowano 62,21 km nowych gazociągów przesyłowych;
- odrestaurowano i odremontowano 25 obiektów zabytkowych;
- zmodernizowano i doposażono 198 zakładów opieki zdrowotnej oraz zakupiono 335 ambulansów na potrzeby ratownictwa medycznego;
- w zorganizowanych imprezach masowych wzięło udział prawie 14,6 mln osób;
- utworzono 2 975 miejsc pracy¹⁶⁹.

---

¹⁶⁸ Obliczenia własne na podstawie *Sprawozdania rocznego z realizacji PO IiŚ za 2013 rok*, zatwierdzonego przez Komitet Monitorujący Program uchwałą nr 3/2014 z dnia 3 czerwca 2014 r.

¹⁶⁹ Wartość wskaźnika podana na podstawie sumy wartości wskaźników zarejestrowanych w KSI: *Przewidywana całkowita liczba utworzonych nowych miejsc pracy i Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)*.

VI. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka został przyjęty decyzją Komisji Europejskiej dnia 2 października 2007 r. W wyniku przeglądu śródkresowego Programu oraz po przyznaniu dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego wprowadzono zmiany w Programie, które decyzją Komisji Europejskiej nr K(2011)9788zatwierdzono w dniu 22 grudnia 2011 r.

Głównym celem PO IG 2007-2013 jest wspieranie działań z zakresu innowacyjności produktowej, procesowej, marketingowej i organizacyjnej, które w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw.

Na realizację projektów w ramach PO IG 2007-2013 przeznaczono ogółem ok. 10,2 mld euro środków publicznych oraz środki prywatne. Na kwotę tę składają się środki publiczne pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 8,65 mld euro oraz publiczne środki krajowe w kwocie 1,52 mld euro.

W ramach PO IG 2007-2013 realizowanych jest 9 priorytetów:

- I. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
- II. Infrastruktura strefy B+R
- III. Kapitał dla innowacji
- IV. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
- V. Dyfuzja innowacji
- VI. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym
- VII. Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji
- VIII. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki
- IX. Pomoc techniczna

Instytucją Zarządzającą PO IG 2007-2013 jest Departament Konkurencyjności i Innowacyjności w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju. Instytucjami Pośredniczącymi zostały: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (priorytety I-II), Departament Wdrażania Programów Operacyjnych w Ministerstwie Gospodarki (priorytety III-VI) oraz Departament Funduszy Strukturalnych w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji (priorytety VII-VIII).

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO IG 2007-2013 do realizacji w ramach listy projektów indywidualnych (LPI¹⁷⁰) przewidziano następujące projekty na łączną kwotę dofinansowania UE 90,1 mln zł¹⁷¹:

1. *Rewitalizacja Kanału Elbląskiego na odcinku Jezioro Dłużno-Miłomłyn, Miłomłyn-Zalewo, Miłomłyn-Ostróda-Stare Jabłonki*: Projekt realizowany jest ze względu na swoje niepowtarzalne walory przyrodniczo-krajobrazowe. W zakres prac wchodzi poprawa funkcjonalności toru wodnego, pochylni oraz śluz jak również stworzenie infrastruktury informacyjnej obejmującej wykonanie tablic obiektów, tablic ze schematami dróg wodnych, bakenów oraz odnowienie Izby Historii Kanału. Beneficjentem projektu jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Umowę na realizację projektu podpisano 4 lipca 2011 r. na kwotę dofinansowania z EFRR 48,42 mln zł.
2. *Pętla żuławska – rozwój turystyki wodnej*: Projekt realizowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego w partnerstwie z: Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz partnerami lokalnym i zakłada powstanie portów i przystani żeglarskich oraz pomostów cumowniczych służących zarówno aktywnemu uprawianiu sportów wodnych, jak również innym formom turystyki. Zaplanowane

¹⁷⁰ Lista projektów indywidualnych dla Programu Innowacyjna Gospodarka (luty 2014 r.).

¹⁷¹ Dane pochodzące z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK07-13, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

działania mają przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa żeglugi oraz do zwiększenia dostępności turystyki wodnej, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Umowę na realizację projektu podpisano 8 września 2010 r. na kwotę dofinansowania z EFRR 41,71 mln zł.

W ramach projektu „Pętla Żuławska” realizowane będą¹⁷²:

1. *Budowa przystani żeglarskiej w Braniewie* – gmina miasta Braniewo.
2. *Budowa przystani żeglarskiej w Nowej Pasłęce* – gmina Braniewo.
3. *Budowa przystani żeglarskiej w Błotniku* – gmina Cedry Wielkie.
4. *Rozbudowa portu żeglarskiego Jacht Klub Elbląg w Elblągu* – miasto Elbląg.
5. *Rozbudowa portu żeglarskiego we Fromborku* – gmina Frombork.
6. *Budowa przystani żeglugi turystycznej w Gniewie* – gmina Gniew.
7. *Budowa przystani żeglarskiej przy Wzgórzu Zamkowym w Gniewie* – gmina Gniew.
8. *Budowa mostu zwodzonego nad śluzą w Przegalinie* – gmina miasta Gdańska.
9. *Budowa przystani żeglarskiej w Sobieszewie* – gmina miasta Gdańska.
10. *Rozbudowa portu jachtowego w Krynicy Morskiej* – gmina miasta Krynica Morska.
11. *Budowa przystani żeglarskiej „Park Północny” w Malborku* – gmina miejska Malbork.
12. *Budowa przystani pasażerskiej na rzece Nogat w Malborku* – gmina miejska Malbork.
13. *Budowa przystani żeglarskiej w Osłonce* – gmina Nowy Dwór Gdański.
14. *Budowa pomostów cumowniczych w Drewnicy* – gmina Stegna.
15. *Budowa przystani żeglarskiej w Rybinie* – gmina Stegna.
16. *Budowa przystani żeglarskiej w Białej Górze* – powiat sztumski.
17. *Rozbudowa portu w Kątach Rybackich* – gmina Sztutowo.
18. *Budowa przystani żeglarskiej w Sztutowie* – gmina Sztutowo.
19. *Budowa pomostów cumowniczych* – gmina miejska Tczew.
20. *Rozbudowa portu w Tolkmicku* – gmina Tolkmicko.
21. *Budowa pomostów cumowniczych przy śluzach: Biała Góra, Szonowo, Rakowiec, Michałowo, Gdańsk Głowa, Przegalina* – RZGW Gdańsk.
22. *Elektryfikacja śluzy Gdańsk Głowa* – RZGW Gdańsk.
23. *System informacji i promocji turystyki wodnej (tablice informacyjne, strona internetowa, wydawnictwa, itp.)* – województwo pomorskie.

Poza projektami realizowanymi w trybie indywidualnym, beneficjenci mogli ubiegać się o dofinansowanie z UE projektów w naborach konkursowych. Do 31 grudnia 2013 r. do dofinansowania z EFRR zatwierdzono 272 projekty realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, na kwotę dofinansowania prawie 462,2 mln zł (Tabela nr 7).

Tabela nr 7

Podpisane umowy o dofinansowanie projektów realizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO IG 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)¹⁷³

Nr osi/ działania	Nazwa osi / działania	Liczba podpisanych umów	Całkowita wartość projektów (PLN)	Dofinansowanie z UE wg podpisanych umów (PLN)
1	Badania i rozwój nowoczesnych technologii	20	101 565 904,13	44 885 423,97
1.3	Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe	4	25 001 282,00	17 072 888,09
1.4	Wsparcie projektów celowych	16	76 564 622,13	27 812 535,88
2	Infrastruktura sfery B+R	1	13 139 477,76	9 530 938,84
2.1	Rozwój ośrodków o wysokim	1	13 139 477,76	9 530 938,84

¹⁷² <http://www.petla-zulawska.pl/index.php?id=podstrony&idd=33&kat=15&lang=pol>. Podkreśleniem zaznaczono projekty realizowane w ramach etapu I, których realizacja zakończy się w latach 2013-2014.

¹⁷³ Zestawienie prezentuje projekty realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz projekty realizowane przez beneficjentów z tego województwa.

	potencjale badawczym			
3	Kapitał dla innowacji	4	53 233 643,42	52 886 477,04
3.1	Inicjowanie działalności innowacyjnej	3	52 709 836,42	52 709 836,42
3.3	Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MSP	1	523 807,00	176 640,62
4	Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia	60	721 942 900,41	309 568 305,99
4.1	Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R	8	51 624 539,50	22 490 388,45
4.2	Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego	5	48 156 069,32	13 081 585,00
4.3	Kredyt technologiczny	29	145 653 569,85	66 332 475,93
4.4	Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym	12	333 192 512,48	126 760 378,56
4.5	Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki	5	97 112 609,26	42 883 478,05
4.6	PILOTAŻ - Wsparcie na pierwsze wdrożenie wynalazku	1	46 203 600,00	38 020 000,00
5	Dyfuzja innowacji	8	2 465 107,00	1 568 685,20
5.1	Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym (Ministerstwo Gospodarki/ Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości)	1	1 420 715,00	688 891,00
5.4	Zarządzanie własnością intelektualną	7	1 044 392,00	879 794,20
6	Polska gospodarka na rynku międzynarodowym	77	238 868 639,79	119 387 797,52
6.1	Paszport do eksportu	51	5 190 615,06	2 315 044,54
6.2	Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych	11	25 788 197,77	21 861 693,22
6.4	Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym	2	198 508 508,18	90 135 477,27
6.5	Promocja polskiej gospodarki	13	9 381 318,78	5 075 582,49
8	Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki	104	71 148 259,29	44 650 533,04
8.1	Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej	30	14 578 611,61	9 966 141,52
8.2	Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B	45	21 336 595,60	10 667 914,36
8.3	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – enclussion	19	21 212 685,44	17 392 344,86
8.4	Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie "ostatniej mili"	10	14 020 366,64	6 624 132,30
RAZEM		274	1 202 363 931,80	582 478 161,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK07-13, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

Najwięcej umów zawarto w ramach priorytetu VIII *Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki* (104 umowy na kwotę dofinansowania UE 44,7 mln zł) oraz w ramach priorytetu VI *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym* (77 umów na kwotę dofinansowania UE 119,4 mln zł), najmniej zaś w ramach priorytetu III *Kapitał innowacji* (4 umowy na kwotę dofinansowania UE 59,9 mln zł) oraz priorytetu V *Dyfuzja innowacji* (8 umów na kwotę dofinansowania UE 1,6 mln zł).

Najwięcej umów w województwie warmińsko-mazurskim realizowano w działaniu 6.1 *Paszport do eksportu*, w ramach którego podpisano 51 umów na kwotę dofinansowania z EFRR równą 2,3 mln

zł. Projekty te skierowane są na kompleksowe wsparcie przedsiębiorców MSP zainteresowanych nawiązaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi, obejmujących w szczególności szkolenia i doradztwo w zakresie promocji i sprzedaży za granicą, promocję eksportu, badania rynków zagranicznych oraz udział w imprezach targowo-wystawienniczych. Kolejnym pod względem ilości podpisanych umów było działanie 8.2 *Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B* – 42 umowy na kwotę dofinansowania z EFRR 8,5 mln zł oraz działanie 8.1 *Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej* – 45 umów na kwotę dofinansowania z EFRR 10,7 mln zł.

Pod względem wielkości zakontraktowanego dofinansowania z EFRR przeważa działanie 4.4 *Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym* – podpisano 12 umów na kwotę dofinansowania 126,8 mln zł. Ww. projekty skierowane są na nowe inwestycje obejmujące zastosowanie nowych, wysoko innowacyjnych rozwiązań w szczególności technologicznych w produkcji i usługach, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko. Przykładem projektu realizowanego w ramach powyższego działania jest projekt *Wdrożenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i produktowych połączonych z rozwojem działalności produkcyjnej i badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa* firmy Bogart Sp. z o.o. w Dobrym Mieście (wartość dofinansowania UE 5 mln zł). W ramach projektu rozbudowana została między innymi automatyczna linia SMT do montażu podzespołów elektronicznych, o urządzenia najnowszej generacji o najwyższej gęstości połączeń, szwedzkiej marki MYDATA, wśród nich dokonano uruchomienia i włączono do linii produkcyjnej Drukarkę MY500 Jet Printing Technology, dzięki której w procesie produkcyjnym całkowicie wyeliminowany został szablon, skracając czas przygotowania produkcji i umożliwiając częste dowolne zmiany w projektach PCB. Kolejnym zainstalowanym urządzeniem jest Piec Asscon VP 1000-44 przeznaczony do lutowania elektronicznych podzespołów strukturalnych (SMD) na płytkach obwodów drukowanych¹⁷⁴.

Najmniej umów zawarto w ramach działania 2.1 *Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym*, działania 3.3 *Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MSP* oraz działania 4.6 *PILOTAŻ – Wsparcie na pierwsze wdrożenie wynalazku* – w ramach tego typu projektów podpisano po 1 umowie na kwoty dofinansowania równe odpowiednio 9,5 mln zł, 176,6 tys. zł i 38 mln zł.

Z działania 2.1 *Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym* zrealizowano projekt pt. *Wyposażenie i modernizacja zintegrowanych laboratoriów naukowo-badawczych Centrum Doskonałości BIOANIREP* (wartość dofinansowania UE 9,5 mln zł). Celem projektu było stworzenie specjalistycznej bazy naukowo-badawczej poprzez rozbudowę istniejącego zaplecza naukowo-badawczego i stworzenie nowoczesnych, zintegrowanych pracowni specjalistycznych, umożliwiających prowadzenie kompleksowych badań oraz wzrost transferu wiedzy i wyników badań do przedsiębiorstw funkcjonujących w sektorach: biotechnologia, usługi lekarsko-weterynaryjne, przemysł farmaceutyczny oraz pośrednio przemysł spożywczy i paszowy. Beneficjentem projektu był Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie. Realizacja zadań projektowych odbywała się w terminie od 1 stycznia 2009 r. do 31 marca 2011 r.¹⁷⁵.

Do końca 2013 r. w całym kraju w ramach PO IG 2007-2013, podpisano 15 430 umów na dofinansowanie z EFRR w kwocie 36 mld zł. Oznacza to, iż alokacja dla programu na lata 2007-2013 została wykorzystana w 99%. Najwięcej umów podpisano w ramach osi priorytetowej VIII *Spółeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki* (6 766 umów na kwotę dofinansowania UE 4,1 mld zł) oraz VI *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym* (4 106 umów, 1,3 mld zł), najmniej zaś w ramach osi priorytetowej II *Infrastruktura sfery B+R* (140 umów, 5,2 mld zł). Pod względem wartości przyznanego dofinansowania z UE najwięcej środków zakontraktowano w ramach osi priorytetowej IV *Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia* – 13 mld zł (co stanowi 98,08% alokacji na priorytet), najmniej w ramach osi priorytetowej III *Kapitał dla innowacji* – 1,1 mld

¹⁷⁴<http://www.bogart.pro/mozliwosci-technologiczne-smd-tht.html>.

¹⁷⁵<http://bioanirep.pan.olsztyn.pl/index.php?id=102>.

zł (co stanowi 86,11% alokacji na priorytet). Do dnia 31.12.2013 r. zakończono w sumie realizację 7 522 projektów, z czego najwięcej w działaniu 6.1 *Paszport do eksportu* – 35%¹⁷⁶.

W wyniku realizacji projektów w ramach PO IG 2007-2013 w całej Polsce osiągnięto następujące wskaźniki produktu i rezultatu¹⁷⁷:

- wsparto 15 430 projektów, w tym 67 766 z zakresu społeczeństwa informacyjnego;
- utworzono 16 447 nowych miejsc pracy;
- zgłoszono 461 zgłoszeń patentowych;
- wybudowano/zmodernizowano 109 laboratoriów;
- wsparto 153 nowopowstałe przedsiębiorstwa (w okresie 2 lat od utworzenia);
- 930 wspartych przedsiębiorstw wprowadziło innowacje;
- wsparto 53 przedsiębiorstw, które rozpoczęły lub rozwinęły dotychczas prowadzoną działalność B+R;
- zrealizowano 12 projektów przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw;
- z usług wspartych Instytucji Otoczenia Biznesu skorzystało 8 898 przedsiębiorstw;
- przygotowano 46 terenów inwestycyjnych;
- wsparto 2 545 przedsiębiorstw, w tym 1 597 mikro, 530 małych oraz 328 średnich;
- wdrożonym lub zintegrowanym systemem informatycznym typu B2B objęto 18 359 przedsiębiorstw;
- 6 638 gospodarstw domowych uzyskało szerokopasmowy dostęp do Internetu;
- wsparto 64 inwestycje w budowę szerokopasmowego Internetu;
- przygotowano 3 043 usługi elektroniczne;
- przeszkolono 5 138 osób w zakresie informatyki i wykorzystania Internetu.

---

¹⁷⁶ Sprawozdanie roczne z realizacji PO IG 2007-2013 za 2013 r.,

<http://www.poiq.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/Strony/default.aspx#strona=1&zakladka=1>.

¹⁷⁷ Ibidem.

VII. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013

Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską w dniu 28 września 2007 r. W dniu 5 grudnia 2011 r. Komisja Europejska zatwierdziła zmiany wprowadzone w Programie Kapitał Ludzki wynikające z przeglądu śródkresowego oraz realokacji dodatkowych środków finansowych pochodzących z Krajowej Rezerwy Wykonania.

Celem głównym Programu Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Realizacja programu przebiegała będzie m.in. poprzez aktywizację zawodową, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, efektywnego zarządzania w administracji państwowej.

Budżet PO KL na lata 2007-2013 wynosi ponad 11,7 mld euro (ok. 10 mld euro to środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego, a pozostałe 1,7 mld euro to środki krajowe), z czego region Warmii i Mazur dysponuje kwotą 26,76 mln euro (łącznie ze środkami z Krajowej Rezerwy Wykonania).

Program Operacyjny Kapitał Ludzki obejmuje 10 priorytetów, wdrażanych zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego wdrażanych jest 5 priorytetów, natomiast 4 priorytety są wdrażane w ramach komponentu regionalnego (Priorytet X to Pomoc techniczna¹⁷⁸). Około 60% środków przeznaczonych zostało na wsparcie realizowane przez poszczególne regiony, natomiast 40% środków jest wdrażanych w ramach tzw. komponentu centralnego przede wszystkim jako wsparcie dla struktur i systemów instytucjonalnych.

Komponent centralny PO KL obejmuje następujące priorytety:

- I. Zatrudnienie i integracja społeczna
- II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
- III. Wysoka jakość systemu oświaty
- IV. Szkolnictwo wyższe i nauka
- V. Dobre rządzenie

Komponent regionalny PO KL obejmuje poniższe priorytety:

- I. Rynek pracy otwarty dla wszystkich
- II. Promocja integracji społecznej
- III. Regionalne kadry gospodarki
- IV. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Ponadto realizowany jest Priorytet X Pomoc techniczna, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażania, oraz promocji Europejskiego Funduszu Społecznego oraz monitorowanie postępów realizacji PO KL 2007-2013.

Funkcję Instytucji Zarządzającej pełni *Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju*. Instytucjami Pośredniczącymi komponentu centralnego zostały: *Departament Wdrażania EFS Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej* (priorytety I-II), *Departament Funduszy Strukturalnych Ministerstwa Edukacji Narodowej* (priorytet III) oraz *Narodowe Centrum Badań i Rozwoju* (priorytet IV), W ramach komponentu regionalnego rolę Instytucji Pośredniczących pełnią poszczególne urzędy marszałkowskie lub wojewódzkie urzędy

---

¹⁷⁸ Pomoc techniczna jest komponentem wszystkich programów operacyjnych: sektorowych i regionalnych. Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Pomoc Techniczna (IZ PO PT) pełni rolę koordynatora Pomocy technicznej we wszystkich programach operacyjnych i jest odpowiedzialna za realizację *Wytucznych w zakresie korzystania z pomocy technicznej* – dokumentu obowiązującego wszystkie programy operacyjne. *Wytuczne* definiują ogólne zasady korzystania z Pomocy technicznej w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO), natomiast załączniki do przedmiotowych *Wytucznych* określają specyficzne zasady korzystania z Pomocy technicznej w ramach poszczególnych sektorowych programów operacyjnych.

pracy, zaś w przypadku województwa świętokrzyskiego – Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego.

W ramach Programu Kapitał Ludzki potencjalni beneficjenci mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów w 2 trybach naborów wniosków – systemowym i konkursowym. Szczegółowe informacje odnośnie liczby podpisanych umów realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim przedstawia tabela poniżej (Tabela nr 8).

Tabela nr 8

Podpisane umowy o dofinansowanie projektów realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim w ramach PO KL 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)¹⁷⁹

Nr osi/ działania	Nazwa osi / działania	Liczba podpisanych umów	Całkowita wartość projektów (PLN)	Dofinansowanie z UE wg podpisanych umów (PLN)
1	Zatrudnienie i integracja społeczna	7	5 838 080,52	4 242 727,03
1.3	Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej	1	254 833,00	216 608,05
1.5	Wspieranie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego	6	5 583 247,52	4 026 118,98
2	Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących	53	36 367 459,47	23 260 348,93
2.1	Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki	51	34 774 929,75	21 906 698,67
2.3	Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia	2	1 592 529,72	1 353 650,26
3	Wysoka jakość systemu oświaty	49	105 663 151,02	89 813 678,36
3.3	Poprawa jakości kształcenia	24	73 123 304,60	62 154 808,91
3.4	Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie	17	22 436 164,52	19 070 739,84
3.5	Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół	8	10 103 681,90	8 588 129,62
4	Szkolnictwo wyższe i nauka	9	41 130 245,60	34 960 708,76
4.1	Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy	7	38 642 895,20	32 846 460,92
4.2	Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym	2	2 487 350,40	2 114 247,84
5	Dobre rządzenie	56	73 372 026,63	62 366 222,63
5.2	Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej	30	50 519 927,87	42 941 938,69
5.4	Rozwój potencjału trzeciego sektora	20	19 564 334,25	16 629 684,11
5.5	Rozwój dialogu społecznego	6	3 287 764,51	2 794 599,83
6	Rynek pracy otwarty dla wszystkich	338	680 838 557,83	574 903 798,60
6.1	Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	225	563 898 959,82	475 505 140,29
6.2	Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia	30	113 058 450,36	96 099 682,81
6.3	Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	83	3 881 147,65	3 298 975,50
7	Promocja integracji społecznej	389	326 617 122,79	277 259 139,37
7.1	Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji	135	199 605 789,36	169 664 920,96
7.2	Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	153	115 311 545,42	97 649 398,61

¹⁷⁹ Zestawienie prezentuje projekty realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz projekty realizowane przez beneficjentów z tego województwa.

7.3	Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	95	4 525 231,79	3 846 447,02
7.4	Niepełnosprawni na rynku pracy	6	7 174 556,22	6 098 372,79
8	Regionalne kadry gospodarki	462	321 241 513,68	258 509 687,03
8.1	Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	416	261 613 779,90	208 114 742,97
8.2	Transfer wiedzy	46	59 627 733,78	50 394 944,07
9	Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	1 026	366 945 542,56	305 919 046,20
9.1	Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	447	198 933 046,44	168 113 241,06
9.2	Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	157	94 975 326,01	78 057 809,30
9.3	Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego	25	19 684 865,88	16 732 136,00
9.4	Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	67	24 549 860,12	18 553 516,89
9.5	Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	295	13 866 071,47	11 780 822,75
9.6	Upowszechnienie uczenia się dorosłych	35	14 936 372,64	12 681 520,21
10	Pomoc techniczna	4	94 875 446,05	80 644 129,14
10.1	Pomoc techniczna	4	94 875 446,05	80 644 129,14
RAZEM		2 393	2 052 889 146,14	1 711 879 486,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z elektronicznej bazy projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2007-2013 KSI SIMIK07-13, www.funduszeuropejskie.gov.pl. Pobrano 2.01.2014 r.

Do końca 2013 r. w ramach PO KL 2007-2013 realizowano w województwie warmińsko-mazurskim łącznie 2 393 projekty o łącznej wartości dofinansowania UE 1,7 mld zł, z czego 174 (216,6 mln zł) w ramach komponentu centralnego, 2 215 (1,4 mld zł) w ramach komponentu regionalnego oraz 4 (80,6 mln zł) w ramach pomocy technicznej. W komponentie regionalnym najczęściej umów podpisano w ramach działania 9.1 *Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty* (447 umów o łącznej wartości dofinansowania z EFS 168,1 mln zł), 8.1 *Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie* (416 umów, 208,1 mln zł) oraz 9.5 *Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich* (295 umów, 11,8 mln zł). Najwyższą wartość dofinansowania z EFS przyznano natomiast dla projektów realizowanych w ramach działania 6.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie* – 475,5 mln zł w ramach 225 podpisanych umów.

Przykładem dobrych praktyk dla projektów realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. mogą być projekty nagrodzone w ramach konkursu *Ambasador EFS 2013 w ramach Dobrych Praktyk PO KL w województwie warmińsko-mazurskim*. Spośród 15 projektów, które spełniły wymagania formalne, Kapituła konkursu wybrała 4 projekty nagrodzone tytułem *Dobra praktyka EFS na Warmii i Mazurach* w kategoriach:

- edukacja – projekt pn. „Punkt Przedszkolny Szałstry” realizowany przez Instytut Badawczo-Szkoleniowy Sp. z o.o., w ramach działania 9.1.1 *Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej*, w okresie od 01.08.2011 r. do 31.07.2014 r. Opieka skierowana została do 15 dzieci, czyli jednej grupy przedszkolnej w wieku 3 i 4 lat oraz dzieci 5-letnich i 6-letnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dotychczas wsparciem objęto 21 dzieci oraz 31 osób dorosłych – ich rodziców i opiekunów. Wartość projektu wyniosła 483,9 tys. zł.
- rynek pracy – projekt pn. *Mazurska Kamizelka Ratunkowa* realizowany przez firmę Techpal Sp. z o.o., w ramach działania 6.1.1. *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy*, w okresie od 01.09.2012 r. do 30.09.2013 r. Priorytetem projektu było wyposażenie 40 osób pozostających bez zatrudnienia w uprawnienia zawodowe

umożliwiający prace w ratownictwie wodnym. Ubiegać mogły się o nie osoby z powiatów: giżyckiego, ełckiego, oleckiego, gołdapskiego, węgorzewskiego oraz piskiego, w wieku 18-24 lata (w tym ponad 50% wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy). Pierwszeństwo udziału w projekcie zapewniono młodym, długotrwale bezrobotnym kobietom i tym, którzy po raz pierwszy mieliby wejść na rynek pracy. Realizatorzy przewidzieli 4 etapy rekrutacji – w każdym z nich wybranych zostało 10 najbardziej zmotywowanych osób. Wiedzę merytoryczną młodzi zdobywali podczas bloku szkoleń kwalifikacyjnych. Po upływie ponad 200 godzin zajęć, uczestnicy otrzymali uprawnienia do pracy w ratownictwie wodnym w kategoriach: kwalifikowana pierwsza pomoc, kurs na sternika motorowodnego, kurs pływunurka, młodszy ratownik WOPR i ratownik WOPR. Tytułem *Pracownik Ratownictwa Wodnego* mogą posługiwać się wszyscy absolwenci szkolenia, którzy pomyślnie przeszli kursy i zakończyli je egzaminem zewnętrznym. Wartość projektu wyniosła 679,7 tys. zł.

- integracja społeczna – projekt pn. *KIS – kasuj bierność* realizowany przez Stowarzyszenie *Przystań*, realizowany w ramach działania 7.2.1. *Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, w okresie od 01.10.2011 r. do 31.12.2013 r. Projekt objął 36-osobową grupę osób niezatrudnionych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, zamieszkującą gminę Iława. Wszyscy uczestnicy projektu zostali objęci działaniami zmierzającymi do ich integracji społecznej i zawodowej. Temu służą warsztaty – integracyjne, rozwoju umiejętności osobistych i społecznych oraz wychowawcze. W celu przełamania tkwiących w uczestnikach barier i metod w radzeniu sobie z trudnościami, odbywają się także spotkania z psychologiem i prawnikiem. Niezbędne okazało się także doradztwo zawodowe – grupowe i indywidualne. Połowa uczestniczek każdego z naborów odbywa 3-miesięczny staż zawodowy u pracodawcy będącego jednocześnie partnerem projektu. Uczą się przy tym pracy jako pokojówka lub pomoc kuchenna. Wartość projektu wyniosła 493,4 tys. zł.
- przedsiębiorczość – projekt pn. *Innowacje Warmii i Mazur* realizowany przez Fundację na Rzecz Budowy Społeczeństwa Opartego na Wiedzy *Nowe Media*, realizowany w ramach działania 8.2.1 *Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw*, w okresie od 01.03.2012 r. 31.05.2013 r. Grupę odbiorców tworzyli pracownicy naukowcy, naukowo-dydaktyczni, doktoranci, studenci oraz absolwenci (w okresie 12 miesięcy od daty ukończenia studiów), którzy mieli w zanadru innowacyjne pomysły biznesowe, a w przyszłości chcieliby prowadzić własną firmę typu spin-off. Kandydaci prezentowali takie dziedziny jak: biotechnologia, ochrona środowiska, nauki techniczne, matematyka czy prawo. Spośród 80 kandydatów wyłonionych zostało 20 osób charakteryzujących się największym potencjałem biznesowym. W wyniku realizacji projektu powstały 4 nowe spółki z o.o. oparte na pomysłach akademickich z uczelni Warmii i Mazur, pozyskano ponad 2 mln zł na prowadzenie działalności komercyjnej przez regionalnych innowatorów, dla 2 uczestników przygotowywane są umowy licencyjne, a 2 pomysły są w trakcie zaawansowanych negocjacji z inwestorami. Wartość projektu wyniosła 1,2 mln zł.

Tytuł *Ambasador EFS 2013 w województwie warmińsko-mazurskim* otrzymał najwyżej oceniony w konkursie projekt Instytutu Badawczo-Szkoleniowego Sp. z o.o.pt. *Umiem się uczyć*, realizowany w ramach działania 9.6 *Projekty innowacyjne*, w okresie od 01.04.2011 r. do 30.04.2014r. Wartość projektu wyniosła 3,8 mln zł. Ostatecznie wsparciem objęto 450 nauczycieli z ponad 100 szkół podstawowych i 1 215 uczniów wykazujących problemy w nauce. Podkreślono jednak, że działania projektowe skierowane są do tych nauczycieli, którzy będą mogli być prekursorami w prowadzeniu *warsztatów efektywnej nauki*, opierających się na zdobywaniu i doskonaleniu kompetencji efektywnego nauczania oraz ćwiczeniu umiejętności pozwalających na samodzielne ich wykorzystanie w procesie nauki– w szkole i poza nią. Założono również, że w każdej szkole uczestniczącej w projekcie powołany zostanie lider warsztatów, którego zadaniem będzie wspieranie nauczycieli w korzystaniu z produktów, prowadzeniu zajęć lekcyjnych. Ustalono, że osobami idealnymi do tej funkcji będą nauczyciele pracujący w bibliotekach szkolnych – przede wszystkim dlatego, że dysponują czasem i logistyką konieczną do wdrażania innowacji, ale też ze względu na ich potrzebę angażowania się w życie i rozwój szkoły.

W skali całego kraju w ramach PO KL do końca 2013 r. zawarto 43 259 umów na dofinansowanie z EFS na kwotę 39,9 mld zł. Wartość przyznanego dofinansowania stanowiła 95,2% alokacji dostępnej w latach 2007-2013.

W ramach komponentu centralnego podpisano 3 690 umów o wartości dofinansowania z EFS 11,4 mld zł. Największą liczbę umów, a jednocześnie najwyższą wartość przyznanego dofinansowania, zatwierdzono w ramach Priorytetu IV *Szkolnictwo wyższe i nauka* – 909 umów na kwotę przyznanego dofinansowania 3,4 mld zł. W ramach pomocy technicznej podpisano 96 umów na łączną kwotę dofinansowania z EFS 1,6 mld zł.

Na komponent regionalny PO KL przypada zdecydowana większość podpisanych umów – 39 473 umowy o wartości dofinansowania z EFS 27 mld zł. Liderem pod względem liczby podpisanych umów w komponent regionalnym jest Priorytet IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* (17 950 umów, 6,5 mld zł). Natomiast pod względem wartości przyznanego dofinansowania z EFS dominuje Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* (9,5 mld zł przyznanego dofinansowania w ramach 5 806 podpisanych umów).

Do końca 2013 r. osiągnięto następujące efekty realizacji projektów¹⁸⁰:

- blisko 976,6 tys. osób zakończyło udział w projektach aktywizacji zawodowej, w tym ponad 383,2 tys. osób młodych oraz ponad 12,92 tys. osób w wieku 50+;
- wsparciem aktywizacyjnym objęto ponad 296,7 tys. osób długotrwale bezrobotnych, ponad 42,1 tys. osób niepełnosprawnych oraz blisko 424,9 tys. mieszkańców terenów wiejskich;
- środki finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej otrzymało blisko 186 tys. osób, z czego 37 tys. było poniżej 25 roku życia, a ponad 18,2 tys. należało do grupy wiekowej 50+. Z tej formy wsparcia skorzystało także 5 tys. osób niepełnosprawnych i blisko 53 tys. osób długotrwale bezrobotnych oraz niemal 77,7 tys. osób z terenów wiejskich;
- w ramach dofinansowanych projektów wsparcie otrzymało blisko 141,7 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- blisko 851 tys. pracowników (w tym 134 tys. osób w wieku 50+) skorzystało ze szkoleń w ok. 104 tys. przedsiębiorstwach;
- ponad 33,3 tys. osób otrzymało wsparcie szkoleniowo-doradcze w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin-off lub spin-out;
- opracowano 12 programów profilaktycznych i wspierających powrót do pracy;
- ok. 29,7 tys. pielęgniarek i położnych ukończyło studia podyplomowe;
- blisko 89,4 tys. studentów rozpoczęło studia na kierunkach zamawianych (automatyka i robotyka, biotechnologia, budownictwo, informatyka), a blisko 40,2 tys. studentów ukończyło staże lub praktyki wspierane ze środków EFS;
- wsparto niemal 4,2 tys. ośrodków wychowania przedszkolnego, a ok. 122,8 tys. dzieci w wieku 3-5 lat na obszarach wiejskich uczestniczyło w różnych formach edukacji przedszkolnej.

---

¹⁸⁰Efekty wdrażania Programu Kapitał Ludzki – grudzień 2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, grudzień 2013 r.

VIII. Europejska Współpraca Terytorialna 2007-2013

W latach 2007-2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym jest realizowana w ramach odrębnego trzeciego celu polityki spójności Unii Europejskiej – Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Polska alokacja z UE przeznaczona na realizację programów w ramach EWT stanowi 557,8 mln euro z EFRR. Dodatkowe 173,3 mln euro Polska otrzymała na współpracę transgraniczną z państwami nie należącymi do Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP).¹⁸¹ Państwa spoza UE uczestniczące w realizacji programów w ramach EISP muszą zapewnić współfinansowanie ze środków własnych w wysokości min. 10%.

W perspektywie na lata 2007-2013 powstał nowy Program Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk (w województwie warmińsko-mazurskim obszarem kwalifikowanym jest podregion elbląski na zasadzie elastyczności¹⁸²) oraz Program Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska (w województwie warmińsko-mazurskim obszar kwalifikowany to podregion ełcki oraz olsztyński na zasadzie elastyczności). Program Sąsiedztwa Polska-Litwa-Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej INTERREG IIIA, realizowany we współfinansowaniu ze środków TACIS/CBC, znalazł swoją kontynuację w programie Polska-Litwa-Federacja Rosyjska. W programie całe województwo należy do obszaru kwalifikowanego tego programu.

1. Program Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska

Do dnia 31.12.2013 roku w ramach 6 naborów otwartych w Programie Współpracy Transgranicznej Litwa – Polska podpisanych zostało ogółem 28 umów o dofinansowanie projektów z udziałem beneficjentów z województwa warmińsko-mazurskiego na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 12 785 063,51 euro oraz 1 umowę na projekt strategiczny¹⁸³.

Tabela nr 9

Wnioski wybrane do dofinansowania z EFRR, w trybie konkursowym, w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska (stan na 31.12.2013 r.)

Priorytet/działanie *	Liczba podpisanych umów **	Całkowite wydatki kwalifikowane projektu (w euro)	Wartość przyznanego dofinansowania z EFRR (w euro) ***
I. Wzrost konkurencyjności i produktywności regionu transgranicznego	18	17 882 286,03	7 744 903,04
I.1.Modernizacja małej infrastruktury ekonomicznej	7	6 452 782,16	2 253 814,09
I.2. Promocja otoczenia biznesowego	1	151 877,00	78 724,02
I.3.Rozwój zrównoważonej turystyki transgranicznej oraz zachowanie kulturowego i historycznego dziedzictwa	10	11 277 626,87	5 412 364,93
II. Spójność transgraniczna i ogólna poprawa jakości obszaru transgranicznego	10	8 842 645,18	5 040 160,47
II.1.Rozwój nowych i wzmacnianie istniejących sieci współpracy w obszarze społecznym i kulturalnym.	7	6 297 478,08	4 062 387,82
II.2. Poprawa środowiska życia	3	2 545 167,10	977 772,65
Razem	28	26 724 931,21	12 785 063,51

¹⁸¹ <http://www.ewt.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/Finansowanie.aspx>

¹⁸² Zasada elastyczności oznacza, że podregion który przyłączono do obszaru głównego Programu traktowany jest jako przyległy do tego obszaru i razem z innymi podregionami przyłączonymi na tej zasadzie może wykorzystywać tylko 20 % całego budżetu Programu, oznacza to w praktyce, że najlepiej składać projekty w najwcześniejszych naborach wniosków.

¹⁸³ Projekty strategiczne Programu Litwa-Polska powinny mieć znaczący i zrównoważony wpływ na spójność społeczno-gospodarczą obszaru Programu oraz mieć istotne (strategiczne) znaczenie dla regionów przygranicznych. Takie projekty powinny charakteryzować się (miedzy innymi) wysoką złożonością zagadnień i zaangażowanych partnerów, jak również być rozwijane i wdrażane w ścisłej współpracy transgranicznej. Przewidywane rezultaty projektów strategicznych muszą realnie łączyć terytorium, ludzi lub systemy po obu stronach granicy.

* Zestawienie obejmuje wyłącznie projekty złożone w ramach otwartych naborów wniosków, bez uwzględnienia projektów strategicznych oraz Funduszu Małych Projektów, w których udział biorą partnerzy z województwa warmińsko-mazurskiego.

** W każdym projekcie umowa o dofinansowanie podpisana jest z Partnerem Wiodącym, choć jest wiążąca dla wszystkich partnerów projektu; z 28 powyższych projektów partnerzy z Warmii i Mazur są Partnerami Wiodącymi w 18.

*** Wskazane kwoty oznaczają dofinansowanie w poszczególnych projektach dla partnerów z województwa warmińsko-mazurskiego; kwoty te nie obejmują dofinansowania dla innych partnerów (np. partnerów litewskich oraz instytucji z województwa podlaskiego).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Projekty realizowane z udziałem partnerów z województwa warmińsko-mazurskiego wybrane do dofinansowania w trybie konkursowym w ramach Programu Litwa – Polska przedstawiają się następująco:

Tabela nr 10

Projekty wybrane do dofinansowania z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego w ramach Programu Litwa-Polska (stan na 31.12.2013 r.)

Działanie	Partner Wiodący	Nazwa projektu	Opis projektu
1.1	Szkoła dla Dzieci i Dorosłych w Alytus, LT	Aktywizacja społeczności sąsiedzkich poprzez rozwój infrastruktury sportowej oraz innych działań edukacyjnych	Głównym celem projektu było wzmocnienie współpracy transgranicznej między Alytusem i Giżyckiem poprzez modernizację infrastruktury sportowej i innowacyjne działania edukacyjne. W ramach projektu wybudowano między innymi halę sportową w Szkole dla Młodzieży i Dorosłych w Alytusie oraz przeprowadzono renowację boiska sportowego, bieżni, skoczni w dal, rzutni do pchnięcia kulą i parkingu w Giżycku.
1.1	Powiat Giżycki / Powiatowy Zespół Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych w Giżycku	Edukacja zawodowa w regionie transgranicznym podstawą rozwoju przedsiębiorczości	Celem projektu było zwiększenie konkurencyjności firm powiatu giżyckiego i miasta Alytus dzięki: zacieśnieniu współpracy przedsiębiorstw powiatu giżyckiego i Alytusa, podniesieniu kwalifikacji pracowników firm oraz stworzeniu właściwych warunków kształcenia w szkołach zawodowych.
1.1.	Powiat Ełcki, PL	Rozwój infrastruktury i partnerskie działania na rzecz wzrostu aktywności młodzieży	Celem projektu było zwiększenie dostępności nowych obiektów oraz sprzętu sportowego dla mieszkańców powiatu ełckiego oraz miasta Birštonas. Działania inwestycyjne po stronie partnera polskiego to budowa boiska sportowego o nawierzchni poliuretanowej, zlokalizowanego przy I Liceum Ogólnokształcącym im. S. Żeromskiego w Ełku. Natomiast po stronie partnera litewskiego był to zakup sprzętu sportowego na potrzeby stadionu w Birštonas. Działania nieinwestycyjne obejmowały sześć polsko-litewskich wymian sportowych młodzieży. Podczas wyjazdów organizowane były wspólne zajęcia sportowe, kulturalne oraz integracyjne. Projekt przyczynił się do wymiany dobrych praktyk oraz wzmacniania otwartości społecznej i wzajemnego porozumienia.
1.1.	Gmina Miasto Ełk, PL	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków edukacyjnych	Celem projektu jest wsparcie zrównoważonego rozwoju obszaru przygranicznego poprzez wspólną realizację działań na rzecz oszczędzania energii w miastach Ełk i Alytus. Projekt polega na termomodernizacji Zespołu Szkół Samorządowych w Ełku oraz Alytus Panemune Basic Secondary School, jak również na realizacji działań towarzyszących: wspólnych konferencji oraz wizyt studyjnych mających na celu wymianę dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska i technologii energooszczędnych. Partnerzy wspólnie wydadzą folder, będący zbiorem dobrych praktyk obu miast (w trzech językach: litewskim, polskim i angielskim). Wszystkie działania przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, a także zwiększą świadomość mieszkańców Ełku i Alytusa w zakresie oszczędzania energii.
1.1.	Powiat Giżycki/ Powiatowy Zespół Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych w Giżycku, PL	Uczymy się od siebie	Celami projektu były: – doskonalenie warunków infrastrukturalnych, merytorycznych i organizacyjnych niezbędnych do kształcenia w zawodach artystycznych niepełnosprawnych intelektualnie dzieci i młodzieży, – poprawa wydajności energetycznej budynków publicznych.
1.2.	Gmina Pisz, PL	Sąsiedzi aktywnie wspierający przedsiębiorczość	Działania projektu skoncentrowane były na wzmocnieniu transgranicznych więzi ekonomicznych między małymi i średnimi przedsiębiorstwami z gminy Pisz i rejonu Alytus. W ramach projektu

			zrealizowano m.in. następujące działania: – zorganizowano szereg wystaw i wizyt studyjnych, a także konkurs na najlepszy pomysł biznesowy, – powstała strona internetowa w trzech wersjach językowych (polskiej, litewskiej i angielskiej), a także broszura, w której zamieszczono propozycje współpracy lokalnych firm.
1.3	Gmina Šakiai, LT	Sintautai – Gołdap 1	W ramach przedsięwzięcia opracowano studium wykonalności inwestycji polegającej na budowie dwóch parków kulturalno-rekreacyjnych: w Sintautai i w Grabowie. Przygotowano także odpowiednią dokumentację techniczną.
1.3	Administracja Regionu Alytus, LT	Transgraniczny rozwój aktywnych usług turystycznych na Litwie i w Polsce	Celem projektu było zwiększenie atrakcyjności usług turystycznych w polsko-litewskim rejonie przygranicznym. Partnerzy zorganizowali zawody sportowe, wycieczki i kilka letnich obozów dla młodzieży, podczas których wykorzystano zakupiony w ramach projektu sprzęt – żaglówki i kajaki. Wykonano także dokumentację techniczną na potrzeby modernizacji bazy wioślarskiej w Daugai oraz Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego w Piszcu.
1.3	Samorząd Regionu Alytus	Rozwój turystyki transgranicznej – dziedzictwo kulturowe dla przyszłych pokoleń	Celem przedsięwzięcia było wzmocnienie więzi pomiędzy przygranicznymi regionami Polski i Litwy poprzez przebudowę dwóch placów, organizację trzech wycieczek i kilku cyklicznych imprez promujących kulturę narodową: polsko-litewskiego jarmarku ludowego (Olecko), spotkań folklorystycznych (Simnas) oraz koncertu kolęd (Olecko).
1.3	Powiat Piski, PL	Aktywna turystyka nad jeziorami pogranicza	Projekt obejmował remont Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego w Piszcu oraz Bazy Wioślarskiej w Daugai, a także promocję aktywnej turystyki wodnej. Dzięki jego realizacji poprawiono standard usług oferowanych przez ośrodki turystyczno-sportowe, co wpłynęło pozytywnie na ofertę turystyczną Piszca i Alytusa.
1.3	Łęckie Centrum Kultury, PL	Transgraniczne Centrum Integracji Kulturalnej „Scena na granicy”	Celem projektu było wybudowanie dwóch amfiteatrów: po jednym w Łtku i Alytusie, które są wykorzystywane w ramach współpracy transgranicznej w zakresie kultury, turystyki oraz rozwoju regionalnego. Wydano również Katalog Kultury Transgranicznej, który służy jako przewodnik przybliżający ofertę turystyczną i kulturalną regionów partnerskich.
1.3	Administracja Rejonu Šakiai, LT	Sintautai - Gołdap 2	Przedsięwzięcie to było drugim i końcowym etapem projektu "Sintautai-Gołdap" i miało na celu budowę dwóch parków kulturalno-rekreacyjnych po obu stronach granicy: w Sintautai (region Šakiai, Litwa) i Grabowie (powiat gołdapski, Polska). Na terenie parków wybudowano sceny oraz wydzielono teren widowiskowy i obszary zielone do spędzania wolnego czasu. W tych miejscach odbywają się imprezy rekreacyjno-kulturalne, spotkania partnerów z regionu, mieszkańców, ich rodzin oraz turystów. Dla wzmocnienia kontaktów Sintautai-Grabowo zostało też założone stowarzyszenie.
1.3	Gmina Olecko	Budowa wspólnego produktu turystycznego regionów Olecka i Kozłowej Rudy na bazie rozwiniętej infrastruktury turystycznej	Celem ogólnym projektu była budowa transgranicznych produktów turystycznych w powiązaniu z atrakcjami, walorami i możliwościami wykorzystania infrastruktury i zagospodarowania turystycznego. W ten sposób poprawiono warunki do uprawiania aktywnych form turystyki na obszarze przygranicznym Polski i Litwy.
2.1	Izba Celna w Olsztynie, PL	Bezpieczna Unia Europejska – wzmocnienie współpracy transgranicznej służb celnych Polski i Litwy	Celem projektu przygotowanego przez Izbę Celną w Olsztynie w partnerstwie z Izbą Celną w Białymstoku i Terytorialnym Urzędem Celnym w Kownie był wzrost efektywności działań polskich i litewskich służb celnych. Dopuszono mobilne grupy kontrolne po obu stronach granicy w sprzęt łącznościowy i specjalistyczne środki transportu, a dwa Punkty Kontaktowe w sprzęt komputerowy i lingwistyczny oraz przeprowadzono cykl warsztatów i działań operacyjnych.
2.1	Fundacja „Rodowo”, PL	Transgraniczna sportowa wymiana młodzieży	Celem projektu było wzmocnienie więzi między społecznościami lokalnymi po obu stronach polsko-litewskiej granicy poprzez rozwój transgranicznych młodzieżowych centrów sportu i rekreacji i sieci wymiany młodzieży oraz zakup wyposażenia sportowego. Projekt realizowany był we współpracy Fundacji „Rodowo” z Centrum Sportu i Rekreacji z Alytusa i Administracją Miasta Alytus.
2.1	Gmina Olecko, PL	Transgraniczna współpraca młodzieży	Celem projektu było wzmocnienie więzi pomiędzy przygranicznymi regionami Polski i Litwy poprzez rozwój programów sportowej wymiany dzieci i młodzieży. Projekt polegał na organizacji cyklicznych imprez i obozów sportowych.

2.1	Administracja Samorządowa Rejonu Šakiai, LT	Tęcza Sztuk - 1	Celem projektu było promowanie współpracy kulturalnej młodzieży z Šakiai i gminy Gołdap poprzez organizację wspólnych letnich warsztatów artystycznych i muzycznych dla młodzieży (15-19 lat), uczniów z lokalnych szkół artystycznych (36 uczniów i 8 nauczycieli), jak również prezentację wyników tych warsztatów mieszkańcom i turystom podczas dni miast Šakiai i Gołdap (zorganizowano jedną wystawę i koncert w każdym mieście oraz wydano katalog w 3 językach z pracami z warsztatów).
2.1	Powiat Giżycki, PL	Rozwój infrastruktury i współpracy w obszarze sportu i edukacji	Celem projektu było wzmocnienie współpracy transgranicznej Litwy i Polski poprzez rozwój infrastruktury sportowej w Giżycku i Alytusie, edukację sportową, oraz wymianę młodzieży.
2.1.	Gmina Orzysz, PL	Wspólne działania o charakterze transgranicznym w celu ochrony życia, środowiska i gospodarstwa domowego	W ramach projektu podjęto wspólne działania na wypadek wystąpienia sytuacji zagrożenia poprzez nawiązanie współpracy w zakresie wspólnego planowania i zarządzania w sytuacjach kryzysowych. Kupiono wyposażenie ratowniczo-gaśnicze oraz specjalistyczny samochód strażacki, opracowano i wydano wytyczne o sposobie postępowania w sytuacjach kryzysowych, zorganizowano wspólne akcje ratownicze, ćwiczenia i pokazy strażackie oraz wymianę młodzieży.
2.1.	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie, PL	Kształtowanie LT-PL współpracy transgranicznej w obszarze działań związanych z zarządzaniem w sytuacjach kryzysowych	Celem ogólnym projektu było zbudowanie efektywnego systemu współpracy podmiotów medycznych, władz lokalnych i regionalnych na obszarze polsko-litewskim w sytuacjach kryzysowych. Działania obejmowały: zakup sprzętu medycznego oraz dostawę i montaż systemu DWA dla WSPR, prace modernizacyjne i zakup sprzętu medycznego dla Szpitala w Łódziejach, specjalistyczne szkolenia z zakresu Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy dla policjantów, ćwiczenia polsko-litewskie oraz działania informacyjno-promocyjne.
2.2	Powiat Giżycki, PL	Zwiększenie wydajności energetycznej budynków edukacyjnych oraz promowanie odnawialnych źródeł energii	W ramach projektu wprowadzono systemy monitorowania zużycia energii w szkołach, przeprowadzono szkolenia z zakresu systemów zarządzania środowiskowego, przeprowadzono termomodernizację, zainstalowano odnawialne źródła energii, opracowano strategię wprowadzania odnawialnych źródeł energii w budynkach szkolnych, wymieniono urządzenia nadmiernie zużywające energię, wprowadzono do szkolnych programów zagadnienia dot. oszczędzania energii oraz zainicjowano polsko-litewską sieć Eko-Szkół.
2.2.	Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Białymstoku, PL	Bezpieczne drogi - transgraniczna współpraca Litwa-Polska w celu poprawy ochrony ludności i środowiska	Celem głównym projektu było podniesienie poziomu bezpieczeństwa ludności i ochrony środowiska na obszarze transgranicznym Polski i Litwy, a także wypracowanie nowoczesnych praktyk współpracy transgranicznej. W ramach realizacji projektu zakupiono specjalistyczne pojazdy (jeżdżące laboratoria).
2.2.	Gmina Miasto Ełk, PL	Współpraca w zakresie oszczędzania energii - podejmowanie decyzji w obszarze transgranicznym Litwy i Polski	Celem projektu jest wsparcie zrównoważonego rozwoju obszaru przygranicznego poprzez wspólną realizację działań związanych z oszczędzaniem energii w miastach Ełk i Alytus. Głównym działaniem w projekcie jest budowa wielofunkcyjnego boiska o nawierzchni poliuretanowej wraz z budynkiem sanitarno – szatniowym przy Szkole Podstawowej Nr 9 w Ełku, w którym zainstalowane zostaną solary słoneczne do podgrzewania wody. W Alytusie w Centrum Sportu i Rekreacji modernizowany jest mały basen oraz instalowane są solary słoneczne do podgrzewania wody w małym i dużym basenie. Inne działania projektowe, to m.in. wymiana sportowa dzieci i młodzieży oraz konferencje i wizyty studyjne w obu miastach, których tematem przewodnim są technologie energooszczędne stosowane w gospodarstwach domowych i budynkach użyteczności publicznej.
1.1.	Powiat Pisz, PL	Rozwój inwestycji w zakresie zrównoważonej infrastruktury sportowej	Projekt koncentruje się na realizacji wspólnych działań: uprawiania sportu i aktywnego spędzania wolnego czasu, jak również modernizacji infrastruktury: boiska sportowego przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Pieszce (ZSO) i bieżni sportowych w Butrimonys.
1.1.	Szkoła Astrioji Kirsna w regionie Łódzieskim, LT	Ciepłej + jaśniej = taniej: współpraca transgraniczna pomiędzy Litwą i Polską	Głównym założeniem projektu jest wzrost konkurencyjności i produktywności regionu transgranicznego poprzez modernizację małej infrastruktury ekonomicznej, jak również włączenie inicjatyw młodzieży w przyjazne środowisku działania na rzecz oszczędzania energii. Projekt zakłada poprawę stanu infrastruktury publicznej i połączeń infrastrukturalnych pomiędzy przygranicznymi obszarami, zwiększenie zainteresowania inwestorów regionem, poprawę stanu

			wiedzy na temat rozwiązań przyjaznych środowisku i oszczędzania energii.
1.3.	Gmina Miasto Ełk, PL	Rozwój turystyki transgranicznej w Ełku i Alytusie	Projekt ma na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej Ełku i Ozierska poprzez zagospodarowanie skwerów w miastach, remont piwnicy w domu kultury w Alytusie, przygotowanie Międzynarodowej Strategii Rozwoju Turystyki Ełku i Alytusa oraz wydanie transgranicznej książki promującej miasta. Dzięki realizacji inwestycji osoby niepełnosprawne zyskają łatwiejszy dostęp do zagospodarowanych terenów w Ełku i Alytusie.
1.3.	Centrum Sportu i Rekreacji w Alytus, LT	Rozwój infrastruktury sportowo - kulturalnej na pograniczu litewsko - polskim	Założeniem projektu jest promocja i rozwój turystyki sportowo – kulturalnej pogranicza litewsko – polskiego. Ponadto projekt przyczynia się do wzmocnienia polsko – litewskiej transgranicznej wymiany młodzieży i współpracy w obszarze sportu i kultury. Aby osiągnąć ten cel budowana jest hala sportowa w Olicie oraz modernizowane są pomieszczenia Ełckiego Centrum Kultury.
1.3.	Gmina Miasto Augustów, PL	Transgraniczne narciarstwo – szansa dla rozwoju turystyki w obszarze transgranicznym Litwy i Polski	Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane w obszarze jego realizacji problemy, w tym przede wszystkim zbyt krótki sezon turystyczny. Problem sezonowości odczuwają boleśnie lokalne przedsiębiorstwa sektora obsługi ruchu turystycznego, które są podstawą gospodarki regionu i źródłem dochodów dużej części jego mieszkańców. Celem ogólnym przedsięwzięcia jest wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru pogranicza Polski i Litwy poprzez poprawę i wzbogacenie oferty turystycznej. Działania projektu obejmują m.in. organizację wypożyczalni sprzętu narciarskiego, cyklu biegów narciarskich, a także szereg działań szkoleniowych i promocyjnych. Dzięki realizacji projektu możliwe będzie wydłużenie sezonu turystycznego na okres zimowy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Biuro Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

W realizację projektu strategicznego pod nazwą „PL-LT 112. System zarządzania działaniami ratowniczymi i obsługi europejskiego numeru ratunkowego” zaangażowało się siedem podmiotów (Komendy Straży Pożarnej: w Polsce z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego oraz na Litwie z województwa Marijampole oraz Alytus). Partnerem Wiodącym była Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku. Strategicznym celem projektu była poprawa bezpieczeństwa na obszarze transgranicznym Polski i Litwy poprzez usprawnienie powiadamiania służb ratowniczych za pośrednictwem numeru 112. Całkowita wartość dofinansowania inwestycji z EFRR wyniosła 3 876 251,66 euro a dofinansowanie przypadające na partnera z województwa to 998 750,00 euro. Okres realizacji przedsięwzięcia obejmował lata 2010-2012.

2. Program Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk

W ramach 9 otwartych naborów wniosków w Programie Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk od początku wdrażania programu do dnia 31.12.2013 r. dofinansowanie uzyskało 7 projektów z partnerem z województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela nr 11

Projekty realizowane w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (stan na 31.12.2013 r.)

L.p.	Wyszczególnienie	Partner	Opis projektu	Wartość przyznanego/wykorzystanego dofinansowania z EFRR (w euro)
1.	MOMENT Modern Water Management in the South Baltic Sea Area	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Celem projektu była poprawa zarządzania wodą w partnerstwie z Euroregionu Bałtyk. W ramach projektu rozwinięto i przetestowano model zarządzania polegający na współpracy z aktorami lokalnymi tzw. Partnerstwa Użytkowników Wody, przeprowadzono 11 działań pilotażowych na 6 mniejszych rzekach na terenie Polski, Litwy i Szwecji. Działania projektu dotyczyły zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa i gospodarstw domowych, użytkowania terenów leśnych, postępowania z wodą opadową oraz lepszej wymiany wiedzy i komunikacji.	42 618,15
2.	Yc3 Youth Cross-Border Cooperation and Communication Project	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Projekt miał na celu włączenie młodzieży w polityczne procesy decyzyjne poprzez powołanie Rady Młodzieżowej działającej przy Euroregionie Bałtyk, składającej się z młodzieży z Danii, Szwecji, Polski, Litwy oraz Rosji. Rada Młodzieżowa wzmocniła dialog międzykulturowy pomiędzy młodzieżą oraz stanowiła platformę współpracy, wymiany doświadczeń oraz sieciowania w zakresie przedsiębiorczości, promowania równości, mobilności i ochrony środowiska.	26 861,10
3.	DISKE Development of Innovative Systems through Knowledge Exchange	Urząd Miasta Elbląg	Projekt miał na celu zwiększenie dostępu do innowacji małych i średnich przedsiębiorstw z obszaru Południowego Bałtyku, podniesienie ich konkurencyjności, potencjału ekonomicznego oraz współdziałania dzięki współpracy między instytucjami naukowymi a parkami technologicznymi, inkubatorami oraz władzami lokalnymi.	416 130,25
4.	Art line	Centrum Sztuki Galeria EL, Elbląg	Celem projektu było stworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami artystycznymi i kulturalnymi w regionie Południowego Bałtyku. Projekt koncentrował się na multimediami oraz sztuce w przestrzeni publicznej. Składał się z dwóch przenikających się komponentów: Artystyczna Platforma Cyfrowa oraz Cross Media. W ramach każdego komponentu odbyły się seminaria, warsztaty i wystawy –(zarówno w przestrzeni publicznej jak i na stronie internetowej projektu, która spełnia funkcję informacyjną oraz stanowi wirtualną platformę prezentacji wystaw).	26106,33
5.	In theatre Joint performancesthe South Baltic Region	Teatr Dramatyczny im. A Sewruka w Elblągu	Ogólna idea projektu to organizacja wspólnych transgranicznych spektakli teatralnych i ich wystawianie w krajach uczestniczących w projekcie. Projekt miał na celu wymianę doświadczeń, budowanie umiejętności wśród współpracujących grup teatralnych oraz promocję wspólnej tożsamości trzech transgranicznych kultur.	152 322,10
6.	LIFEScape Implementing EU Landscape Convention in the South Baltic Region	Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej	Podstawowym celem projektu było wypracowanie na drodze współpracy międzynarodowej wzorców ochrony krajobrazu, służących wdrażaniu postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Głównym kierunkiem podejmowanych działań było zachowanie krajobrazów naturalnych i półnaturalnych, zapobieganie wprowadzaniu dysharmonii w krajobrazie, a także rewaloryzacja krajobrazów zdewastowanych.	221 000,00
		UmiG Tolkmicko		204 212,50

7.	Ciconia Cross-border Cultural Co-operation	Elbląska Orkiestra Kameralna	Głównym celem projektu Ciconia było wspieranie wymiany kulturalnej między uczestniczącymi w projekcie regionami Południowego Bałtyku. Wymiana dotyczyła przede wszystkim sztuk performatywnych: teatrów, grup tanecznych i orkiestr.	18 666,00
Razem				1 107 916,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

W oddzielnym ograniczonym naborze wniosków do Programu wyodrębniono projekt Capacity Building Project, w którym partnerem z województwa warmińsko-mazurskiego był Euroregion Bałtyk. Wartość dofinansowania z EFRR wyniosła 30 153,75 euro. Projekt realizowany był od marca 2010 do listopada 2011 roku i zakładał podniesienie umiejętności pisania i składania wniosków w ramach Programu Południowy Bałtyk. Celem projektu było budowanie potencjału Programu, głównie wśród społeczności lokalnych, poprzez szkolenia potencjalnych beneficjentów oraz wsparcie w procesie aplikowania -w ramach projektu bezpłatne wsparcie eksperta mogły otrzymać projekty partnerstw nie mające doświadczenia w pisaniu projektów.

Dodatkowo w 2013 roku w Programie Południowy Bałtyk przeprowadzono 3 mini nabory wniosków, których celem było umożliwienie projektom trwającym podjęcia dodatkowych działań poprawiających ich rezultaty. W projektach wspartych w ramach mini naborów wniosków uczestniczyło 2 partnerów z województwa warmińsko-mazurskiego: Elbląska Orkiestra Kameralna (projekt Ciconia) bez dodatkowego budżetu, oraz Elbląski Klaster Turystyczny (projekt RECreate - rewitalizacja europejskiego szlaku kulturowego na obszarze Południowego Bałtyku), który otrzymał wsparcie w wysokości 3400 EUR ze środków EFRR.

3. Program Litwa-Polska-Rosja

W Programie Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska-Rosja realizowanym w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa ogłoszono jeden otwarty nabór wniosków. W jego wyniku wybrano do dofinansowania 53 projekty. W 27 z nich uczestniczą partnerzy z województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela nr 12

Projekty realizowane w ramach Programu Litwa-Polska-Rosja z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Działanie	Partner Wiodący	Nazwa projektu	Opis projektu	Wartość przyznanego dofinansowania partnerom z województwa warmińsko-mazurskiego (EUR)
2.1	Federalny Uniwersytet Bałtycki im. Immanuela Kanta (Rosja)	Zalew Wiślan i Kuroński, jako miejsce krzyżowania się turystyki i wzajemnych oddziaływań społeczności Południowo-Wschodniego Bałtyku: od historii do czasów współczesnych (CROSSROADS 2.0)	Głównym zamiarem projektu jest poprawa atrakcyjności i konkurencyjności litewsko-polsko-kaliningradzkiego obszaru transgranicznego przyległego do Zalewów Wiślanego i Kurońskiego oraz zwiększenie napływu turystów.	212 215,50
2.1	Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Kaliningradzie (Rosja)	Sieć Informacji Turystycznej (TourInfoNet)	Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska-Rosja, poprzez utworzenie efektywnego transgranicznego systemu rozpowszechniania informacji turystycznej oraz promocji wspólnych produktów turystycznych na obszarze Programu i poza nim.	1170,00
2.1	Stowarzyszenie Gmin „Polskie Zamki	Podniesienie atrakcyjności północno-wschodniej Polski oraz	Głównym celem projektu jest poprawienie skuteczności współpracy pomiędzy	115 200,00

	Gotyckie" (Polska)	Obwodu Kaliningradzkiego poprzez rozwój i promocję wspólnych tras turystycznych	4 partnerami projektu, w celu zachowania i promocji wspólnego dziedzictwa kulturowego północno-wschodniej Polski oraz Obwodu Kaliningradzkiego.	
2.3	Państwowy Instytut Edukacyjny Doszkalania Zawodowego Specjalistów Agrobiznesu w Kaliningradzie (Rosja)	Wsparcie i rozwój rolniczej działalności gospodarczej – od doświadczenia lokalnego do współpracy Transgranicznej	Głównym celem projektu jest poprawa standardu życia mieszkańców obszarów wiejskich na obszarze Programu Współpracy Transgranicznej EISiP Litwa-Polska-Rosja 2007-2013.	122 535,00
2.3	Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie (Polska)	„Warmia i Mazury – Obwód Kaliningradzki. Pracując ponad granicami”	Głównym celem projektu jest poprawa wiedzy i umiejętności kluczowego personelu służb publicznych odpowiedzialnych za rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim i Obwodzie Kaliningradzkim.	93 720,33
2.2	Państwowa jednostka budżetowa opieki zdrowotnej Obwodu Kaliningradzkiego "Miejska Stacja Pogotowia" (Rosja)	Rozwój nowoczesnej stacji pogotowia ratunkowego poprzez budowę infrastruktury, zwiększenie pomocy medycznej i doświadczenia w regionie współpracy transgranicznej	Projekt ma celu zapewnienie szybkiej, profesjonalnej oraz skutecznej pomocy mieszkańcom Obwodu Kaliningradzkiego w przypadku leczenia w karetce pogotowia poprzez przebudowę i modernizację budynku stacji pogotowia kaliningradzkiego, zakup karettek i sprzętu.	0
2.2	Regionalny Szpital Kliniczny w Obwodzie Kaliningradzkim (Rosja)	Wysoka jakość chirurgii ponad granicami	Głównym celem projektu jest stworzenie podstaw transgranicznego systemu nauczania i zaawansowanego szkolenia dla chirurgów w obszarze Programu (Obwód Kaliningradzki oraz województwo warmińsko-mazurskie) poprzez utworzenie transgranicznych centrów nauczania w Kaliningradzie i Olsztynie.	762 301,50
2.2	Sanatorium Pediatryczno-Ortopedyczne „Pioniersk” - Instytucja Państwowa Ministerstwa Zdrowia i Rozwoju Społecznego Federacji Rosyjskiej	Program zapobiegania wadom postawy i skoliozie u dzieci z małych miast i obszarów wiejskich	Głównym celem projektu jest zmniejszenie tempa wzrostu przypadków niepełnosprawności oraz poprawa jakości życia dzieci zamieszkujących w małych miastach i na terenach wiejskich.	1 821 651,43
2.2	Administracja Rejonu Miejskiego Jurbarkas	Rozwój infrastruktury i współpracy w edukacji zdrowotnej	Ogólnym celem projektu jest promocja współpracy litewskich, polskich i rosyjskich obszarów przygranicznych w zakresie edukacji zdrowotnej, rozwiązywania problemów z niewystarczającą aktywnością fizyczną dzieci i młodzieży oraz stymulowanie współpracy specjalistów w dziedzinie edukacji zdrowotnej.	109 000
2.2	Gmina Miejska Kętrzyn (Polska)	Miasta Kętrzyn i Svetly, jako Transgraniczne Centra Kultury Fizycznej, dzięki rozwojowi usług publicznych powiązanych z integracją wrażliwych grup społecznych przy pomocy aktywnej współpracy transgranicznej	Ogólnym celem projektu jest stworzenie warunków do dialogu międzykulturowego i zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem wrażliwych grup społecznych.	123 050,00
1.1	Gmina miejska Kętrzyn (Polska)	Energooszczędne zarządzanie zasobami - wspólne modele dla małych miast na przykładzie gmin Kętrzyn i Swietły	Ogólnym celem projektu jest zmniejszenie zużycia energii w sferze komunalnej i przez gospodarstwa domowe w małych miastach.	334 478,98
2.1	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu (Polska)	"Muzea ponad granicami"	Celem ogólnym projektu jest zwiększenie potencjału ekonomicznego oraz pogłębienie integracji regionów przygranicznych partnerów, a także promocja wspólnych przedsięwzięć turystycznych bazujących na dziedzictwie kulturowym. Swoim działaniem projekt obejmuje miasta Elbląg (Polska) i Kaliningrad (Rosja).	2 621 500
1.1	Starostwo Powiatowe w Pisz (Polska)	Środowisko chronione – zdrowe młode pokolenie	Ogólną ideą projektu jest zmniejszenie zużycia nieodnawialnych źródeł energii na obszarze przygranicznym.	1 628 694,90
1.2	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Usprawnienie połączenia transgranicznego pomiędzy Polską i Rosją poprzez przebudowę drogi wojewódzkiej	Głównym celem projektu jest modernizacja drogi nr 591 na odcinku między Kętrzynem i Mrągowem.	3 982 711,50

	(Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie)	numer 591 (granica państwa-Barciany, Kętrzyn, Mrągowo)		
2.2	Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu (Polska)	Rozwój jednostek ratownictwa medycznego poprzez modernizację infrastruktury, rozszerzenie wsparcia systemu decyzyjnego oraz zwiększenie świadczeń medycznych w oparciu o współpracę transgraniczną	Ogólnym celem projektu jest zwiększenie wydajności funkcjonowania usług ratownictwa medycznego w obszarze transgranicznym Polski i Rosji poprzez modernizację jednostek ratownictwa medycznego oraz podniesienie standardów usług świadczonych przez partnerów projektu.	1 701 528,00
2.2	Stowarzyszenie Gmin RP „Euroregion Bałtyk”	Kultura i sztuka. Krok drugi – nowa jakość edukacji (Culart II)	Głównym celem projektu jest rozwój potencjału społecznego poprzez zwiększenie szans dostępu do edukacji. Autorzy projektu planują przeprowadzenie działań mających na celu wzmocnienie współpracy, podniesienie kwalifikacji specjalistów w instytucjach kulturalnych oraz lepszej rozpoznawalności instytucji kultury w oczach społeczności lokalnych i w internecie.	123 577,20
2.1	Gmina Miasto Ełk (Polska)	Rozwój aktywnej turystyki podstawą współpracy polsko-rosyjskiej	Głównym celem projektu jest wsparcie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego poprzez zwiększenie oferty turystycznej Ełku i Ozierska, dzięki współpracy samorządów lokalnych w dziedzinie turystyki transgranicznej.	213 670,80
2.3	Gmina Miasto Ełk (Polska)	Biuro promowania przedsiębiorczości	Głównym celem projektu jest promowanie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego i współpracy transgranicznej między małymi i średnimi przedsiębiorstwami, organizacjami przedsiębiorców i samorządów wspierającymi przedsiębiorczość.	103 477,33
2.2	Teatr im. A. Sewruka w Elblągu (Polska)	Dialog multikulturowy – multikulturowe teatry – wzmocnienie integracji społecznej i kulturowej obszarów granicznych	Głównym celem projektu jest nawiązanie efektywnej współpracy transgranicznej w regionach granicznych Litwy, Polski i Rosji, pokonanie barier oraz stworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju kultury ponad granicami poprzez promocję włączenia społecznego.	222 850,00
2.2	Gmina Górowo Iławeckie (Polska)	Rozwój obszarów transgranicznych i ich współpracy przez budowę infrastruktury sportowej w Górowie Iławeckim i Bagrationowsku	Ogólnym celem projektu jest rozwój potencjału ludzkiego poprzez poprawę warunków społecznych, warunków rządzenia i szans edukacyjnych.	2 435 921,56
1.1	Gmina Olecko (Polska)	Partnerstwo na rzecz ochrony wód obszarów transgranicznego Litwy, Polski i Rosji	Ogólną ideą projektu jest poprawa warunków i standardu życia mieszkańców obszaru transgranicznego objętego działaniami projektu.	1 561 101,30
2.2.	Samodzielny Publiczny Zespół Gruzlicy i Chorób Płuc w Olsztynie (Polska)	Zdrowe płuca dla jednego i wszystkich	Głównym celem projektu jest zmniejszenie umieralności i zachorowalności w wyniku chorób układu oddechowego, w tym gruźlicy, w obszarze transgranicznym.	477 000
2.2	Miasto Kętrzyn (Polska)	Edukacja sportowa na terenie transgranicznym – przygotowanie i budowa stadionów sportowych w gminie Kętrzyn oraz w Oziersku.	Głównym celem projektu jest rozwój współpracy między regionem Warmia i Mazury oraz Obwodem Kaliningradzkim zorientowanej na poprawę transgranicznej edukacji sportowej mieszkańców tych obszarów.	561 400,93
2.2	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Polska)	Bliscy sąsiedzi w XXI wieku – nowa komunikacja i postrzeganie	Ogólnym celem projektu jest rozwój kontaktów społecznych oraz współpracy transgranicznej szczególnie w dziedzinie edukacji, pomiędzy społecznością obszaru przygranicznego Warmii i Mazur i Obwodu Kaliningradzkiego, poprzez analizę trendów i wyzwań współpracy między instytucjami naukowymi, a także promocję wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie edukacji.	265 741,40
2.4	Instytut Morski w Gdańsku (Polska)	Wspólne korzyści rozwoju potencjału Zalewu Wiślanego	Ogólnym celem projektu jest intensyfikacja współpracy społeczno-gospodarczej pomiędzy regionami Zalewu Wiślanego.	123 154,2
2.2	Gmina Kętrzyn (Polska)	Zdrowie jest najważniejsze – profilaktyka zdrowotna mieszkańców Gminy Kętrzyn i Oziersk.	Ogólnym celem projektu jest rozwój współpracy pomiędzy Gminą Kętrzyn i Okręgiem Oziersk w kierunku poprawy stanu zdrowia mieszkańców obu regionów.	100 121,00

2.2	Powiat Węgorzewski (Polska)	Budowa Kompleksu Sportowo-Rekreacyjnego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Węgorzewie	Głównym celem projektu jest rozwój potencjału ludzkiego poprzez poprawę i wyrównanie szans edukacyjnych w powiecie węgorzewskim (Polska) i Okręgu Miasta Oziersk (Rosja).	535 683,60
RAZEM				20 353 456,46
łącznie zrealizowano 27 projektów z udziałem partnerów z województwa warmińsko-mazurskiego				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Biuro Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Tabela nr 13

Projekty strategiczne z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (wg stanu na 31.12.2013 r.)

Działanie	Partner Wiodący	Nazwa projektu	Opis projektu	Wartość przyznanego dofinansowania (EUR)
1.2	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Olsztynie	Przebudowa drogi krajowej nr 65 na odcinku Gołdap – Kowale Oleckie	Ogólnym celem projektu jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu transgranicznego po obu stronach granicy oraz poprawa dostępności oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego polsko-rosyjskiego przejścia granicznego Gołdap-Gusiev dzięki poprawie jakości połączeń transportowych.	9 998 650
1.1	Gmina Sopot (Polska)	Ochrona wód przybrzeżnych Bałtyku – NEFA BALT II	Ogólnym celem projektu jest poprawa warunków życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności turystycznej regionu przygranicznego dzięki ochronie i poprawie czystości wód przybrzeżnych Bałtyku (Zatoka Gdańska oraz Zalew Wiślany).	810 000
RAZEM				10 808 650

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Biuro Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

4. Program Współpracy Transnarodowej Region Morza Bałtyckiego

W Programie Współpracy Transnarodowej Region Morza Bałtyckiego ogłoszono pięć naborów wniosków. Do realizacji wybrano 7 projektów z partnerami z województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela nr 14

Projekty realizowane w ramach Programu Współpracy Transnarodowej Region Morza Bałtyckiego z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (stan na 31.12.2013 r.)

L.p.	Wyszczególnienie	Partner	Opis projektu	Wartość przyznanego dofinansowania z EFRR (w euro)
1.	Baltfood BaltFood - The BSR Food Cluster: Innovation and Competitiveness in Action	Warmińsko-Mazurska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości	Celem projektu jest połączenie 6 klastrów żywnościowych z różnych krajów w jeden wspólny klaster Regionu Morza Bałtyckiego, a przez to wzmocnienie konkurencyjności rynku spożywczego na arenie Unii Europejskiej.	115 600,00
2.	Transbaltic Towards an integrated transport systems in Baltic Sea Region	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Celem projektu jest zintegrowanie systemów transportowych w Regionie Morza Bałtyckiego, harmonizacja planów infrastruktury, w tym korytarzy transportowych o znaczeniu europejskim, wypracowanie wspólnych planów działań dotyczących rozwoju transportu w Regionie Morza Bałtyckiego, oraz stworzenie planów biznesowych związanych z rozwojem transportu.	94 004,05

3.	IBI Net Intercountry Buisness Incubators' Network	Miasto Elbląg	Projekt miał na celu wzmocnienie współpracy pomiędzy inkubatorami przedsiębiorczości w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez ustanowienie sieci inkubatorów przedsiębiorczości z Łotwy, Polski, Białorusi, Niemiec oraz Szwecji, Projekt miał przynieść korzyść dla MŚP poprzez wzrost jakości usług, podniesienie wydajności inkubatorów oraz wypracować skuteczne rozwiązania sprzyjające pokonaniu kryzysu ekonomicznego.	90 397,50
4.	BSR QUICK Qualification, Innovation, Cooperation and Keybusiness for SMEs	Warmińsko-Mazurska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości	Projekt dotyczy wzmocnienia absorpcji innowacyjności MŚP, poprzez wprowadzenie rozwiązań opartych na badaniach i rozwoju, stworzenie sieci współpracy MŚP, stałej sieci współpracy uniwersytetów, współpracy pomiędzy tymi sektorami oraz poprawę ogólnych polityk dotyczących przedsiębiorców poprzez podniesienie jakości pracy, stworzenie metodologicznych i praktycznych wytycznych oraz wskazówek dla sektora przedsiębiorstw.	136 000,00
5.	ACL Amber Coast Logistic	Zarząd Portu w Elblągu	Jest projektem logistycznym, który wspierał koordynację rozwoju multimodalnych centrów logistycznych, a tym samym sprzyjał połączeniu odległych regionów w południowych i wschodnich częściach regionu Morza Bałtyckiego. Celem projektu była poprawa przepływów towarowych i dostępności zarówno na morzu, jak i strefą ogólnodostępną oraz wzmocnienie więzi gospodarczych między wschodzącymi krajami Europy Wschodniej, takimi jak Białoruś, Federacja Rosyjska i Ukraina oraz państwami członkowskimi UE w regionie Morza Bałtyckiego (BSR), w celu ułatwienia zrównoważonego rozwoju.	98 855,00
6.	Baltic Landscape	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie	Długoterminowym celem projektu jest wspieranie dobrego zarządzania zalesionymi obszarami, które stoją przed nowymi wyzwaniami spowodowanymi przez m.in. globalizację, zmiany klimatu, potrzebę zarówno bardziej intensywnego wykorzystania zasobów naturalnych, jak również zwiększonej ich ochrony, a także rozpoczęcia procesu budowania obszaru Lasu Modelowego. Projekt przyczyni się także do wypracowania systemu dobrych praktyk oraz rozwiązywania problemów związanych z zarządzaniem krajobrazem, terenami leśnymi i wodami	127 190,60
		Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie		217 438,50
7.	Transgovernance	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie	Celem projektu jest pokazanie, w jaki sposób wielopoziomowe zarządzanie (z udziałem sektora administracji centralnej, samorządowej i biznesu) może przyczynić się do skutecznego wdrażania polityk i planów transportowych (w skali makro i regionalnej).	42 500,00
Razem				921 985,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie.

5. Program Współpracy Transnarodowej Europa Środkowa

W ramach Programu Współpracy Transnarodowej Europa Środkowa ogłoszono cztery nabory wniosków. Do końca 2013 r. z województwa warmińsko-mazurskiego zaakceptowano do realizacji 2 projekty: Strengthening the energetic use of biomass in Central and Eastern Europe by establishing a standardised transnational consulting net for regions (COACH Bio Energy) oraz Save Our Lives. A Comprehensive Road Safety Strategy for Central Europe (SOL), przy czym partner z województwa wycofał się z realizacji jednego z nich. W 2011 r. Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Olsztynie dołączył do wdrażanego już projektu SOL – Save Our Lives. A Comprehensive Road Safety Strategy for Central Europe zastępując partnera, który również się wycofał. Dysponował on budżetem 267

362,40 euro z EFRR. Tym samym suma środków dla projektów COACH Bioenergy oraz SOL wynosi blisko 300 tys. euro.

Do 31 grudnia 2013 roku w ramach Programu INTERREG IV C ogłoszono 4 nabory wniosków, w ramach których zaakceptowano do realizacji pięć projektów z partnerami z województwa warmińsko-mazurskiego.

6. Program INTERREG IV C

O dofinansowanie z Programu można było ubiegać się podczas czterech naborów wniosków. Partnerzy z województwa uczestniczyli w 5 projektach.

Tabela nr 15

Projekty realizowane w ramach Programu INTERREG IV C z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego wg podpisanych umów o dofinansowanie na rok 2013

L.p.	Wyszczególnienie	Partner	Opis projektu	Wartość przyznanego dofinansowania z EFRR (w euro)
1.	NEEBOR Networking for Enterprises in the Eastern External Border Regions	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego	Projekt powstał w ramach Sieci Współpracy Wschodnich Regionów Granicznych Unii Europejskiej (NEEBOR). Jego głównym celem było wypracowanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw działających w regionach granicznych Unii Europejskiej, zwłaszcza w zakresie handlu z państwami poza unijnymi, lepszego dostępu do wiedzy i finansowania w peryferyjnych regionach granicznych UE, a także wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w sektorze przedsiębiorstw.	66 045,00
2.	BZN Business to Nature - Interregional Approach to SMEs and Entrepreneurship Policies in Natural Areas	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego	Projekt miał na celu promocję przedsiębiorczości na słabo rozwiniętych i peryferyjnych obszarach charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi, co wpływa różnorodnie na ich potencjał. W ramach projektu przeprowadzono analizy dotyczące stanu przedsiębiorstw pod kątem wpływu walorów przyrodniczych oraz wypracowano nowe polityki i strategię rozwoju przedsiębiorstw na takich obszarach.	155 108,00
3.	SURF Nature Sustainable Use of Regional Funds for Nature	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Projekt miał na celu optymalizację regionalnych polityk i praktyk zmierzających do promocji terenów środowiska naturalnego objętych ochroną. Zakładał także przeprowadzenie oceny wpływu udostępnionych pierwszy raz w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego tak wysokich środków finansowych na ochronę środowiska oraz promocję tychże możliwości finansowych w zakresie tworzenia projektów ochrony przyrody.	85 850,00
4.	ENGAGE Enhancing 'Next Generation Access' Growth in Europe	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie	Celem projektu ENGAGE jest wsparcie partnerów publicznych biorących udział w projekcie w zdefiniowaniu najlepszego modelu rozwoju szerokopasmowej sieci informatycznej na terenie obszarów słabo zaludnionych.	61 115,00
5.	TOURAGE Development Senior Tourism in Remote Regions	Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion Bałtyk	Celem projektu było wzmocnienie gospodarki regionalnej poprzez rozwój turystyki dla osób starszych oraz wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się. Cel ten został osiągnięty poprzez wymianę doświadczeń dotyczących usprawnienia polityki rozwoju regionalnego w obszarze turystyki dla seniorów.	96 674,00
Razem				464 792,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy Terytorialnej Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

IX. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest dokumentem, który określa zakres i formę wsparcia obszarów wiejskich w Polsce w kolejnym okresie programowania, to jest w latach 2007-2013. Duża część przewidzianych w programie działań jest kontynuacją instrumentów wdrażanych w latach 2004-2006 w ramach *Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006*, realizującego w Polsce tzw. działania towarzyszące Wspólnej Polityce Rolnej oraz *Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz obszarów wiejskich 2004-2006*, realizującego cele Polityki Spójności UE.

PROW 2007-2013 został zatwierdzony przez Komisję Wspólnot Europejskich nr CCI2007PL06RPO001 w dniu 7 września 2007 r. Łączna kwota dofinansowania w ramach Programu wyniosła ponad 17,4 mld euro, z czego ok. 13,4 mld euro pochodzi z budżetu Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW¹⁸⁴.

Pomoc finansowa z PROW 2007-13 udzielana: rolnikom, przedsiębiorcom i lokalnym samorządom oraz właścicielom lasów przeznaczana jest na budowę nowoczesnego, konkurencyjnego sektora rolno-spożywczego i leśnictwa, prowadzenie działalności rolniczej zgodnej z ochroną środowiska naturalnego, na rozwój kultury i zachowanie tradycji na wsi oraz działania na rzecz podniesienia jakości życia mieszkańców wsi i ich aktywizacji gospodarczej.

Główne cele, których realizację ułatwia pomoc finansowa udzielana z PROW 2007-2013 to:

- przyspieszanie modernizacji gospodarstw rolnych;
- podwyższanie konkurencyjności przetwórstwa spożywczego i jakości żywności;
- ożywienie przemian w rolnictwie i rynku ziemi przez przyznawanie rent strukturalnych oraz premii ułatwiających start zawodowy młodym rolnikom i finansowanie scalania gruntów;
- zachęcanie rolników do gospodarowania w sposób przyjazny środowisku oraz do zachowania rodzimych ras i cennych przyrodniczo siedlisk roślin;
- wspieranie dopłatami ONW działalności rolniczej na terenach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania;
- polepszanie lesistości kraju przez udzielanie pomocy finansowej na zalesianie gruntów o małej przydatności rolniczej;
- pobudzanie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich;
- odnowa wsi, rozbudzenie aktywności jej mieszkańców i budowa kapitału społecznego na wsi;
- podwyższanie kwalifikacji rolników i właścicieli lasów oraz ułatwianie im dostępu do płatnych usług doradczych;
- polepszanie jakości życia na terenach wiejskich.

W ramach PROW 2007-2013, poza pomocą techniczną uruchomione zostały 23 działania podzielone na cztery tzw. osie. Wśród nich znajduje się specjalna pomoc skierowane do rolników, których gospodarstwa zostały zniszczone podczas powodzi w 2010 r. 15 działań z tego programu wdraża ARiMR, 6 – samorządy wojewódzkie a po jednym – Agencja Rynku Rolnego i Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA).

Działania PROW 2007-2013 realizowane są w ramach czterech osi priorytetowych:

1. Oś 1 (gospodarcza) „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego”
2. Oś 2 (środowiskowa) „Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich”
3. Oś 3 (społeczna) „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”
4. Oś 4 LEADER

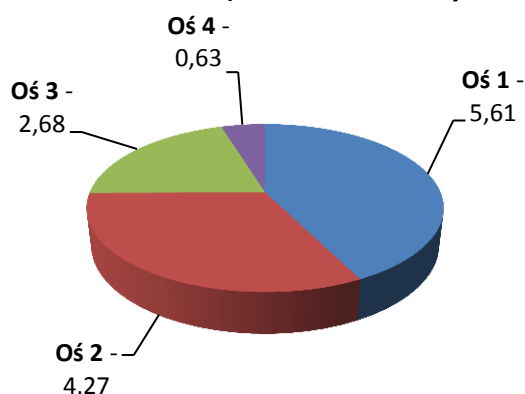
oraz w ramach Pomocy Technicznej.

¹⁸⁴ „Bieżąca informacja o stanie realizacji PROW – stan na 31.XII.2011 r.” Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, styczeń 2012 r.

Podział środków pochodzących z EFRROW w podziale na osie przedstawia wykres nr 4.

Wykres nr 4

Podział środków z PROW 2007-2013 z budżetu Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW w rozbiciu na osie (w mld euro na cały okres programowania)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (www.minrol.gov.pl). Wygenerowano 06.04.2011 r.

Od początku realizacji programu do końca 2013 r. w kraju zostało złożonych 6 341 528 wniosków o przyznanie pomocy finansowej, natomiast liczba zawartych umów lub wydanych decyzji¹⁸⁵ wyniosła 5960 769. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 16

Liczba złożonych wniosków i podpisanych umów/wydanych decyzji w ramach PROW 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)

Kod działania	Nazwa działania	Złożone wnioski	Zawarte umowy/wydane decyzje	
		Liczba	Liczba	Wartość dofinansowania umów/decyzji z EFRROW (zł)
Oś 1	Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego	262 266	185 384	19 917 683 321,09
111	Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie	496	89	69 073 808,36
112	Ułatwianie startu młodym rolnikom	29 239	23 160	1 196 343 750,00
113	Renty strukturalne	28 534	19 945	7 300 657 319,70
114	Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów	63 580	49 680	135 436 080,00
121	Modernizacja gospodarstw rolnych	96 258	60 212	6 403 229 830,14
123	Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	3 518	1 499	2 243 883 641,15
125	Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa	819	642	1 599 711 394,45
126	Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych	9 459	4 908	347 115 699,58
132	Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności	29 011	24 014	43 190 997,29
133	Działania informacyjne i promocyjne	77	25	10 610 206,15
142	Grupy producentów rolnych	1 275	1 210	568 430 594,27
Oś 2	Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich	5 925 354	5 706 522	16 072 142 162,80

¹⁸⁵ Pomoc finansową na podstawie wydanych decyzji otrzymują beneficjenci działania 125 „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i doskonaleniem rolnictwa i leśnictwa przez gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi” – Starości (Schemat I) oraz Wojewódzkie Zarządy Melioracji i Urzędzeń Wodnych (Schemat II).

211/212	Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	5 185 458	5 020 816	7 380 019 651,66
214	Program rolnośrodowiskowy	719 304	671 519	7 430 014 642,83
221/223	Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne	20 043	13 825	866 215 453,11
226	Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych	549	362	395 892 415,20
Oś 3	Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej	88 011	38 012	9 116 888 629,76
311	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	28 999	15 369	1 017 646 621,04
312	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	45 453	12 399	1 722 204 619,67
321	Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	5 092	3 954	4 677 691 854,63
313/322/323	Odnowa i rozwój wsi	8 467	6 290	1 699 345 534,42
Oś 4	LEADER	63 281	28 442	1 831 697 903,47
413	Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju	61 571	27 092	1 406 184 129,58
421	Wdrażanie projektów współpracy	540	354	21 069 820,38
431	Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	1 170	996	404 443 953,51
Pomoc techniczna		2 616	2 409	497 275 379,01
Schemat I		969	864	377 169 596,25
Schemat II		399	376	39 527 871,51
Schemat III		1 248	1 169	80 577 911,25
RAZEM		6 341 528	5 960 769	47 435 687 396,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w opracowaniu Sprawozdanie Roczne z realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 za 2013 rok, Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, sierpień 2013 r.

Najwięcej, bo aż 5 020 816 decyzji, wydano w ramach działania 211/212 *Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)*. Suma dokonanych wypłat wyniosła prawie 7,4 mld zł. Dopłaty ONW otrzymuje co roku około 730 tys. rolników.

671 519 tys. beneficjentów otrzymało wsparcie z działania 214 *Program rolnośrodowiskowy*. Zatwierdzone środki do końca 2013 r. (7,4 mld zł) otrzymały m.in. gospodarstwa przechodzące na ekologiczne metody produkcji, utrzymujące rodzime rasy zwierząt i cenne genetycznie gatunki roślin oraz stosujące technologie zapobiegające erozji gleb.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się również działanie 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych*, w ramach którego podpisano 60 212 umów, na kwotę dofinansowania z EFRROW 6,4 mld zł. Większość inwestycji wykonanych w ramach tego działania dotyczyła zakupu nowych ciągników, maszyn i urządzeń rolniczych.

Najmniej umów – 77, podpisano w działaniu 133 *Działania informacyjne i promocyjne*, na kwotę 10,6 mld zł.

Do 31.12.2012 r. liczba zawartych umów i/lub wydanych decyzji z beneficjentami z województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 1 892, na kwotę dofinansowania EFRROW 547,7 mln zł. Najwięcej umów zawarto w ramach działania 413 *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju* – 1 171, na kwotę dofinansowania 49,4 mln zł. Pod względem przyznanego dofinansowania najwięcej środków otrzymali beneficjenci działania 321 *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* (252 umowy na kwotę dofinansowania 257 mln zł).

Szczegółowe zestawienie dla województwa warmińsko-mazurskiego dot. podpisanych umów/wydanych decyzji prezentuje tabela nr 17.

Tabela nr 17

Zestawienie podpisanych umów/wydanych decyzji w województwie warmińsko-mazurskim
(stan na 31.12.2013 r.)¹⁸⁶

Oś/ Działanie	Nazwa działania	Złożone wnioski	Zawarte umowy/wydane decyzje	
			Kwota umów	
		Liczba	Ogółem	EFROW
Oś 1	Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego	80	65	123 080 160,89
125	Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	80	65	123 080 160,89
	<i>w tym operacje z zakresu retencji wodnej ("nowe wyzwania" – art 16a rozporządzenia 1698/2005)</i>	2	2	9 476 245,14
Oś 2	Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich	0	0	0,00
Oś 3	Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej	860	607	356 159 264,00
321	Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	311	252	256 970 284,00
	<i>w tym operacje dotyczące budowy i modernizacji targowisk</i>	13	10	8 198 522,00
	<i>w tym operacje dotyczące infrastruktury szerokopasmowego Internetu ("nowe wyzwania" – art 16a rozporządzenia 1698/2005)</i>	1	0	0,00
313/322/323	Odnowa i rozwój wsi	549	355	99 188 980,00
Oś 4	LEADER	2 985	1 220	68 476 867,23
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	2 909	1 171	49 367 044,88
421	Wdrażanie projektów współpracy	29	12	820 499,34
431	Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	47	37	18 289 323,01
RAZEM		3 925	1 892	547 716 292,12

Źródło: Sprawozdanie z realizacji działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie. Dane otrzymane 07.03.2014 r.

¹⁸⁶ Sprawozdanie z realizacji działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie. Dane otrzymane od Pani Patrycji Kawałko 07.03.2013 r.

X. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 i jego kontynuacja

Program Wieloletni pn. *Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011* został zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 28 października 2008 roku. Przedsięwzięcia realizowane w ramach programu dotyczyły m.in. :

- przebudowy, budowy lub remontu kluczowych odcinków dróg gminnych i powiatowych, skutkujące zwiększeniem płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego (tj. przebudowy drogi gruntowej na drogę o twardej nawierzchni, zmiany geometrii drogi, podniesienia nośności konstrukcji, wyrównania nawierzchni, budowy chodników, azyli dla pieszych, oddzielenia ruchu pieszych od ruchu pojazdów, montażu sygnalizacji świetlnej czy barier ochronnych);
- stworzenia powiązań sieci dróg lokalnych z siecią dróg wojewódzkich i krajowych, tak, aby zwiększać dostępność lokalnych ośrodków gospodarczych.

Projekty realizowane były od 31.10.2008 r. do 30.11.2011 r.

Corocznie w latach 2009-2011 rząd przeznaczał kwotę 1 mld zł dotacji celowej, a jednostki samorządu terytorialnego co najmniej 1 mld zł wkładu własnego na realizację wybranych projektów.

W latach 2009-2010 środki były rozdzielane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w równych proporcjach pomiędzy poszczególne województwa (po 62,5 mln zł), z czego 50% otrzymywały gminy i 50% powiaty. W dniu 15.09.2010 r. decyzją Rady Ministrów dokonano modyfikacji zapisów *Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011*, wprowadzając m.in. zapis o skorelowaniu wielkości dotacji celowej z budżetu państwa ze zróżnicowaną skalą potrzeb JST w zakresie inwestycji drogowych w poszczególnych województwach, poprzez przyjęcie na lata 2010-2011 podziału dotacji pomiędzy województwa, uwzględniającego powierzchnię i liczbę ludności oraz łączną długość znajdujących się na ich obszarze dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni. W wyniku nowych zapisów województwo warmińsko-mazurskie otrzymało kwotę 56,32 mln zł do podziału na pół między gminy i powiaty.

Przedmiotem dofinansowania NPPDL mogły być:

- jeden projekt zgłoszony przez gminę;
- dwa projekty zgłoszone przez powiat;
- dwa projekty zgłoszone przez miasto na prawach powiatu (od września 2010 r.)

Dofinansowanie jednego projektu nie mogło przekroczyć kwoty 3 mln zł rocznie jak również projekt nie mógł być dofinansowany ze środków UE czy też rezerwy subwencji ogólnej budżetu państwa¹⁸⁷.

Dotychczasowy program, decyzją Rady Ministrów z dnia 6 września 2011 r., będzie kontynuowany w latach 2012-2015 jako *Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych Etap II Bezpieczeństwo-Dostępność-Rozwój*. Nowy program wieloletni stanowi rozwinięcie koncepcji *Narodowego programu przebudowy dróg lokalnych 2008-2011*, w oparciu o rozszerzony katalog celów programowych oraz udoskonalone rozwiązania w zakresie zasad finansowania i systemu realizacji. Strategicznym celem programu jest podniesienie poziomu i jakości życia społeczności lokalnych oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych, dzięki intensyfikacji rozwoju bezpiecznej, spójnej, funkcjonalnej i efektywnej infrastruktury drogowej, poprzez wsparcie działań samorządu gminnego i powiatowego na rzecz modernizacji i budowy dróg lokalnych o kluczowym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego wspólnot samorządowych¹⁸⁸.

¹⁸⁷ Artykuł Ruszył program budowy dróg lokalnych, Wspólnota Nr 46, 15 listopada 2008 r.

¹⁸⁸ Realizacja Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, opracowanie wspólne (19.04.2013):

http://www.wm.uw.olsztyn.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=4061:narodowy-program-przebudowy-drog-lokalnych-2012-2015&catid=173:inne&Itemid=304&lang=pl#realizacja-narodowego-programu-przebudowy-drog-lokalnych-dane-statystyczne-opracowanie-wspolne [dostęp 21.07.2014].

W latach 2009-2012 z województwa warmińsko-mazurskiego złożono ogółem 367 projektów o dofinansowanie, z czego 216 zostało zatwierdzonych do realizacji. Szczegółowe dane prezentuje tabela nr 18.

Tabela nr 18

Wnioski złożone i zatwierdzone do dofinansowania w ramach NPPDL 2008-2011 z województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2009-2012

	2009		2010		2011		2012		RAZEM	
	gminy	powiaty	gminy	powiaty	gminy	powiaty	gminy	powiaty	gminy	powiaty
Nabór wniosków	71	37	80	33	66	33	28	19	245	122
Podpisane umowy	46	35	29	28	27	25	12	14	114	102
Przyznana kwota dotacji ogółem (tys. zł)	32 067,00	30 376,80	28 160,00	28 160,00	25 394,80	30 925,20	6 567,00	5 369,54	92 188,80	94 831,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Statystyka Programu NPPDL w latach 2009-2012 (www.uw.olsztyn.pl), wygenerowano 21.07.2014 r.

W ramach wniosków wybranych do realizacji w latach 2009-2012 w województwie warmińsko-mazurskim udało się wybudować i/lub wyremontować 207,47 km dróg gminnych i 376,21 km dróg powiatowych.

Realizacja Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 została zakończona. W wyniku jego realizacji udało się zmodernizować w sumie ok. 183,92 km dróg gminnych oraz 349,16 km dróg powiatowych w całym kraju, w tym wybudowano 6,46 km nowych dróg gminnych oraz 3,99 km nowych dróg powiatowych.

W wyniku realizacji Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych Etap II Bezpieczeństwo-Dostępność-Rozwój w 2012 r. udało się objąć projektami w sumie ok. 23,55 km dróg gminnych oraz 27,05 km dróg powiatowych w całym kraju, w tym wybudowano 1,12 km nowych dróg gminnych.

Dzięki zrealizowanym inwestycjom drogowym: poprawiły się warunki życia mieszkańców oraz atrakcyjność terenów i podmiotów gospodarczych w województwie, poprawiła się dostępność komunikacyjna ośrodków będących lokalnymi centrami wzrostu gospodarczego, jak i obszarów dotychczas słabo dostępnych komunikacyjnie, nastąpiła poprawa stanu bezpieczeństwa na drogach obejmująca z jednej strony unowocześnienie wyposażenia dróg w urządzenia zwiększające bezpieczeństwo ruchu, z drugiej zaś strony powodująca zmianę postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego. Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego polegały w głównej mierze na wyposażaniu dróg w rozwiązania i elementy poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego, tj. budowę chodników, budowę azyli dla pieszych, fizyczne separowanie ruchu pieszych od ruchu pojazdów, sygnalizacje świetlne, rozdzielenie kierunków ruchu, montaż barier ochronnych oraz poprawę jakości oznakowania poziomego i pionowego¹⁸⁹.

¹⁸⁹ Realizacja Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, opracowanie wspólne (19.04.2013): http://www.wm.uw.olsztyn.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=4061:narodowy-program-przebudowy-drog-lokalnych-2012-2015&catid=173:inne&Itemid=304&lang=pl#realizacja-narodowego-programu-przebudowy-drog-lokalnych-dane-statystyczne-opracowanie-wspolne [dostęp 21.07.2014].

XI. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)

Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej było przystąpienie do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Na mocy Umowy o rozszerzeniu EOG z 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), tworzących EOG, dla najmniej zamożnych państw UE, w tym także Polski.

W październiku 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiły korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej: *Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego* oraz *Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego*. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Liechtenstein.

Pomoc jest udzielana w ramach dwóch instrumentów finansowych: *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* i *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego* (EOG). Przyznana Polsce kwota w wysokości 533,51 mln euro, stanowiła 48% wszystkich środków dostępnych w ramach oferowanych Mechanizmów.

Oba Mechanizmy zostały objęte jednolitymi zasadami i procedurami oraz podlegają jednemu systemowi zarządzania i wdrażania w Polsce. Obecnie funkcję koordynacyjną w tym względzie - jako Krajowy Punkt Kontaktowy - pełni Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Wdrażanie Mechanizmów Finansowych w Polsce odbywa się na podstawie Programu Operacyjnego, przy uwzględnieniu wytycznych przygotowanych przez państwa-darczyńców.

Środki finansowe w ramach *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego* są dostępne na realizację projektów w następujących sześciu obszarach priorytetowych:

- ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii;
- promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami;
- ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast;
- rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wzmacnianie wspierających go procesów demokratycznych;
- opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem;
- badania naukowe.

Środki finansowe z *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* mogą wspierać natomiast działania podejmowane w ramach wszystkich sześciu priorytetów Mechanizmu Finansowego EOG, oraz na zasadach pierwszeństwa w zakresie następujących dodatkowych 4 obszarów priorytetowych:

- wdrażanie przepisów z Schengen, wspieranie Narodowych Planów Działania z Schengen, jak również wzmacnianie sądownictwa;
- ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych;
- polityka regionalna i działania transgraniczne;
- pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquiscommunautaire*.

Ponadto środki z obu Mechanizmów Finansowych są przeznaczone na granty blokowe w formie:

- Funduszu Kapitału Początkowego;
- Funduszu dla Organizacji Pozarządowych;
- Polsko-Norweskiego Funduszu Badań Naukowych;
- Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego;

- Funduszu Pomocy Technicznej;
- oraz - dodatkowo- ustanowionego w 2006 r. Funduszu Wymiany Kulturalnej.

W ramach *Mechanizmu Finansowanego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego* na lata 2004-2009, w Polsce zakontraktowano 100% alokacji przeznaczonych na dofinansowanie projektów, tj. kwotę ponad 524 mln euro. W sumie odbyły się 3 nabory wniosków na dofinansowanie pojedynczych projektów i programów oraz 23 nabory w ramach grantów blokowych, które wsparły dodatkowo ponad 1000 projektów o mniejszej skali.

Szczegółową informację przedstawia tabela nr 19.

Tabela nr 19

Zakontraktowane środki Mechanizmu Finansowanego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2004-2009 w Polsce – w podziale na priorytety i granty blokowe (stan na 31.12.2013 r.)

Nr osi	Nazwa Priorytetu	Wysokość środków zakontraktowanych w euro	Liczba realizowanych projektów ¹⁹⁰
2.1	Ochrona Środowiska	90 810 208	123
2.2	Promowanie zrównoważonego rozwoju	12 514 804	23
2.3	Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego	87 764 623	34
2.4	Rozwój zasobów ludzkich	27 117 223	37
2.5	Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem	58 822 917	74
2.6	Badania naukowe	22 389 354	42
2.7	Wdrażanie przepisów z Schengen	112 343 823	30
2.8	Ochrona środowiska – wzmocnienie zdolności administracyjnych	8 091 123	11
2.9	Polityka regionalna i działania transgraniczne <i>acquiscommunitaire</i>	14 708 185	29
2.10	Pomoc techniczna przy wdrażaniu	2 470 898	7
Suma – projekty i programy		434 810 158	410
Polsko-Norweski Fundusz Badań Naukowych		21 403 939	1
Fundusz dla Organizacji Pozarządowych		37 350 000	3
Fundusz Wymiany Kulturalnej		9 515 068	1
Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy		12 005 195	1
Fundusz Pomocy Technicznej		7 158 382	1
Fundusz Kapitału Początkowego		1 823 871	1
Suma – granty blokowe		89 256 455	8
RAZEM		524 066 613	418

Źródło: Sprawozdanie roczne z wdrażania *Mechanizmu Finansowanego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego* w Polsce za okres styczeń – grudzień 2011 r., MRR, luty 2012r.

W województwie warmińsko-mazurskim w ramach projektów indywidualnych programów *Mechanizmu Finansowanego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego* na lata 2004-2009 realizowano 24 projekty na ogólną kwotę dofinansowania równą 22 290 012 euro. Były to:

1. *Modernizacja gospodarki ciepłej budynków należących do ośrodka Centrum Edukacji Młodzieży przy ulicy Limanowskiego w Bartoszycach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii* (kwota grantu 2 051 750 €).
2. *Kompleksowa termomodernizacja obiektów oświatowych w Bartoszycach* (kwota grantu 546 244 €).

¹⁹⁰ W trakcie wdrażania Programu dwóch Beneficjentów wycofało się z realizacji projektu już po zakończeniu okresu kontraktacji środków (projekty z priorytetu 2.5 - PL 0388 *Poprawa opieki perinatalnej kobiety w powiecie lublinieckim* i PL 0365 *zakup autobusu do poboru krwi* oraz ogólnopolska akcja upowszechniania idei honorowego krwi dawstwa o łącznej wartości dofinansowania 1 106 342 euro). Ponadto w 2011 roku została wszczęta procedura rozwiązania umowy z Beneficjentem projektu PL0341 *Budowa biogazowni i źródła kogeneracyjnego z włączeniem do istniejącej infrastruktury przedsiębiorstwa rolno-spożywczego w gospodarstwie rolnym Wojnowo* na kwotę dofinansowania 757 862 euro.

3. *Kompleksowa termomodernizacja Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce (kwota grantu 634 917 €).*
4. *Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej w Orzyszu (kwota grantu 259 856 €).*
5. *Dostosowanie stopnia oczyszczania ścieków do wymogów UE poprzez modernizację oczyszczalni ścieków w Gołdapi (kwota grantu 727 155 €).*
6. *Termomodernizacja obiektów oświaty publicznej w Elblągu (kwota grantu 805 197 €).*
7. *Dostosowanie składowiska odpadów do obowiązujących standardów poprzez wyposażenie bazy sprzętowej wraz z rekultywacją terenu (kwota grantu 171 286 €).*
8. *Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Jonkowie (kwota grantu 1 480 606 €).*
9. *Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 3 w Działdowie (kwota grantu 243 374 €).*
10. *Ichtiologiczna bioróżnorodność jezior – wypracowanie modelu rozwiązywania problemów na przykładzie zasobów naturalnych autochtonicznej siei wędrownej w jeziorze Łebsko (siei łebskiej) (kwota grantu 675 963 €).*
11. *Ginący zabytek – ratowanie sanktuarium w Świętej Lipce (kwota grantu 2 097 943 €).*
12. *Poprawa bezpieczeństwa społeczności lokalnych poprzez szkolenia zapewniające właściwą organizację i kształtowanie przestrzeni publicznej (kwota grantu 354 301 €).*
13. *Ratunkowe prace konserwatorskie krużganków zamku Lidzbarskiego (kwota grantu 988 309 €).*
14. *Podnoszenie jakości usług publicznych w Gminie Miasto Elbląg (kwota grantu 364 553 €).*
15. *Nowoczesne Centrum Diagnostyki dla Matki i Dziecka jako zintegrowany program profilaktyki i wczesnego wykrywania wad rozwojowych w okresie prenatalnym i u dzieci oraz zmian nowotworowych u kobiet w Polsce północnej (kwota grantu 1 187 857 €).*
16. *Poprawa zdrowotna społeczności lokalnej w zakresie schorzeń nowotworowych ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki raka jelita grubego i raka sutka w oparciu o Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu (kwota grantu 785 210 €).*
17. *Poprawa opieki perinatalnej gwarancją zdrowia społeczności lokalnej powiatu iławskiego (kwota grantu 314 595 €).*
18. *Nowoczesna diagnostyka endoskopowa w profilaktyce chorób nowotworowych szansą na zdrowie mieszkańców Mazur (kwota grantu 583 050 €).*
19. *Budowa Placówki Straży Granicznej w miejscowości Górowo Hławeckie (kwota grantu 2 625 177 €).*
20. *Usprawnienie Funkcjonowania Warmińsko-Mazurskiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie i utworzenie w Delegaturze w Giżycku centrum kształcenia kadr na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska z zakresie badania jezior (kwota grantu 457 802 €).*
21. *Budowa siedziby komisariatu w Reszlu (kwota grantu 432 495 €).*
22. *Rozbudowa Placówki Straży Granicznej w miejscowości Braniewo (kwota grantu 2 228 080 €).*
23. *Wirtualny przewodnik po krainie EGO (kwota grantu 259 134 €).*
24. *Fundusz Małych Grantów Transgranicznych i Międzyregionalnych (kwota grantu 2 012 178 €).*

Spis tabel, wykresów i map

Tabela nr 1	Podpisane umowy o dofinansowanie projektów w ramach RPO wim 2007-2013 w podziale na poszczególne działania (stan na 31.12.2013 r. – kumulatywnie od początku realizacji)	38
Tabela nr 2	Projekty realizowane przez beneficjentów z województwa warmińsko-mazurskiego na terenie innych województw w ramach pozostałych 15 RPO 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	44
Tabela nr 3	Umowy o dofinansowanie projektów z LPI podpisane z beneficjentami z województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO RPW 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	48
Tabela nr 4	Podpisane umowy o dofinansowanie projektów z UE realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO RPW 2007-2013 (bez projektów realizowanych na terenie wszystkich 5 województw Polski Wschodniej) (stan na 31.12.2013 r.)	54
Tabela nr 5	Projekty indywidualne z województwa warmińsko-mazurskiego przewidziane do realizacji w ramach PO iis 2007-2013 (stan na listopad 2013 r.)	58
Tabela nr 6	Podpisane umowy o dofinansowanie projektów z UE realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO iis 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	62
Tabela nr 7	Podpisane umowy o dofinansowanie projektów realizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PO IG 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	68
Tabela nr 8	Podpisane umowy o dofinansowanie projektów realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim w ramach PO KL 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	73
Tabela nr 9	Wnioski wybrane do dofinansowania z EFRR, w trybie konkursowym, w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska (stan na 31.12.2013 r.)	77
Tabela nr 10	Projekty wybrane do dofinansowania z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego w ramach Programu Litwa-Polska (stan na 31.12.2013 r.)	78
Tabela nr 11	Projekty realizowane w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (stan na 31.12.2013 r.)	82
Tabela nr 12	Projekty realizowane w ramach Programu Litwa-Polska-Rosja z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (stan na 31.12.2013 r.)	83
Tabela nr 13	Projekty strategiczne z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (wg stanu na 31.12.2013 r.)	86
Tabela nr 14	Projekty realizowane w ramach Programu Współpracy Transnarodowej Region Morza Bałtyckiego z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego (stan na 31.12.2013 r.)	86
Tabela nr 15	Projekty realizowane w ramach Programu INTERREG IV C z udziałem partnera z województwa warmińsko-mazurskiego wg podpisanych umów o dofinansowanie na rok 2013	88
Tabela nr 16	Liczba złożonych wniosków i podpisanych umów/wydaných decyzji w ramach PROW 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	90
Tabela nr 17	Zestawienie podpisanych umów/wydaných decyzji w województwie warmińsko-mazurskim (stan na 31.12.2013 r.)	92
Tabela nr 18	Wnioski złożone i zatwierdzone do dofinansowania w ramach NPPDL 2008-2011 z województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2009-2012	94
Tabela nr 19	Zakontraktowane środki Mechanizmu Finansowanego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2004-2009 w Polsce – w podziale na priorytety i granty blokowe (stan na 31.12.2013 r.)	96

Wykres nr 1	Podział środków z UE pomiędzy programy operacyjne na lata 2007-2013 (w mld euro)	3
Wykres nr 2	Podział środków EFRR według osi priorytetowych RPO wim na lata 2007-2013	6
Wykres nr 3	Podział środków z UE w ramach priorytetów PO RPW (w %)	47
Wykres nr 4	Podział środków z PROW 2007-2013 z budżetu Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzec Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW w rozbiu na osie (w mld euro na cały okres programowania)	90

Mapa nr 1	Wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO wim 2007-2013 (stan na 31.12.2013 r.)	7
Mapa nr 2	Umowy o dofinansowanie projektów w ramach RPO wim 2007-2013 w województwie warmińsko-mazurskim wg powiatów (zgodnie z siedzibą beneficjenta) (stan na 31.12.2013 r.) ...	40

Wykaz ważniejszych źródeł wykorzystanych przy opracowaniu

Strony internetowe:

- www.funduszeuropejskie.gov.pl
- www.uw.olsztyn.pl
- www.mrr.gov.pl
- www.wmar.olsztyn.pl
- www.darsa.pl
- www.parp.gov.pl
- www.techno-park.pl
- www.wodnecentrum.olsztyn.eu
- www.powiatlidzbarski.pl
- www.muzeum.olsztyn.pl
- www.umelblag.pl
- www.rozbudowa.zsq.olsztyn.pl
- www.zsr.elk.pl
- www.jezioramazurskie.info.pl
- www.zuokspytkowo.pl
- www.jeziora.com.pl
- www.piap.warmia.mazury.pl
- www.szerokopasmowapolska.pl
- www.wrota.warmia.mazury.pl
- www.minrol.gov.pl
- www.olsztyn.gov.pl
- www.eog.gov.pl
- www.wartowiedziec.org
- www.msw.gov.pl
- www.gazetaolsztynska.pl
- www.polskawschodnia.gov.pl
- www.edu.pl
- www.rozbudowa.pwsz.elblag.pl
- www.paiz.gov.pl
- www.qddkia.gov.pl
- www.olecko.wm.pl
- www.parktechnologiczny.olsztyn.eu
- www.mtmostroda.pl
- www.warminsko-mazurskie.coie.gov.pl
- www.razemcieplej.pl
- www.elblag-suwalki.pl
- www.eqosa.org
- www.boqart.pro
- www.muratorplus.pl
- www.uwm.edu.pl

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**

10-562 Olsztyn, ul.Emilii Plater 1

T: +48 89 521 93 00

E: dpr@warmia.mazury.pl

W: www.wrota.warmia.mazury.pl